

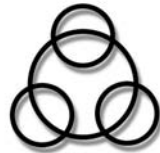
Základní škola
profesora Zd. Matějčka
v Mostě

SBORNÍK

k příležitosti
20. výročí
založení školy

1993 - 2013

„Rozumět sobě a rozumět dítěti, je první rozhodný krok na cestě výchovy. Je třeba dítě poznat – skutečně poznat.“

Zdeněk Matějček

Poděkování

Poděkování patří paní ředitelce Základní školy profesora Zdeňka Matějčka v Mostě

PhDr. Haně Ajmové,

která je zakladatelkou školy a dlouholetou propagátorkou integrace a inkluze žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v Ústeckém kraji. Škola je zaměřena nejen na vzdělávání žáků, ale je i poradenským a metodickým centrem pro odbornou i laickou veřejnost.

Obsah

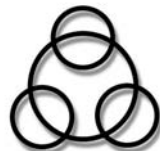
Úvodní slovo ředitelky - zakladatelky školy PhDr. Hany Ajmové.....	8
Otázky dětského parlamentu pro ředitelku školy.....	9
O základní škole profesora Zdeňka Matějčka v Mostě.....	12
Profesor Zdeněk Matějček	15
Odborná konference 28. března 2013	18
Pozvánka.....	18
Expertní hosté	19
Proč se koná Odborná konference?	22
Časový harmonogram Odborné konference	24
Doprovodný program Odborné konference.....	26
Příspěvky přednášejících	31
Dr. Gavin Reid: Border-line students? Developing potential: Constructivist, Metacognitive and Motivational Approaches for Success.	31
Dr. Gavin Reid: Hraniční studenti? Rozvoj potenciálu, konstrukce, metakognice a motivace k dosažení úspěchu (český překlad)	46
Prof. Dr. Petr Ondráček: Tzv. „problémoví žáci“ jsou děti v problémových životních situacích.....	59
Dr Anna Jankowska, prof. dr hab. Marta Bogdanowicz: Hraniční intelektuální fungování	71
PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D.: Vztah České společnosti DYSLEXIE a Základní školy prof. Zdeňka Matějčka v Mostě	77
Doc. PhDr. Věra Vojtová, Ph.D.: Inkluzivní škola jako prostor podpory „hraničních dětí“	79
Doc. PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D.: Současnost a perspektivy inkluzivního vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	87

PhDr. Slavomil Fischer, Ph.D., MBA: Potíže v seberealizaci jako důsledek negativních zážitků v dětství a dospívání	94
Mgr. Lenka Felcmanová: Podpora žáků s obtížemi v učení z pohledu práva.....	100
Základní škola profesora Zdeňka Matějčka v Mostě	108
Zaměstnanci školy od založení do současnosti (1993 – 2013).....	108
Nadstandardní činnosti a události v životě školy v letech 1993 - 2013	117
Souhrn pravidelně pořádaných akcí	151
Den zvířátek.....	151
Mikuláš	156
Halloween.....	160
Den psů a Den koček	162
Víkendové spaní	163
Plaveme na aquadromu.....	165
Účast žáků školy ve srovnávacím testování a na mezinárodních soutěžích.....	167
Spolupráce s Městskou knihovnou v Mostě – výměna knih	170
Náslechy studentů Karlovy univerzity v Praze.....	170
Účast na vzdělávání studentů SPgŠ a VOŠ v Mostě – náslechy, přednášky.....	171
Den Země	171
Projektové dny	171
Výstavy výtvarných prací žáků ve vestibulu VŠFS v Mostě	171
Další formy vzdělávání	172
Projektové vyučování využité při vzdělávání žáků se specifickými vývojovými poruchami učení.....	172
Zážitková pedagogika.....	182

Využití prvků zážitkové pedagogiky na ZŠ prof. Zdeňka Matějčka v Mostě.....	182
Individuální logopegická péče.....	189
Reedukace obtíží žáků	191
Rodiče učí	193
Hravé čtení.....	197
Hravé čtení – postřehy „čtecí babičky“ M. Vonáškové	205
Hravé čtení – postřehy „čtecí babičky“ Mgr. Milady Paluskové.....	206
Zájmová činnost ve škole.....	208
Školní družina	261
Školní klub	265
Školní časopis.....	268
Celoroční projekty školy	277
Projekt „Poznávejme Mostecko“ – 2008/2009 a 2009/2010.....	278
Projekt „Skřítkové a démoni Krušných hor“ – 2010/2011	283
Projekt „Hledáme tradice a objevujeme svět Krušných hor“	289
Další akce školy (výlety, exkurze, návštěvy, ...).....	296
Výlety do kraje Oty Pavla aneb stanování u Berounky	296
Škola v přírodě Ruprechtice	298
Výlet do Dolů Bílina (7. A, B + 9. B – 2010/2011)	300
Výlet do Braňan.....	302
Zámek Libochovice (9. B – 2010/2011).....	304
Team building s profesorem Křivohlavým.....	306
Den recyklace	308
Korporátní bubnování s dětmi naší školy	311

Indiánská vesnice.....	313
Sportovní odpoledne.....	316
Korporátní bubnování pedagogického sboru naší školy.....	318
Závěr.....	320

Úvodní slovo ředitelky - zakladatelky školy PhDr. Hany Ajmové

„Nic není dobré nebo špatné. To z toho dělá až naše přemýšlení.“

William Shakespeare

Jsem šťastná. Osud mi umožnil mít tři dcery. Zuzanu, ta se mi narodila v roce 1977, dnes už má své 3 děti. Terezu, která se narodila v roce 1981 a dnes má jednu dceru. A Školičku s narozením v roce 1993. Vypiplat všechny tři životy mi pomáhá manžel a maminka, kterým také i tady moc děkuji.

Když bylo Školičce 15, přirovnávala jsem ji k obrovskému balvanu, který je však již hladký a obroušený. K obroušování došlo vlivem setkávání se s lidmi moudrými, ale i těmi druhými. Myslím, že nejdůležitější je chtít věci dotáhnout až do konce nebo alespoň co nejdále, být precizní, nebýt formální a vždy vidět, že ještě i poslední zrnko lze vylepšit. Také vnímám, že strach dokáže jedince zcela paralyzovat.

Dneska už je té naší „holce“ 20. Má za sebou dětské nemoci, někdy nejistotu, pubertální vzdor, který byl skoro vždy opodstatněný.

Naší 20ti leté „holce“ se říká „devatenáctá“. Je devatenáctá v městě Mostě a kupodivu oblíbenější a obdivovanější více za humny a v zahraničí než doma. Stará se o ni dobrý tým lidí. Většinou s nejlepším svědomím a láskou. Na výsledku jakékoli práce je to vždy vidět. Nutno zdůraznit slovo tým, protože sólista nemá šanci uspět, u naší výstřední „dvacítky“ tím spíš. Přejme si, ať stále dobrý tým, vede naší „dvacítku“ do dospělosti, zralosti i stáří a přitom se všichni radují, mají úsměv na tváři a pak je šance, že naše děti budou ve škole spokojené a šťastné a tudíž i v životě úspěšné.

Hana Ajmová, 2013

Otázky dětského parlamentu pro ředitelku školy

1. V jakém roce a z jakého důvodu byla založena naše škola?

Škola byla založena v roce 1993 z důvodu pomoci dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, jejichž vzdělávání ve třídách běžných základních škol nebylo koncepční a tedy ani příliš úspěšné.

2. Kdo školu založil?

Založila jsem ji já osobně. Byla jsem nespokojená s výše uvedeným stavem a s pocity marné práce učitelky v dyslektické třídě, kdy jsem zásadním způsobem postrádala odborné zázemí a faktický zájem o problematiku dětí se speciálními vzdělávacími potřebami ze strany vedení školy. Nebylo dostatečné množství ochoty pomoci ze strany vedení a nebyly k dispozici žádné vize, jak s dětmi budeme pracovat v budoucnosti atd. Na základě toho vznikla v mé hlavě první myšlenka o škole, která je dnes již 20ti letá.

3. Proč je naše škola pojmenována právě po prof. Zdeňku Matějčkovi?

V historii školy jsme měli různé názvy, jako Základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení a specifickými poruchami chování v Mostě nebo Speciální základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení a specifickými poruchami chování v Mostě. Po úmrtí pana profesora Zdeňka Matějčka a po připojení základní školy při nemocnici k naší škole jsem absolvovala složitý proces, kdy jsem požádala o čestný název školy a to Základní škola prof. Zdeňka Matějčka v Mostě. Zažádala jsem o tento čestný název proto, že pan profesor Zdeněk Matějček byl velkým přítelem naší školy a dodával mi zejména sílu a odvahu a poskytoval cenné rady při zakládání školy.

4. Bylo jednoduché získat povolení k pojmenování naší školy po panu profesorovi?

Vůbec to nebylo jednoduché. Musela jsem získat kladné vyjádření od institucí, např. zřizovatele, ČŠI, odborníků z oboru a také rodiny pana profesora Zdeňka Matějčka.

5. Naše škola je svým způsobem netradiční, jak to?

Je jediná státem zřízená škola tohoto typu v Ústeckém kraji a vlastně jediná i v celé České republice, vzhledem ke svému zaměření a souhrnu činností včetně spolupráce s vysokými školami a dalšími navazujícími institucemi.

6. Jak se během 20ti let proměňoval učitelský sbor?

Učitelský sbor se proměňoval především z důvodu odchodu na mateřské dovolené, někdy to bylo z důvodu přestěhování se učitelek do jiného kraje. Na počátku byl sbor velmi mladý, učitelky byly čerstvé absolventky vysoké školy a pochopitelně, že současné stálice zrají stejně jako škola.

7. S jakými institucemi spolupracuje naše škola?

Škola spolupracuje především s odbornými pracovišti poradenskými státními i nestátními, tzn. SPC, PPP, SVP, ve všech městech naší republiky. Nejdůležitější spoluprací je spolupráce s univerzitami, zejména pak s katedrami speciální pedagogiky v celé ČR. Důležitá je zahraniční spolupráce s Evropskou dyslektickou asociací a se Světovou dyslektickou asociací a s dalšími institucemi v naší zemi, zejména Českou společností DYSLEXIE. Neopomenutelná je i nutnost spolupráce se všemi dalšími školskými zařízeními jak základními, tak středními, ale i s neškolskými státními organizacemi či soukromými subjekty.

8. V čem vidíte důležitost existence naší školy?

Ve vizi školy, která má být zázemím pro inkluzivní vzdělávání žáků v běžných základních školách, poradenským centrem pro učitele a rodiče žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a vzdělávacím zařízením pro žáky, pro které není vhodné vzdělávání v běžných základních školách.

9. Jak se díváte na současnou situaci ve školství? (pozn. např. zrušení speciálních škol)

Věřím, že zdravý rozum zvítězí, protože by byla velká škoda, aby se zničilo to, co jsme dokázali vybudovat, myslím tím vybudovat v průběhu celého století, a co nám závidí zahraniční školská veřejnost. Nepopírám, že je třeba realizovat změny a přizpůsobit organizaci speciálního školství novým požadavkům, např. transformovat speciální školy na centra pomoci při inkluzivním vzdělávání žáků.

10. Změnila byste něco na fungování naší školy?

V principu ne. Myslím si však, že kdyby bylo možné pravidelně vzdělávat jednou týdně všechny rodiče (povinně) – vzdělávat je v pedagogice a v přístupech při výchově dětí, velmi by to všem dětem pomohlo. Dnes je to však science fiction.

11. Máte informace o tom, jak se daří bývalým žákům školy:

Máme, protože se k nám bývalí žáci velmi často vrací. Už k nám chodí i děti našich bývalých žáků. Ve většině případů přicházejí a děkují za podporu, kterou jsme jim dali. Dostaly-li děti podporu od nás a zároveň od rodiny, překonaly úskalí spojené s poruchou či postižením a dnes jsou ve svých životech úspěšné.

12. Byl někdy profesor Matějček v naší škole?

Ano, pan profesor Zdeněk Matějček navštívil naši školu vícekrát, o čemž je záznam v kronice školy.

O základní škole profesora Zdeňka Matějčka v Mostě

Rozvoj školy v letech 1993 - 2013:

- škola byla zařazena do sítě škol v květnu 1993 pod názvem Základní škola pro žáky se specifickými vývojovými poruchami chování a schopnosti učení
- prvním zřizovatelem bylo MŠMT ČR a přímo řízení jsme byli Školským úřadem v Mostě
- první školní rok byl zahájen v září 1993 ve vile, která náležela k hlavní budově bývalé 2. ZŠ v Jiráskově ulici v Mostě (nad gymnáziem)

- začali jsme pracovat ve čtyřech třídách, tzn. jedna třída 2. ročníku, dvě třídy 3. ročníku a jedna třída 4. ročníku
- vzhledem k nepříznivé situaci z pohledu hygieniků byla v prvním roce působení školy provedena za chodu rekonstrukce vily, tzn. výměna elektroinstalace, vnější i vnitřní izolace proti vlhkosti, výměna svodů dešťové vody. Na konec bylo označeno jako nevyhovující množství denního světla dopadajícího do tříd, proto byly významně prořezány lípy v aleji před školou
- v září 1994 se škola přestěhovala do nynější budovy v ulici Z. Štěpánka, která se opět za chodu začala postupně rekonstruovat
- počet tříd byl navýšen o další dvě, tzn. jedna 2. ročník a jedna 3. ročník
- obývali jsme pouze prostřední vchod
- Od 1. ledna 1995 jsme získali právní subjektivitu a nový název Speciální základní škola pro žáky se specifickými poruchami chování a specifickými poruchami učení
- v roce 2000 byly zrušeny školské úřady a delimitací jsme byli předáni nově vzniklému Krajskému úřadu v Ústí nad Labem
- v roce 2002 měla škola již 12 tříd a 145 žáků
- ve školním roce 2004/2005 proběhla rekonstrukce školy, škola se stala bezbariérovou a byl přistavěn nový vnější výtah,
- do roku 2004 v jednom vchodu budovy školy sídlilo středisko služeb školám, které bylo v tu dobu zrušeno
- v září 2005 jsme získali nový čestný název Základní škola profesora Zdeňka Matějčka v Mostě
- ke škole byla připojena Základní škola při nemocnici v Mostě
- od září 2005 využíváme všechny tři vchody naší budovy a ve škole se nachází 14 kmenových tříd
- od roku 2007 je v naší škole otevřena i 1. třída a stali jsme se úplnou základní školou
- v letošním školním roce máme 15 kmenových tříd se 170 žáky

- v budově školy jsou zároveň odborné učebny: jazyková a čtecí laboratoř, cvičný byt, interaktivní tabule pro 1.stupeň, interaktivní tabule pro 2. stupeň, učebna techniky administrativy, cvičná školní kuchyňka, relaxační sálek, informační centrum, ICT, učebna fyziky a přírodovědných předmětů, výtvarný ateliér, keramická dílna, hudebna, školní družina, školní klub, školní dílny.
- ve škole je prostorná sborovna školy a ubytovací zařízení se 6ti pokoji, společnou kuchyní a sociálním zařízením
- o školu se stará a bezpečnost zajišťuje školník, který má ve škole byt

Profesor Zdeněk Matějček

Základní škola profesora Zdeňka Matějčka v Mostě vznikla v roce 1993. Protože se škola specializovala na práci se žáky s poruchami učení a chování, byl její původní název Základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení a specifickými poruchami chování. S měnění se legislativou se proměňoval i její název. Svůj nynější název získala v roce 2005 se svolením paní J. Matějčkové.

ZDENĚK MATĚJČEK

(16. 8. 1922 – 26. 10. 2004)

Pan profesor Zdeněk Matějček je známý jako autor mnoha článků a knih o výchově a dětské psychologii. To, co pana profesora Matějčka však nejvíce charakterizuje, je jeho laskavý a citlivý přístup k dítěti a lidskému životu vůbec, schopnost dodávat odvahu a vyzývat k naději za všech okolností. Byl bez rozdílu milován všemi, se kterými přišel do styku. Svými publikacemi a osobním kouzlem oslovoval nejenom studenty a kolegy, ale také rodiny dětí, které se ocitly v životních nesnázích.

Zdeněk Matějček se narodil v roce 1922 ve východních Čechách. Jeho otec byl ředitelem kladrubského hřebčína. Právě sem se Matějček rád vracel ve vzpomínkách. Byl spoluzakladatelem a prvním předsedou sdružení, které do terapie dětí zapojilo i domácí zvířata, například psy nebo koně. Na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy vystudoval češtinu a filozofii (jejíž součástí byla tehdy i psychologie).

Pan profesor Zdeněk Matějček byl členem mnoha profesních organizací v Čechách i v zahraničí. Za celoživotní dílo získal několik významných ocenění: Medaili J. E. Purkyně České lékařské společnosti, cenu za výzkum „First International Award“ Dyslexia Association v USA, čestný doktorát Univerzity of Saskatchewan v Kanadě, medaili „Za zásluhy“ od prezidenta České republiky, medaili Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, „Za celoživotní tvůrčí pedagogickou činnost“ a cenu Pangea udílenou za mimořádné zásluhy o nápravu věcí lidských.

Nejznámější díla prof. Zdeňka Matějčka:

Co děti nejvíce potřebují

Co, kdy a jak ve výchově dětí

Děti, rodina a stres

Dyslexie – specifické poruchy učení

Krizové situace v rodině očima dítěte

Náhradní rodinná péče

Nevlastní rodiče a nevlastní děti

Osvojení a pěstounská péče

Po dobrém nebo po zlém?

Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte

Rodiče a děti

Rodičům na nejhezčí cestu

Škola rodičů

ODBORNÁ KONFERENCE

28. března 2013

Odborná konference 28. března 2013

Pozvánka

Konference

Téma konference:

„Kraňiční děli“, řáci
se speciálními
vzdělávacími potřebami

Místo:

Magistrát města Mostu,
velká zasedací místnost (4. patro)

Harmonogram dne:

- 8 – 9 hod.
- prezentace účastníků
- 9 – 14 hod.
- průběh konference,
diskuzní příspěvky

Účast světových odborníků:

prof. Gavin Reid z Vancouveru
prof. Maria Bogdanowicz z Polska
prof. Dr. Petr Ondráček z Německa
Doc. Vanda Lájková, Ph.D. z katedry spec.
pedagogiky UK Praha
Dr. Pavol Fischer z Pedagogické fakulty
UJEP v Ústí nad Labem
Doc. PhDr. Věra Vojtová, Ph.D.
z Masarykovy univerzity v Brně

Základní škola prof. Id. Matějčka
Most, Idenka Přepánka 340, příspěvková organizace

Vás zví
při příležitosti

20. výročí založení školy
prof. Id. Matějčka

na

konferenci

a

školní akademii

Dne: 28. 3. 2013

PhDr. Jana Ajmová
ředitelka školy

Z důvodu optimální organizace konference prosím o potvrzení Vaší účasti
na email: zsdysmost@volny.cz

Školní akademie

na téma:

„Cestování v čase“

Místo:

ZUŠ F. L. Gassmanna
v Mostě

Program:

- 17 hod.
- zahájení akademie
- vystoupení žáci
naší školy:

„Od pravěku
po budoucnost“

Expertní hosté

- **PhDr. Hana Ajmová**

ředitelka – zakladatelka Základní školy prof. Zdeňka Matějčka

Zdeňka Štěpánka 340

434 01 Most

- **prof. dr hab. Marta Bogdanowicz**

Gdaňská Univerzita, Psychologická Fakulta

80-952 Gdańsk, Bażyńskiego 4, Polsko

- **MUDr. Alena Dernerová**

Senátorka parlamentu ČR

- **Mgr. Lenka Felcmanová**

Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání

Katedra Speciální pedagogiky UK Praha

- **doc. PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D.**

Katedra speciální pedagogiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy

M. D. Rettigové 4

Praha 1

- **Ing. Štěpán Harašta**

vedoucí odboru školství

Krajský úřad Ústeckého kraje

- **Mgr. Václav Hořejší**

ředitel Národního ústavu pro vzdělávání

Praha

- **Dr Anna Jankowska**

Gdańská Univerzita, Psychologická Fakulta

80-952 Gdańsk, Bażyńskiego 4, Polsko

- **JUDr. Hana Jeníčková**

náměstkyně primátora města Mostu

- **PhDr. Lenka Krejčova, Ph.D.**

Charles University in Prague

Faculty of Arts

Department of Psychology

Nam. J. Palacha 2

Prague 1

- **Prof. PhDr. Petr Ondráček**

Evangelische Fachhochschule Rheinland- Westfalen-Lippe, Bochum, BRD

- **PaedDr. Jiří Pilař**

Předseda Asociace speciálních pedagogů ČR

Praha

- **Dr. Gavin Reid**

Visiting Professor at the University of British Columbia & Independent Consultant on Learning Disabilities, Canada.

- **Dr. Jaroslav Šturma**

ředitel Dětského centra PAPRSEK

Šestajovická 580/19

Praha 9 – Hloubětín

- **Jana Vaňhová**

náměstkyně hejtmana Ústeckého kraje

Kompetence pro oblast školství, mládeže a sportu

- **doc. PhDr. Věra Vojtová, Ph.D.**

Associate Professor

Masaryk University,

Faculty of Education,

Departement of Special Education

Poříčí 7

Brno

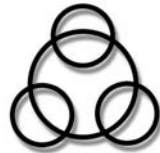

Proč se koná Odborná konference?

S úspěchem realizujeme základní vizi danou při zakládání školy v roce 1993, kterou lze

vyjádřit akronymem LABORATOŘ

- škola je určena pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- převládají žáci s dyslexií a dyskalkulií
- integruje žáky s kombinovaným postižením
- škola je akreditovaným pracovištěm pro vzdělávání MŠMT ČR
 - vzdělávacím centrem pro další vzdělávání dospělých
 - vzdělávání probíhá v rámci projektů s tematikou vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

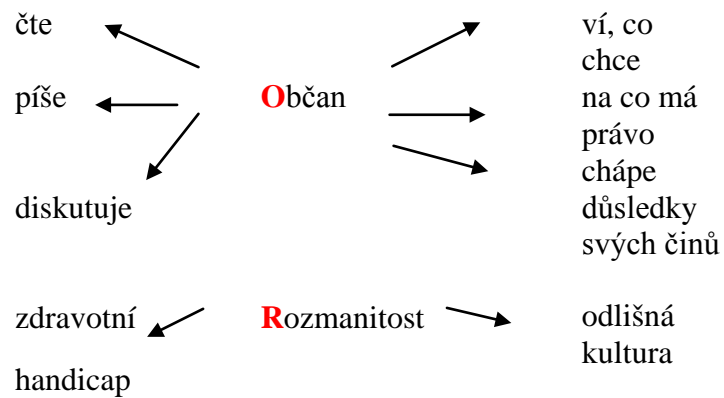

KAM SMĚŘUJEME

Laskavost

Aktuálnost

Bezepečí

Aktivita

Tolerance

Ochota

Řešení

= fakultní škola

Časový harmonogram Odborné konference

ODBORNÁ KONFERENCE

k 20. výročí založení Základní školy prof. Zdeňka Matějčka,

Zdeňka Štěpánka 340, Most, příspěvkové organizace,

která se koná

pod záštitou náměstkyně hejtmana Ústeckého kraje paní Jany Vaňhové

Den: 28. 3. 2013

Místo konání: Magistrát města Mostu, Radniční 1, velká zasedací místnost, 4. patro

- **8.00 – 9.00 hod. prezence hostů a účastníků ve velké zasedací místnosti na magistrátu**
- **9.00 – 9.30 hod. zahájení PhDr. Ajmová, PhDr. Krejčová, náměstkyně hejtmana Ústeckého kraje Jana Vaňhová**
- **9.30 – 10.30 Dr. Gavin Reid**
- **10.30 – 11.00 přestávka, občerstvení**
- **11.00 – 11.30 Dr. Šturma + C. Stevenson**
- **11.30 – 12.00 Prof. Ondráček**
- **12.00 – 13.00 Prof. Bogdanowicz + Dr. Jankovská**
- **13.00 – 13.30 Doc. Vojtová**

- **13.30 – 14.00 Doc. Hájková**
- **14.15 – 16.30 oběd pro pozvané – Zátíší**
- **17.00 – 19.00 ŠKOLNÍ AKADEMIE V ZUŠ F. L. Gassmanna**

příchod všech žáků s učiteli na poslední generální zkoušku v 16.00 hod.

Doprovodný program Odborné konference

Úterý 26. 3.

příjezd zahraničních expertů – prof. Marta Bogdanowicz

čas 9.00 příjezd do Mostu, prohlídka školy, návštěva vyučovacích hodin, výlet do okolí Mostu a po Českém Středoohoří

Prof. Gavin Reid 15.45hod. přilet do Prahy

18.00 hod. schůzka s rodiči žáků s problémy v učení v Ústeckém kraji

– prof. Marta Bogdanowicz a Dr. Gavin Reid

Vážený rodiče,

naše škola pořádá k 20. výročí založení Odbornou konferenci. Akce probíhá pod záštitou Jany Vaňhové, náměstkyně hejtmána Ústeckého kraje.

Vzhledem k tomu, že do naší školy přijela v rámci Odborné konference světová expertka pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami paní prof. Marta Bogdanowicz z UNIVERZITY V GDAŇSKU V POLSKU, pořádáme pro Vás diskusi s touto expertkou. Budete se moci zeptat na možnosti řešení problémů s Vaším dítětem a prof. Bogdanowicz Vám sdělí své celoživotní zkušenosti v péči o děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Bude odpovídat na všechny Vaše otázky.

Diskuze se koná: 26. 3. 2013 - úterý

Účast je bezplatná. Začátek diskusního setkání je v 18.00 hod. v naší škole, účastníkem bude i

Dr. Gavin Reid z Vancouveru.

Těším se na shledání s Vámi

Středa 27. 3.

- **příjezd Dr. Jankowské**
- **kurz Pohybový vývoj podle Veroniky Sherborne – 5 hodin, 9.00 - 13.00 hod.**

15 učitelek ZŠ + 15 žáků naší školy

V rámci doprovodného programu Odborné konference k 20. výročí založení školy, (akce probíhá pod záštitou Jany Vaňhové, náměstkyně hejtmana Ústeckého kraje) pořádáme s lektorkou **prof. zw. dr. hab. Martou Bogdanowicz z Polska, UNIVERZITA GDAŃSK** (Certificate No 9/1994) in Sherborne Developmental Movement, on behalf of the International Sherborne Co-operation, United Kingdom **kurz Developmental Movement by Veronica Sherborne.**

Workshop nabízí teorii a dává praktické zkušenosti s používáním této metody jako nástroje stimulačního psychomotorického vývoje u obvykle rozvinutých dětí, ale i dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nabízený program je základním úvodním kurzem (úroveň 1) a dává možnost dalšího vzdělávání na národní úrovni 2,3,4.

Účastníci úvodního kurzu mohou být učitelé, terapeuti, speciální pedagogové, psychologové, logopedi, rodiče zdravotně postižených dětí a všichni ti, kteří spolupracují s rodiči a jejich dětmi.

Všichni účastníci obdrží certifikát (LEVEL 1)

Cena kurzu: 700 Kč

Den konání: 27. 3. 2013 - středa

Místo konání: Základní škola profesora Zdeňka Matějčka

Most, Zdeňka Štěpánka 340, příspěvková organizace

Program kurzu:

9.00 – 9.30 hod. úvodní aktivity, vlastní, osobní uvědomění a integrace skupiny (s dětmi)

9.30 – 10.30 hod. práce s dětmi

10.30 – 11.00 přestávka

11.00 – 13.00 teoretické setkání (dospělí)

* autor metody – Veronica Sherborne – filmy z Polska a Belgie

* činnost při použití metody

* struktura aktivit in Developmental Movement (slides)

* aplikace metody (English film)

13.00 – 14.00 diskuse, předání osvědčení

Poznámka:

- děti pro práci na workshopu budou z naší školy (2. a 3. třída)
- praktická cvičení budou probíhat na podlaze, proto si účastníci přinesou sportovní oblečení a obuv
- teoretická část bude probíhat v učebně s audiovizuální technikou
- počet účastníků kurzu je limitován číslem 15
- prosím o zaslání přihlášky e-mailem na adresu: zsdysmost@volny.cz

-
- **Velikonoční trávník – Den našich miláčků, žáci a jejich zvířátka a vyprávění o nich + minizoo ve třídě 6. B „Zvířátka na našem dvorku“. 9.00 - 11.00 hod.**
 - **Druhá generální zkouška na školní akademii v ZUŠ 12.00 – 15.00 hod.**
 - **Prohlídka Děkanského kostela, hipodromu, večere na hradě Hněvíně**

Čtvrtek: 28. 3. 2013

ODBORNÁ KONFERENCE k 20. výročí založení Základní školy prof. Zdeňka Matějčka, Zdeňka Štěpánka 340, Most, příspěvkové organizace, která se koná pod záštitou náměstkyně hejtmana Ústeckého kraje paní Jany Vaňhové

Místo konání: Magistrát města Mostu, Radniční 1

velká zasedací místnost, 4. patro

- **8.00 – 14.00 hod. přednášky zahraničních a tuzemských expertů, diskuze**
- **14.15 – 16.00 slavnostní oběd - Zátíší**
- **16.00 – 17.00 prohlídka školy**
- **17.00 – 19.00 ŠKOLNÍ AKADEMIE V ZUŠ F. L. Gassmanna**

příchod všech žáků s učiteli na poslední generální zkoušku v 15.00 hod.

Pátek 29.3.

- **odjezd Dr. Jankowské**
- **10.00 – 13.00 Uhelné SAFARI**

Uhelné safari

Projekt Uhelné safari realizují těžební společnosti Litvínovská uhelná a Vršanská uhelná už od roku 2009. Prostřednictvím exkurzí do povrchových lomů za plného provozu chtěly společnosti široké veřejnosti přiblížit unikátní technické dílo, jakým lomové dobývání hnědého uhlí určitě je. V rámci exkurze se lidé seznamují s technologií těžby a z bezprostřední blízkosti vidí dobývací techniku vážící až 5 a půl tisíce tun.

Zájemcům společnosti nabízejí tři exkurzní okruhy, dva z nich do lomu Československá armáda a lomu Vršany, třetí okruh je věnován rekultivacím, obnovené krajině po těžbě uhlí v okolí města Mostu, která dnes slouží především jako rekreačně sportovní areály.

Za dobu trvání projektu Uhelné safari se exkurzí zúčastnilo již téměř 10 tisíc návštěvníků z celé ČR, ale i ze zahraničí. Nejdálší návštěvníci byli z Argentiny, Nového Zélandu, Islandu, Kanady.

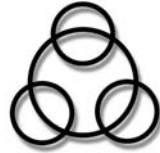
Název projektu Uhelné safari je odvozován od faktu, že v obou lomech se vyskytují velká stáda muflonů, která přijala toto prostředí velkých železných obrů za své a s technikou a lidmi tu spokojeně žije.

- **13.30 – 15.00 oběd**
- **16.00 - Program Chrám chmele a Piva v Žatci, program bude pod vedením starostky Žatce paní Mgr. Zdeňky Hamouzové**

Začátek:

16:00 hodin – vyzvedneme si skupinu dle přání – navrhují náměstí u nejmenší chmelničky

- Komentovanou prohlídkou se odchází do Galerie sladovna – prohlídka
- 17:00 přesun do Klášterní zahrady
- 17:30 příchod do CHCHP, prohlídka expozic
- 18:30 přesun do restaurace, komentovaná prohlídka mini pivovaru
- 19:00 večeře – výběr z jídelního lístku.

Příspěvky přednášejících

Dr. Gavin Reid: Border-line students? Developing potential: Constructivist, Metacognitive and Motivational Approaches for Success.

It is important to ensure that the learning experience and the learning skills of students with learning difficulties can be extended through ‘constructivist’ and metacognitive approaches to teaching and learning.

Cognition

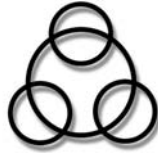
Cognition is important for learning. This describes the actual processes involved in learning a piece of information. This relates to memory, understanding, organising and generally making sense of information. Often children with learning difficulties have cognitive difficulties. This includes memory, understanding and organising information and often these can be quite serious difficulties and impede learning.

What is important however is that effective teaching can help to overcome these cognitive difficulties and the teacher can play a key role in helping children overcome cognitive difficulties through introducing memory strategies and other learning strategies.

Metacognition

Cognition, as indicated above, means learning, metacognition means learning to learn. This implies that children can be **taught** to be more effective learners. This is very important for all learners, but it is often overlooked when dealing with children with severe learning difficulties.

The research indicates that children with dyslexia may be weak in metacognitive awareness and therefore have difficulty in knowing how to go about tackling a problem. This means they may not be sure on **how** to, for example, interpret a question or to work out the most efficient way of answering it, or in fact to remember any piece of information.

‘Study skills’ programmes can support the development of metacognitive skills. Often study skills are seen to be part of examination preparation, but in fact this is too late. Study skills, particularly for learners with learning difficulties should be provided as young as possible. Becoming efficient in studying and learning helps the learner make connections between different pieces of information and this can help with transfer of learning and generally more efficient use of information.

Self-esteem

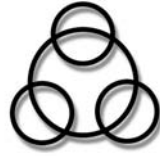
Self-esteem is important for learning. A child will learn more effectively and will be more motivated to learn if his/her self-esteem is high. This is also very important for learners with difficulties. Young children with learning difficulties very soon after commencing formal education quickly realise that some aspects of school education, such as reading, spelling and writing are challenging for them. This can result in feelings of failure and frustration. This can lower the child’s motivation and self-esteem in relation to learning. Effort needs to be made to ensure children are provided with opportunities to gain some success, as it is only through success that self-esteem will be enhanced. Activities such as circle time can help to provide opportunities for enhancement of self-esteem.

Motivation

10 strategies for motivation

1. Encourage diversity in learning styles

Children’s learning patterns are often the result of how they were taught and the learning environment and ethos of the school. For some children this is perfectly satisfactory as their styles and preferences match those of the school. For others however this may not be the case. For that reason it is important to encourage diversity in children’s learning preferences.

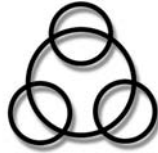
This can be done by offering them choice and given them the opportunity to utilise their own learning style in the classroom. Some mediating factors that can influence the use of learning styles are culture, school climate, teacher and parent expectations, teaching style and classroom norms and practices. It is therefore important to reflect on the above and ensure that flexibility is used to encourage diversity.

2. Encourage creativity

It is interesting to reflect on the fact that many creative people can only take control of their own learning after they leave school. Many fail at school, or certainly may not shine. This is because the examination system often does not encourage creativity. There are certainly signs that progress is being made in this area but often the pace of learning to ensure that all examinable areas of the curriculum are covered is fast. This means that there is little scope for digressing and indeed for encouraging creativity. For many learners creativity is the principal motivating factor. For example the young, rising pop singer who is directed by his record company to record covers by other artists all the time may soon tire of this and become demotivated. Artists in particular need to be encouraged to use their creativity and this can in fact apply to all learners. Many when asked if they are creative would quickly reply - no - that is because they have not had the opportunity to be creative.

3. Ensure success with small achievable steps

Success is an essential factor for motivation and for successful learning. It is the teacher's responsibility to ensure that the learner meets with success. If success is not evident then the task has to be further differentiated. Most learners take to learn new information in steps although holistic learners do need to have an overview of the whole area first. The key point is to ensure that each of the steps is achievable and to ascertain that knowledge of the child's learning style and previous knowledge is available.

4. Provide feedback to students about their own personal progress

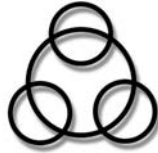
Progress is personal - progress for one may not be progress for someone else. It is important that the criteria for progress is not generalised but instead it should be individualised. Once it is decided what exactly constitutes progress for the individual this should be discussed and negotiated with the learner and then personal goals can be established and progress more easily identified. .

5. Learners need to believe in their own abilities

Self-belief is crucial if one is to accomplish any degree of success and motivation. Yet often the education system is geared to select and to grade. These factors can totally wipe out any element of self-belief. It is important to recognise and acknowledge any achievements – no matter how small they may seem to others. They can be huge to the individual learner. Even those who seem to have achieved a great deal of success – in the class or in the playing field still need and rely on positive feedback to ensure that can believe in their own abilities. It is often those who seem to have achieved a great deal who have a surprisingly low level of self-belief. This can be because they are not receiving the positive feedback they actually need. The common perception might be that these children do not need it because they know they are successful. The key point here is not to take this for granted and not to assume that some successful learners do not need positive and continuous feedback and encouragement in order for them to develop and maintain self-belief.

6. Acknowledge the individual styles of each child

this is important although it can be challenging in today's inclusive classrooms. Even if the young person is made aware of his/her learning style then this can set them up for independent learning at home and beyond school.

7. Use group work effectively

Working in groups can be as great motivator but at the same time it is important to ensure that the dynamics of the group provides a positive experience for all. It is too easy for one or several children to be passengers and feel 'left out' of a group. Even in groups it might be an idea to pair children who get on well with each other together. Group work should also be closely monitored and the group should report on their progress after short intervals.

8. Encourage self assessment

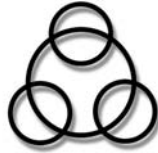
This is important as it helps children take control of their own learning. They should be encouraged to assess their own progress and this can be a motivator in itself. The key point is that they should be able to decide what they want to achieve and the teacher's role in this is to guide and monitor their progress. Self-assessment encourages self-reflection and this helps to develop higher order thinking skills.

9. Develop student responsibility

The key to successful learning is student autonomy. This is important as it provides the learner with some control over his/her learning. It is this control that fosters responsibility and makes it possible for the student to move from extrinsic to intrinsic motivation.

10. Focus on learning as well as teaching

It is important to identify and recognise the strengths shown by children and to attempt to incorporate these strengths into a teaching programme. Knowing about how child learn and how to make learning more effective through study skills and good teaching practices can be extremely beneficial for children with difficulties. It is important to recognise the need to boost the self-esteem as it is too easy for them to become discouraged and lose interest in learning.

Classroom management: Some suggestions

√ Acknowledge all efforts

Rewards and positive feedback need to be provided for all effort – you reward not the achievement but the effort. For many that is an achievement in itself.

√ Take time to provide individual feedback

It is important to personalise learning. Feedback needs to be provided on an individual basis with opportunities for the student to discuss this. Feedback is an integral part of learning and should be seen not as the final stage in learning but as a source of support, guide to monitor and a bridge to achieving the desired learning outcome.

√ Cater for all, but respect the individual

In the classroom situation when there is a diversity of needs to be met it is too easy to forget about the individual while there might be a preoccupation to cater for all. This is a tricky balance to achieve but the key to achieving this is planning. At the planning stage extended work as well as differentiated work for students who need more time should be developed.

It is important to know the students you are planning for and this can be done through observation at the pre-planning stage. It is a good idea to develop a framework for doing this so at least you have an idea of the strengths, weaknesses and the learning preferences of the individual students.

√ Plan, plan, plan

As suggested above the key to successful classroom management is planning - this means anticipating the difficulties students can experience in order to prevent failure. Classroom management difficulties can often arise when the task is not demanding and the student is uncertain about how to approach it. Planning should include the materials, the previous knowledge of the students, the process of finding out – the learning part and the proposed

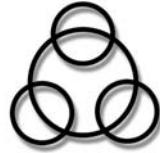
outcomes – the assessment. It is as good idea to develop a checklist for planning such as the one below.

Some considerations after initial planning are shown below.

- Do the activities match the learning objective?
- Is there a variety in the types of activities?
- What is the purpose of the groupings used?
- Is the pace and timing right?
- What is the balance between teacher activity and student activity?
- How do you scaffold learning through the lesson?
- What type of supports does the learner need.
- What additional resources do you need?
- What provision have you made for the most able/least able in terms of differentiation and in the assessment of the learning outcomes.

√ **Anticipate potential problems**

This emphasises the importance of knowing the students. If for example any of the students have a diagnosis of a specific difficulty such as dyslexia, dyspraxia or attention difficulties then so much is known about these conditions that it should be possible to plan to anticipate the types of challenges these students will encounter. An example is shown below for three well known syndromes some of which can be seen in virtually every classroom in every school.

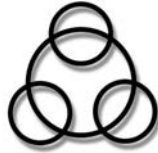
Dyslexia

Dyspraxia

Attention Difficulties

Speed of processing	Speed of processing	Focussing on detail
Memory	Memory	Memory
Literacy difficulties	Literacy –handwriting	Literacy
Recording information	Recording information	Accurately recording information
Organisation	Organisation	Organisation
Self - esteem	Self-esteem	Self-esteem

The table above describes the characteristics of three well known conditions and it can be noted at a glance how these can overlap. There are two key reasons why planning for learning in this way can be useful. Firstly it is possible to prevent failure from occurring by anticipating these potential challenges and ensuring the students who have these difficulties are not placed in a position where they have to deal with new learning relating to these difficulties.

For example if we know the student will have speed of processing difficulties then we need to allow more time for the student to complete the task. This should be recognised at the planning stage. This applies to all the characteristics mention in the table above.

Secondly one of the other reasons for planning a table such as the one above is that it allows the teacher to note that there can be a significant overlap between these conditions. This has been noted in the literature (Norwich and Lewis 2005, Reid 2005) which shows that often effective differentiation, supportive literacy intervention and recognition of the students learning preferences is what is required rather than any specialist intervention.

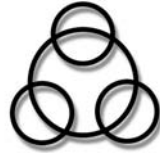
√ **Gain insights into the learning preferences of the class**

This can be done through observation. It is a good idea to develop a framework for observation. An example of this is shown below;

Observational Framework

- Attention
- Organisation
- Social skills
- Learning modality preferences
- Independent learning
- Writing skills
- Number skills

For each heading in this framework some key aspects can be included depending on the purpose of the observation.

√ **Provide a balance between student choice and teacher direction**

Ideally students should manage their own learning. This is what we as teachers need to strive for. The emphasis should be on students taking control over their own learning with the teacher relinquishing the responsibility as early in the learning process as possible. This could be a gradual process so that is why there needs to be this balance between student choice and teacher direction to begin with.

√ **Make the student feel important and influential in the organisation of the class**

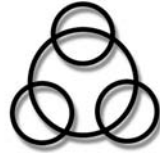
Students need to feel a sense of ownership in the classroom. They should therefore be consulted in the planning of the classroom and in the daily routine of the class. It is this consultation and consideration that can make them feel it is their class. This sense of ownership can have significant spin-offs in the management of learning.

√ **Delegate responsibility to the students**

In some way this follows on from the one above on making the student feel important. Responsibility is one way of achieving this. Passing responsibility to the student for his/her learning should be the key objective of the education process.

√ **Display work**

While this may seem obvious it is not always done. Additionally it is important to change the wall displays and other classroom displays frequently so that fresh work can be displayed. Knowing that they are going to display work can in itself be a motivating factor for many students. This therefore is an integral component in managing learning and can have an influence on the outcome.

√ **Make teaching multi-sensory**

One cannot minimise the challenges faced by teachers in today's classrooms. One of these challenges relates to dealing with the diversity of learning preferences, abilities and cultures. It is important that teaching and learning should be multi-sensory. That means it should be visual, auditory, kinaesthetic and tactile. This involves all the senses and will cater for the range of student's preferences. Many learners with difficulties are often kinaesthetic/ tactile learners. That means they learn best by experiencing learning and through hands-on active learning. This is important as often much of the learning and teaching that takes place in classrooms is still based on auditory learning just as it was many years ago. It is important to ensure that every lesson and all assessments procedures utilise a range of modalities.

√ **Work with families**

Families can be a significant influence on the student. What teachers see in school is only a small part of a much larger picture in that students life. It is widely recognised that families play an important role in young children's education (Macintyre and McVitty 2004). It is also the case however in learners further up the school, particularly with adolescent students. Often, but not always, students can have conflicting views with other family members. This can give rise to dissent that may be acutely felt in school. There are many examples of misplaced anger or other emotions seen in the classroom that have their root elsewhere. While it is accepted there are many significant influences in a students life working with families can help to address this. Even if there are no obvious behaviour difficulties it is still important to work with families as much as possible. The family can be as source of support for the school and vice versa.

Some examples of how this can be done are shown below for four aspects of school life .

Reading Behaviour Learning Social

Paired reading with carer/parent	Joint home /school reward cards/certificates	Developing metacognitive skills through discussion	Giving individual a voice-listening to opinions
Shared reading with others in family	Daily notebook with comments from both home and school	Homework discussion	Group /after school clubs, sports
Book clubs/ shared magazines	Parent helpers in classroom	learning from board games and other game activities	Family holidays, staying with friends.

It is important that some thought is given to this aspect to ensure the school and the home are in harmony and in communication with each other.

√ **Use positive re-enforcement - avoid punishment**

Children of all ages respond better to positive re-enforcement. This is because the ‘fear’ element has been removed. It has been replaced by the ‘please’ element. Children will respond better to all types of situations if they feel the significant adult wants them to do it --- for themselves not because the adult wants it. This is also a significant step towards assuming responsibility for their own learning and behaviour.

√ **Respect the culture of the individual**

Knowing the student involves knowing about the culture of the student. This is important particularly in relation to accessing and utilising literacy. During a recent trip to schools in the Gambia in Africa I noted that the means of teaching literacy in some schools was through song. Music, dance and movement are very important in the African culture and reading and other learning skills can be taught in this way. Similarly with some travellers communities in Europe and elsewhere. The literacy traditions are very much steeped in oracy and story telling. It is crucial therefore that some knowledge of the cultural preferences of the young person are known, respected and incorporated into the planning of learning. This will help the student feel respected and this will help in the management of learning in the classroom.

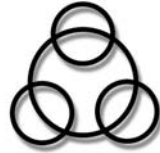
√ **Develop classroom habits**

Children feel more secure when they know what they are doing and where they are going. A structure and routine can help considerably in helping children with consistency in learning and behaviour. It is also best if the children themselves are involved in developing these routines.

Motivation and stimulation

Many of the techniques for classroom management are based on providing motivation and stimulation to ensure students want to learn. Students who want to learn are less likely to provide behavioural challenges than those who are less motivated.

- Ensure the task is related to the students **interests**
- Ensure the student appreciates the **value** of the task
- Ensure the student can **achieve** the task
- Ensure additional **extension** work is available

- Ensure that **feedback** is available throughout the task and immediate feedback at the end
- Ensure the student is **emotionally** prepared for the task and is comfortable in the learning environment

Feedback - 3 types of feedback

1. Monitoring

Feedback can be a means of monitoring the students learning and should provide comment on what has been achieved and what has still to be achieved and whether the student is on the right track.

2. Constructive

This should be seen as a method of motivation. Always begin with a positive comment on what the student has achieved. This may seem obvious to the teacher but may not be so obvious to the student. It is important to state these positive points at the outset. Always end also with a positive comment.

3. Negative

This is when the main purpose of feedback is to assess a students work. Often red ink is used and the feedback centres on telling the student where they went wrong.

There are cases for all types of feedback to be used but essentially feedback should be seen as a **learning** tool and not a assessing one. If the student is not able to learn from the feedback then it has not been provided in the right way.

Developing independence

Students will have control over their learning, and their behaviour, if they feel they have some independence. It is necessary therefore to provide the student with opportunities to take responsibility for their actions in order to achieve independence. Responsibility can lead to independence so it is important that every opportunity should be made to ensure that the student can develop independence.

References

Reid, G. (2009) *Dyslexia: A Practitioners Handbook* (4th edition) Wiley

Reid, G. and Green, S. (2007) *Dyslexia: A Guide for Teaching Assistants* Continuum Publications

Reid, G. and Green, S. (2007) *100 Ideas for supporting pupils with Dyslexia*. Continuum Publications.

Reid, G. (2007) *Dyslexia: A Practitioners Handbook* (3rd edition) Wiley

Reid, G. (2007) *Motivating Classroom Learning Ideas and Strategies*, Sage Publications

Reid, G. (2006) *Learning Styles and Inclusion*, Sage Publications

Reid, G. and Kirk, (2001) *Dyslexia in Adults: Education and Employment*, Wiley

gavinreid66@gmail.com

www.drgavinreid.com

Dr. Gavin Reid: Hraniční studenti? Rozvoj potenciálu, konstrukce, metakognice a motivace k dosažení úspěchu (český překlad)

Je důležité zajistit, aby se učební zkušenosti a dovednosti studentů s potížemi v učení mohly rozšiřovat skrze konstruktivní přístupy k učení a metakognitivní přístupy k vyučování a učení.

Poznávání

Poznávání je pro učení důležité. Popisuje vlastní procesy učení se nějaké části informace. To souvisí s pamětí, porozuměním, organizací a především tvořením smyslu informace. Děti, trpící poruchami učení, často trpí potížemi s poznáváním. To zahrnuje paměť, porozumění a organizování informace, a to mohou být často celkem vážné potíže, bránící učení. Je důležité, uvědomit si, že efektivní vyučování může pomoci překonat tyto poznávací potíže a učitel může hrát klíčovou roli v představení způsobů zlepšování paměti a způsobů učení.

Metakognice

Poznávání, jak je řečeno výše, znamená učení. Metakognice znamená učit se učit. To naznačuje, že se děti mohou naučit učit se efektivněji. To je velmi důležité pro všechny žáky, ale v případě dětí s poruchami učení je to často přehlíženo. Výzkum naznačuje, že děti s dyslexií mají slabé metakognitivní uvědomování a z toho důvodu mají potíže vůbec zjistit, jak se s určitým problémem poprat. To znamená, že si nemusí být jisté například **jak** interpretovat otázku, jak přijít na nejúčinnější způsob jejího zodpovězení, nebo jak si vlastně zapamatovat nějakou informaci. Programy pro „učební dovednosti“ mohou podpořit vývoj metakognitivních dovedností. Učební dovednosti jsou často k vidění až jako součást přípravy ke zkoušení, ale to už je ve výsledku příliš pozdě. Tyto dovednosti by měly být, konkrétně pro žáky s poruchami učení, poskytnuty co nejdříve to jde. Stát se efektivním při studiu a učení pomáhá žákovi propojovat různé části informací a to může všeobecně pomoci při jejich efektivnějším využití.

Sebeúcta

Sebeúcta je pro učení důležitá. Dítě bude více motivováno a bude se lépe učit, pokud bude jeho sebevědomí vyšší. Pro žáky s potížemi v učení je to také velmi důležité. Malé děti s poruchami učení velmi brzy po zahájení základního vzdělávání zjišťují, že jsou pro ně některé aspekty školního vzdělávání, jako je čtení, hláskování a psaní, složitější. To může vést k pocitům zklamání a frustracím a snížit sebevědomí dítěte a jeho motivaci k učení. Musí být prokázána snaha zajistit dítěti příležitosti k dosažení úspěchů, protože úspěch je jediná možnost, jak sebeúctu zvýšit. Aktivity, jako sezení a práce v kruhu, mohou poskytnout dítěti příležitosti ke zlepšení sebevědomí.

Motivace

10 strategií pro motivaci

1. podporovat rozmanitost ve stylech učení

Vzory v učení dětí jsou často výsledkem toho, jak byly děti vychovávány, jaké měly prostředí k učení a jaký byl mravní ráz školy. Pro některé děti je dostačující, když se jejich styl a preference shodují s těmi školními. Pro ostatní to tak ale být nemusí. Z tohoto důvodu je důležité podpořit různorodost v učebních preferencích dítěte. Toho může být docíleno nabídnutím volby a možnosti uplatnit ve třídě jeho vlastní styl učení. Další faktory, které mohou ovlivnit použití nějakého stylu učení, jsou kultura, vztahy ve škole, očekávání učitele a rodičů, styl vyučování, pravidla a postupy. Je proto důležité promýšlet používané styly učení a zajistit flexibilitu k podpoře různorodosti.

2. podporovat kreativitu

Je zajímavé zamyslet se nad faktem, že spousta kreativních lidí může převzít kontrolu nad vlastním učением poté, co opustí školu. Spousta z nich ve škole propadala, nebo alespoň nijak nezářila. To je důsledek, že zkouškový systém často nepodporuje kreativitu. V této oblasti jsou již sice znát náznaky zlepšení, ale tempo učení je často velmi rychlé, aby se zajistilo, že budou pokryty všechny oblasti učebního plánu. To znamená, že je tu málo prostoru pro

odbočování od tématu a opravdovou podporu kreativity. Pro spoustu žáků je možnost projevu kreativity hlavním motivačním faktorem. Například mladý, nadějný zpěvák, který je nucen svou vydavatelskou společností stále interpretovat pouze písně jiných umělců, může být brzy znechucen a stát se demotivovaným. Umělci celkově potřebují být podporováni k využívání své kreativity a to se týká vlastně všech žáků. Pokud se zeptáme lidí, zda jsou kreativní, spousta jich řekne, že ne. To proto, že ani neměli příležitost být kreativní.

3. Zajišťovat úspěch menšími dosažitelnými kroky

Úspěch je zásadní prvek k motivaci a k úspěšnému učení. Je odpovědností učitele zajistit, aby se žák setkal s úspěchem. Pokud není úspěch jasně evidentní, pak musí být úkol dále strukturován. Většina žáků se radši učí po krocích, ačkoliv holističtí žáci potřebují mít nejdříve přehled o celku. Klíčový bod je zajištění, aby každý z kroků byl dosažitelný a ujištění se, že je k dispozici znalost předchozích vědomostí a učebního stylu dítěte.

4. Poskytovat studentům zpětnou vazbu o jejich vlastním osobním pokroku

Pokrok je osobní záležitost – to, co znamená pokrok pro jednoho, nemusí být pokrok pro někoho jiného. Je důležité, aby kritéria pokroku nebyla zobecňována, ale spíše individualizována. Když je rozhodnuto, co přesně pokrok představuje u konkrétního jedince, mělo by dojít k projednání se žákem a poté mohou být vytyčeny cíle a osobní pokrok může být snáze rozeznán.

5. Žáci musí věřit ve vlastní schopnosti

Víra v sebe sama je zásadní k dosažení nějakého stupně úspěchu a motivace. Bohužel, vzdělávací systém je často zaměřený na třídění a klasifikování. Tyto faktory dokážou doslova smazat jakýkoliv prvek víry v sebe sama. Je důležité rozpoznávat a uznávat jakékoliv úspěchy a nezáleží na tom, jak malé se mohou zdát ostatním. Pro konkrétního jedince mohou být obrovské. Dokonce i ti, u kterých se zdá, že dosáhli velkých úspěchů (ve třídě nebo na hřišti), stále potřebují a spoléhají na pozitivní zpětnou vazbu, aby se ujistili, že mohou věřit ve vlastní schopnosti. Často právě ti, kteří dosáhli velkých věcí, mají překvapivě nízkou úroveň víry v sebe sama. Může to být tím, že nedostávají pozitivní zpětnou vazbu, kterou vlastně

potřebují. Obecně by mohlo být vnímáno, že tyto děti ji nepotřebují, protože vlastně vědí, že jsou úspěšné. Zde je klíčovým bodem nebrat to jako samozřejmé a nepředpokládat, že úspěšní žáci nepotřebují pozitivní a neustálou zpětnou vazbu a povzbuzení, aby si vyvinuli a udrželi víru v sebe sama.

6. Uznávat individuální styly každého dítěte

Toto je důležité, ačkoliv to může být v dnešních vše zahrnujících třídách náročné. Když je však mladý člověk uvědomen o svém učebním stylu, může ho to nastartovat k nezávislému studiu doma a mimo školu.

7. Používat efektivně skupinovou práci

Práce ve skupinách může být skvělý motivační nástroj, ale zároveň je důležité zajistit, aby dynamika skupiny poskytovala pozitivní zkušenosti pro všechny. Je příliš snadné pro jedno, nebo více dětí se pouze vézt a cítit se vyloučený ze skupiny. Dokonce i ve skupinách by mohl být dobrý nápad spárovat děti, které spolu dobře vychází. Skupinová práce by měla být zblízka sledována a skupina by měla podávat zprávy o svém pokroku v krátkých intervalech.

8. Podporovat sebehodnocení

Toto je důležité, protože to pomáhá dětem převzít kontrolu nad vlastním učením. Měly by být podporovány k hodnocení vlastního postupu, což může být motivačním nástrojem samo o sobě. Klíčové je, že by děti měly být schopné rozhodnout, čeho chtějí dosáhnout a role učitele by měla spočívat ve vedení a sledování jejich postupu. Sebehodnocení podporuje sebereflexi a to pomáhá vyvíjet schopnosti myšlení vyššího principu.

9. Rozvíjet studentovu odpovědnost

Klíčem k úspěšnému učení je studentova samostatnost. Ta je důležitá, protože poskytuje žákovi určitou kontrolu nad vlastním učením. Je to právě tato kontrola, která pěstuje odpovědnost a umožňuje studentovi, aby se posunul od vnější motivace k vnitřní.

10. Zaměřovat se na styl učení, stejně jako na učení samotné

Je důležité identifikovat a rozpoznat silné stránky dítěte a pokusit se začlenit tyto silné stránky do učebního programu. Vědět, jak se dítě učí a jak udělat učení více efektivní díky učebním dovednostem a dobré praxi ve vyučování, může být extrémně prospěšné pro děti s poruchami učení. Je důležité rozpoznat potřebu k povzbuzení sebevědomí, jelikož je pro ně velmi snadné stát se učením znechucenými a ztratit o něj zájem.

Vedení třídy: Některé rady

✓ Uznávat veškerou snahu

Odměny a pozitivní zpětnou vazbu je potřeba poskytovat za každou snahu – neoceňujete dosažení výsledku, ale snahu. Pro spoustu dětí už to je výsledek.

✓ Udělat si čas k poskytnutí individuální zpětné vazby

Je důležité zosobnit učení. Je potřeba, aby zpětná vazba byla poskytnuta na individuální úrovni s příležitostmi pro studenta o ní diskutovat. Zpětná vazba je nedílná součást učení a měla by být vnímána ne jako finální shrnutí v učebním procesu, ale jako zdroj podpory, průvodce ke kontrole a most k dosažení vytoužených učebních výsledků.

✓ Starat se o všechny, ale respektovat jedince

V situaci, kdy se ve třídě setkává více potřeb, je příliš snadné zapomenout na jedince, zatímco se musíte zabývat všemi. Předcházet tomu může být složité, ale klíčem k respektování potřeb všech žáků je plánování. Ve fázi plánování by měla být vytvořena doplňková práce, stejně tak jako odlišná práce pro studenty, kteří potřebují více času. Je důležité znát studenty, pro které plán zpracováváte, a to může být provedeno v „předplánovací části“. Je dobré si vytvořit určitou strukturu, přičemž si uděláte představu o silných a slabých stránkách jedince a jeho učebních preferencích.

✓ **Plánovat, plánovat, plánovat**

Jak je uvedeno výše, klíč k úspěšnému vedení třídy je plánování – to znamená předvídat možné problémy, které mohou studenti mít a tím předejít jejich selhání. Problémy při vedení třídy mohou často nastat, když úkol není příliš náročný a student si není jistý, jak k němu přistupovat. Plánování by mělo zahrnovat materiály, předchozí znalosti studentů a proces pochopení – část učení a navržených řešení – vyhodnocení. Je dobré, vytvořit si nějaký seznam pro plánování viz níže.

Některá kritéria pro počáteční plánování:

- Odpovídají aktivity učebnímu záměru?
- Je možný výběr z typů aktivit?
- Jaký má smysl rozdělení do skupin podle daného klíče?
- Je tempo a načasování správné?
- Jaká je vyváženost mezi aktivitou učitele a studenta?
- Jakým způsobem podporujete v hodině učení?
- Jaký druh pomoci žák potřebuje?
- Jaké další zdroje potřebujete?
- Jaké podmínky jste vytvořili pro nejschopnější/nejméně schopné ve smyslu odlišení a v hodnocení učebních výsledků?

✓ **Předvídat potenciální problémy**

Toto zdůrazňuje důležitost povědomí o studentech. Například, pokud je student diagnostikován se specifickými poruchami učení jako je dyslexie, dyspraxie, nebo poruchy pozornosti, pak je o těchto potížích známo tolik, že by mělo být možné naplánovat předvídaní možných typů potíží, na které mohou studenti narazit. Níže je ukázán příklad tří dobře známých syndromů, které mohou být k vidění v podstatě v každé třídě každé školy.

Dyslexie

Dyspraxie

Problémy s pozorností

Rychlost zpracování	Rychlost zpracování	Zaměřování na detail
Paměť	Paměť	Paměť
Potíže s gramotností	Gramotnost v psaní	Gramotnost
Zaznamenávání informací	Zaznamenávání informací	Přesné zaznamenávání informací
Organizace	Organizace	Organizace
Sebevědomí	Sebevědomí	Sebevědomí

Tabulka výše popisuje charakteristiky tří dobře známých poruch a je zřejmé, že se tyto mohou překrývat. Jsou dva hlavní důvody, proč může být tento způsob plánování učení užitečný. Zaprvé – je možné předcházet neúspěchu předvídáním možných obtíží a zajištěním, že studenti, kteří tyto potíže mají, nejsou postaveni do pozice, kdy se musí vypořádat s novým učením, do kterého se promítají jejich poruchy. Například, pokud víme, že má určitý student potíže s rychlejším zpracováním informací, pak mu potřebujeme dát více času, aby mohl úkol

dokončit. To by se mělo brát v úvahu ve fázi plánování. Týká se to všech charakteristik, zmíněných v tabulce výše.

Zadruhé – jeden z dalších důvodů pro plánování výše uvedené tabulky je, že může pomoci učitelům všimnout si, že se tyto poruchy mohou značně překrývat. V literatuře (Norwich a Lewis 2005, Reid 2005) již bylo zaznamenáno, že jsou často více potřebné metody odlišování, podpůrné zásahy v gramatice a rozpoznání studentových učebních preferencí, než nějaký zásah specialisty.

✓ **Získat přehled o učebních preferencích třídy**

Toho může být docíleno pozorováním. Je dobré, vytvořit si pro pozorování nějakou kostru, či strukturu. Příklad níže:

Struktura pozorování

- Pozornost
- Organizace
- Sociální dovednosti
- Modalita učebních preferencí
- Nezávislé učení
- Dovednosti v psaní
- Dovednosti v počítání

Ke každému bodu v této kostře může být přidán nějaký klíčový aspekt. Záleží na smyslu pozorování.

✓ **Poskytnout vyváženost mezi volbou studenta a vedením učitele**

Student by měl v ideálním případě sám zvládat vlastní učení. To je to, o co se my učitelé musíme prát. Měl by být kladen důraz na to, aby studenti přebrali kontrolu nad vlastním učením a učitel upustil od této odpovědnosti v učebním procesu, jak nejdříve to půjde. To může být pozvolný proces, proto je třeba začít s vyrovnáváním mezi volbou studenta a vedením učitele.

✓ **Zajistit, aby se student cítil zapojený do organizace ve třídě**

Studenti potřebují mít pocit, že mají ve třídě nějaká vlastnická práva. Mělo by se s nimi konzultovat plánování třídy a každodenní rutina v hodinách. Je to právě toto konzultování a zvažování, které jim dodají pocit, že je to jejich třída. Pocit toho, že něco mají, může mít významné pokračování ve vedení učení.

✓ **Pověřit studenty odpovědností**

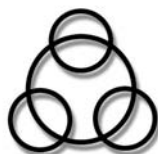
Toto částečně navazuje na výše řečené o pocitech důležitosti. Odpovědnost je jeden ze způsobů, jak toho dosáhnout. Předání odpovědnosti studentovi za jeho vlastní učení by měl být hlavní cíl vzdělávacího procesu.

✓ **Vystavovat práci**

Ačkoli se to může zdát zřejmé, ne vždy se to dělá. Navíc je důležité měnit často výzdobu třídy a vystavené práce, aby mohla být vystavena vždy práce nejnovější. Vědomí, že jejich práce bude někde vystavena, může být pro studenty motivačním faktorem samo o sobě. Z tohoto důvodu je vystavování prací nedílnou součástí vedení třídy a může mít vliv na výsledek.

✓ **Udělat učení multi-senzoriální**

Nemůžeme nijak zlehčovat určité výzvy, kterým musí učitelé dnes čelit. Jedna z nich souvisí s vypořádáváním se s rozdílností v učebních preferencích, schopnostech a kultuře. Proto je důležité, aby bylo učení multisenzoriální. To znamená, že by mělo být vizuální, sluchové, hmatové. To zahrnuje všechny smysly v rozsahu studentových preferencí. Spousta žáků s poruchami učení se lépe učí pomocí pohybu a hmatu. Znamená to, že se nejlépe učí zapojováním rukou. To je velmi důležité, protože i nadále je učení a vyučování ve třídě často založeno hlavně na poslechu, jak tomu bylo před mnoha lety. Musí se zajistit, aby každá hodina a všechny hodnotící postupy využívaly nějakou škálu modalit.

✓ Pracovat s rodinami

Rodina může mít na studenta významný vliv. To, co vidí učitel ve škole, je pouze malá část mnohem většího obrazu studentova života. Je obecně známo, že rodina hraje důležitou roli ve vzdělávání malého dítěte (Macintyre a McVitty 2004), ale také starších žáků, i dospívajících studentů. Často, ale ne vždy, mohou mít studenti až konfliktní názory s ostatními členy rodiny. To může vést k odporu, který pak může být pocíťován intenzivněji ve škole. Je spousta příkladů projevů nemístného hněvu, nebo jiných emocí ve třídě, které mají své kořeny jinde. Ve studentově životě je mnoho tolerovaných způsobů ovlivňování a práce s rodinou k nim patří. I když nejsou patrné žádné poruchy chování, stále je důležité pracovat s rodinami, jak jen to jde. Rodina může být zdrojem podpory pro školu a obráceně. Některé příklady, jak je toho možné docílit, jsou ukázány níže pro čtyři aspekty školního života.

Čtení	Chování	Učení	Společenské vystupování
Čtení ve dvojici s rodičem/pečovatelem	Společná domácí/školní ocenění a odměny	Rozvíjení metakognitivních dovedností skrz diskuzi	Umožnění jedinci vyjádřit své názory
Společné čtení s ostatními členy rodiny	Deník s poznámkami z domova i ze školy	Diskuze nad domácími prací	Kroužky, mimoškolní aktivity, sporty
Čtenářské kluby/sdílení časopisů	Rodiče jako pomocníci ve třídě	Učení ze stolních her a jiných aktivit	Prázdniny s rodinou, pobyty s přáteli

Je důležité se nad tím zamyslet a zajistit, aby škola a domov byly v harmonii a komunikovaly spolu.

✓ **Používat pozitivní prosazování – vyhnout se trestům**

Děti všech věkových kategorií reagují lépe na pozitivní prosazování. Je to proto, že prvek „strachu“ byl odstraněn a nahrazen prvkem zdvořilostním – prosbou. Děti budou lépe reagovat na situace, při kterých budou cítit, že po nich chce určitý dospělý práci, protože je to dobré pro ně. Ne proto, že to ten dospělý prostě chce. Tento postup je významným krokem k převzetí odpovědnosti za vlastní učení a chování.

✓ **Respektovat kulturu jedince**

Znát studenta znamená znát i jeho kulturu. Důležité je to konkrétně v souvislosti s přístupem ke gramotnosti a jejímu využití. Během nedávné cesty po školách v Gambii v Africe jsem si všiml, že v některých školách probíhá vyučování gramotnosti pomocí písní. Hudba, tanec a pohyb jsou v africké kultuře velmi důležité a čtení a jiné dovednosti mohou být osvojovány tímto způsobem. Stejně tak v některých kočovných společenstvích v Evropě i jinde. Tradice gramotnosti a vzdělanosti jsou prosycené vyprávěním a příběhy. Je tudíž zásadní, že znalosti kulturních preferencí mladého člověka jsou brány na vědomí, respektovány a začleněny do plánování učení. Pomůže to studentovi cítit se respektovaným a pomůže to při vedení třídy.

✓ **Vytvořit ve třídě návyky**

Děti se cítí bezpečněji, když vědí, co dělají a kam směřují. Jasná struktura a zvyky mohou pomoci dětem při ucelenosti v učení a chování. Je úplně nejlepší, když je dítě do vytváření těchto zvyků zapojeno.

Motivace a stimulace

Spousta technik vedení třídy je založena na poskytování motivace a stimulace k zajištění, že se studenti chtějí učit. Studenti, kteří se chtějí učit, jsou méně náchylní k problémovému chování než ti, kteří jsou méně motivovaní.

- Zajistěte, aby byl úkol v souladu se **zájmy** studenta
- Zajistěte, aby student ocenil **hodnotu** úkolu
- Zajistěte, aby mohl student úkol **dokončit**
- Zajistěte, aby byla k dispozici i **rozšířená** práce
- Zajistěte, aby byla k dispozici průběžná **zpětná vazba** a konečná zpětná vazba
- Zajistěte, aby byl student na úkol **emocionálně** připraven a byl v pohodlném učebním prostředí

Zpětná vazba – 3 typy zpětné vazby

1. Sledování

Zpětná vazba může znamenat sledování, jak se student učí a měla by poskytovat komentář k tomu, co bylo dosaženo, čeho je ještě potřeba dosáhnout a zda je student na správné cestě.

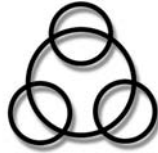
2. Konstruktivní hodnocení

Konstruktivní hodnocení by mělo být bráno jako metoda motivace. Vždy začněte s pozitivním ohodnocením toho, čeho student dosáhl. To se může zdát zřejmé učiteli, ale ne tak studentovi. Je důležité vyzdvihnout pozitiva již na začátku. Pozitivním ohodnocením také vždy skončete.

3. Negativní hodnocení

Negativní hodnocení přichází na řadu tehdy, když je potřeba studentovu práci vyhodnotit. Často je k tomuto účelu použit červený inkoust a zpětná vazba se zaměřuje na sdělení studentovi, kde udělal chybu.

Existují příklady pro všechny typy zpětné vazby, ale v zásadě by zpětná vazba měla sloužit jako **učební**, nikoliv jako vyhodnocující nástroj. Pokud student není schopen se ze zpětné vazby poučit, pak nebyla poskytnuta správně.

Rozvíjení nezávislosti

Studenti budou mít kontrolu nad svým učením a chováním, pokud budou cítit, že mají určitou nezávislost. Z tohoto důvodu je nezbytné, poskytnout studentům příležitosti převzít odpovědnost za své činy a tím docílit nezávislosti.

gavinreid66@gmail.com

www.drgavinreid.com

Prof. Dr. Petr Ondráček: Tzv. „problémoví žáci“ jsou děti v problémových životních situacích

Téma konference zní „Hraniční děti – žáci se speciálními vzdělávacími potřebami“. Bylo by zajímavé, možná ale i nezbytné, zabývat se obsahově-významovými aspekty tohoto tématu:

- Na jedné straně jde o to, co pro dítě znamená být „hraničním“? Kdo ho tak označil, z jakého důvodu a s jakým cílem? Jaké důsledky má toto označení pro jeho vzdělávání a pro pedagogickou práci s ním? Funkcí hranice je dělit/ rozdělovat, takže být hraničním dítětem de facto znamená být oddělen resp. být blízko vyčlenění ze svazku s druhými dětmi. Zdá se, že toto označení není zrovna kompatibilní se současnou preferencí inkluze a tendencí budovat „školy pro všechny“.
- Na druhé straně jde o terminus „speciální vzdělávací potřeby“. Otázek k tomuto označení může být více, např. co je to vzdělání a co jsou potřeby? Kdo má vzdělávací potřeby? Je-li řeč o „speciálních vzdělávacích potřebách“, pak musí existovat i „všeobecné vzdělávací potřeby“. Jak se odlišují tyto dva druhy potřeb a kdo má které? Co to znamená konkrétně, vzdělávat se resp. být vzděláván? Je zřejmé, že i zde existují některé aspekty, které je třeba upřesnit, aby se zabránilo výkladům, které organizátoři konference neměli na mysli.

Vzhledem k převážně praktické orientaci konference přeci jenom není filozoficko-sémantická diskuze na místě. Kromě toho není pochyb o tom, že téma konference bylo organizátory zformulováno bez negativně-hodnotícího záměru a že ho tedy lze chápat jako pokus, najít označení pro školní situaci dětí s takovou individuálně podmíněnou bio-psycho-sociální vybaveností, která ztěžuje vzdělávací práci s nimi. Z tohoto hlediska stojí „hraničnost“ dítěte v kontextu skutečnosti, že vzdělávací práce s těmito dětmi konfrontuje hlavně učitele s hranicemi jejich odborných i lidských možností. V pozadí následujících úvah stojí tedy pohled na situaci učitele, konfrontovaného s hranicí vlastního působení: Má za úkol (a chce) podporovat děti při osvojování vědomostí, dovedností a kompetencí (tedy vzdělávat je), ale

nemůže tento úkol splnit tak jak je z hlediska efektivity nutné (a jak by chtěl), protože někteří ze žáků se při vyučování chovají výrazně kontraproduktivně.

Fenomén nápadného/ rušivého/ „nenormálního“ chování žáků je tak starý jako výchova a výuka dětí. Např. v roce 1845 představil psychiatr Heinrich Hoffmann ve své knize „Struwwelpeter“ slovem i obrazem typické formy chování tzv. „obtížných“ dětí a dospívajících. Dnes pro ně používáme jiné, odborné pojmy (především psychologické a psychiatrické), nicméně jsou jejich vzezření i chování velmi podobné tomu, co popsal Heinrich Hoffmann před 150 lety. Jsou považovány a označovány za:

- „zanedbané“
- „obtížně vychovatelné“,
- „asociální“
- „zvlášť problematické“
- „dětí s poruchou chování“
- „nápadné a narušené“
- „psychicky narušené resp. nemocné“ apod.,

a přistupuje se k nim odpovídajícím způsobem – negativní hodnocení, tresty a segregace do speciálních zařízení (školské, výchovné, léčebné) s cílem převýchovy či terapie: „Změň se, nebo musíš jít jinam...“ Výsledek takové reakce je nejistý – jeden žák změní své chování, druhý ne. Kýžený efekt – žák změní své chování pod tlakem hodnocení a ze strachu před možnými následky (ale možná i proto, že „dostane rozum“) a učitel může nerušeně dál pracovat – často nenastane. Často nastane opačný efekt – intenzita či četnost zatěžujícího/ „narušeného“ chování žáka se zvýší. Ale i rezignace a únikové tendence (záškoláctví) jsou běžné.

Důležitý je pohled na tyto děti. Doposud převládal medicínsky-psychoterapeutický přístup, který je zaměřen na specifické poruchy chování. Pedagogický a humanisticko-psychologický pohled by měl vycházet z toho, že děti s tzv. poruchami chování jsou děti se specifickými problémy. Tyto problémy se pokoušejí řešit právě chováním, vybočujícím ze sociálních a vývojových norem/zvyků. Což je fenomén, který je tak starý jako výchova a výuka dětí.

Problémy/ zátěže (často i traumatizující) se děti se snaží „ustát“ resp. „přežít“ kromě jiného resp. právě chováním, vybočujícím ze sociálních a vývojových norem/ zvyků:

- snaží se chránit před stávajícími i dalšími možnými zátěžemi,
- pokouší se kompenzovat svůj negativní pocit sebehodnoty (často zatěžujícím) chováním s cílem mít (byť i negativní) vliv v sociální sféře,
- jsou nedůvěřivé a nevidí perspektivu ve svém životě,
- vytvářejí svůj vlastní hodnotový systém, odlišující se od hodnot, které jim zprostředkovává škola,
- jsou „náchylné“ k vývojovým a psychickým poruchám.

Učitelé ve škole mají určité možnosti, těmto dětem jejich boj s problémy usnadnit - to záleží na osobnostní stabilitě, odborných vědomostech, metodických dovednostech, zkušenostech a (last but not least) na podmínkách výukově-vzdělávací práce a jejím ohodnocení. Nicméně i když by bylo všechno optimální, zůstanou vždy zdroje specifických problémů těchto dětí, na které učitel nemá vliv (genetika, rodina, psychická porucha) a proto se žádné teorii ani metodice ani podmínkám nepodaří problém tzv. poruch chování ze škol zcela odstranit. A už vůbec ne v podmínkách inkluzivní "školy pro všechny". Nicméně v ní je dobrá šance, že se na chování mimo vývojové a sociální normy/zvyky u žáků dosud označovaných jako "zlobící" začne pohlížet jako na součást přirozené diverzity/různorodosti. Což přispěje k tomu, že jeden z významných typicky školních zdrojů specifických problémů těchto žáků - negativní hodnocení a exkluze - zmizí. Což se s určitou pravděpodobností projeví pozitivně zpětně na jejich chování.

Aktuálně je v popředí snaha o (re)integraci dětí s individuálně podmíněnou bio-psycho-sociální vybaveností, která ztěžuje vzdělávací práci s nimi, ze specializovaných „zvláštních“ do „běžných“ škol. Tato snaha vychází a je doprovázena politickou, společenskou a odbornou diskuzí o inkluzivní společnosti (viz. Deklarace OSN o právech osob s postižením).

Ať se školní systém i jednotliví učitelé snaží, jak chtějí - problém rušivého chování ze škol nezmizí. Učitelé budou muset i nadále děti v jejich boji se specifickými problémy pedagogicky podporovat, což je sisyfovská úloha, při které je školský systém i celá společnost musí podržet – tzn. už při studiu zprostředkovat budoucím učitelům náležitě vědomosti a dovednosti, v praxi pak podmínky umožňující jim vydržet každodenní zátěž (počet dětí ve třídě, personální vybavení, doplňující vzdělání, supervizi) a společensky odpovídající ohodnocení (plat, status).

Životní situace, které zatěžují/ zraňují děti a dospívající lze považovat za rizikové faktory, neboť podstatně zvyšují pravděpodobnost výskytu kontraproduktivního chování. Nicméně nevykazují tuto působnost v každém případě. Zhruba 30% dětí, vyrůstajících pod vlivem rizikových faktorů, nepodlehne jejich působení – vyvíjejí se v rámci typických věkových matric a chovají se kooperativně. Jako rizikové faktory pro zdravý vývoj dítěte jsou považovány následující životní situace:

Rizikové faktory v životě dítěte

Chudoba

- V roce 2008 bylo každé 10. až 5. dítě v Německu ohroženo chudobou (především v rodinách migrantů a samozivitelů).
- Bída, nezaměstnanost, nízká úroveň vzdělání a zdraví vykazují signifikantní souvislost/ závislost.
- Chudoba vede často k:

- ...omezení zdravotního zabezpečení příslušníků rodiny.
- ...zvýšení agresivity, hyperaktivity či depresivity u členů rodiny v každodenní interakci.
- ...psychosociální nezralosti dětí, nejistotě a negativnímu pocitu sebehodnoty.
- ...omezené podpoře dětí při učení a tím i ke snížení jejich šancí na úspěšný život ve společnosti.

Rozvod rodičů

- Dnešní rozvodovost v Německu obnáší skoro 50% ze všech uzavřených manželství. V 50% rozvedených manželství v roce 2006 (190.900 rozvodů) žily děti mladší 18 let.
- Rozvod zatěžuje děti a dospívající velmi silně. Na tuto zátěž reagují často emocionálně a sociálně nezralým chováním.
- Spolupráce rodičů při zvládnání rozvodových problémů má pozitivní vliv na prožívání a chování dětí. Naopak má „rozvodová válka“ silný negativní vliv na vývoj a chování dětí.
- Zajímavé je, že dospělosti nevykazují děti z rozvedených manželství podstatně více problémů, než dospělé děti z nerozvedených manželství.

Alkoholismus rodičů

- Alkoholismus jednoho či obou rodičů vede často k tzv. ko-závislosti členů rodiny (tedy i dětí), což u nich přispívá ke vzniku pocitů studu, ke zkreslenému vnímání reality a k negativnímu sebehodnocení.

- Děti přejímají často roli rodičů (zaopatřují mladší sourozence), nebo je jim přisouzena role zodpovědných „hrdinů“ či „obětních beránků“, „klaunů“, anebo se chrání před zátěží rolí „neviditelného dítěte“.
- 50% alkoholiků pocházejí z rodin, ve kterých byli jeden či oba rodiče závislí na alkoholu.

Drogová závislost rodičů

- Osoby závislé na drogách ztrácí častěji než alkoholici sebekontrolu a dochází u nich rychleji k negativním osobnostním změnám.
- Děti rodičů závislých na drogách jsou v podobné situaci jako děti v rodinách alkoholiků. Kromě toho jsou vystaveny silnému riziku, že se stanou obětí domácího násilí, či že budou zanedbávány.
- Účast na metadonových programech zvyšuje často pravděpodobnost neplánovaného těhotenství u žen s drogovou závislostí.

Psychické onemocnění rodičů

- Zátěž dětí v rodinách s psychicky nemocnými rodiči je podobná zátěži v rodinách s rodiči závislými na alkoholu: děti se stydí za rodiče a často také přejímají zodpovědnost za fungování rodiny navenek (tzv. parentifikace).
- Děti nechápou a neumí si vysvětlit podivné chování psychicky nemocného rodiče např. v průběhu psychotické ataky či depresivní fáze, což je zatěžuje dodatečně.
- Až 60% dětí z rodin s psychicky nemocnými rodiči vykazuje v dalším životě tendenci k psychickým poruchám (zejména když vyrůstali v rodině s psychicky nemocnou matkou).

Násilí v rodině

- 6% všech dětí zažívá domácí násilí (převážně otce proti matce) a jsou samy často oběti násilí.
- Jsou-li děti přítomny aktu násilí proti matce (cca 90% všech případů), má to na ně traumatizující vliv s odpovídajícími následky.
- Podle zprávy ministerstva pro rodinu a sociální záležitosti z roku 2004 bylo 25% žen, žijících v partnerství již jednou v životě vystaveno fyzickému násilí ze strany partnera. Jedna třetina z nich (tzn. 8%) dokonce častěji.
- Vedle fyzického násilí jsou ženy vystavovány také ekonomickému (partner jim nedá peníze), sociálnímu (partner jim zakáže vycházet z bytu) či psychickému (partner je uráží a ponižuje) násilí.

Týrání dítěte. Za týrání dítěte je považováno

- takové jednání resp. zanedbávání péče o zdraví a život dítěte, které omezuje jeho právo na život, na výchovu a na podporu vývoje (široké pojetí).
- nikoli náhodné, sociálně nelegitimní způsobení tělesné bolesti s vysokou pravděpodobností vzniku fyzického a psychického poškození dítěte (úzké pojetí).
- Až do roku 1999 bylo v Německu povoleno dítě tělesně trestat v kontextu výchovného působení (tzv. „Züchtigung“). Dnes to zákon zakazuje.

Sexuální zneužívání dítěte

- Osahávání genitální oblasti, společné sledování pornografie, exhibicionismus, též pohledy či poznámky s jednoznačným sexuálním zaměřením (široké pojetí).

- Orální či anální znásilnění stejně jako násilím vynucené sexuální aktivity (úzké pojetí).

Retrospektivní výzkumy v Německu i zahraničí dokládají, že sexuálně zneužito bylo

- 10% děvčat a 3% chlapců ve smyslu úzkého pojetí (1997)
- 25% děvčat a 8% chlapců ve smyslu širokého pojetí (1996)

Zanedbávání dítěte

- Trvající/ opakované neposkytnutí péče o dítě ze strany za tuto péči zodpovědných osob (zpravidla rodičů).
- Formy jsou mj. chronická podvýživa/ dítě trpí hladem (růst neodpovídá věku), chybějící prevence resp. léčení nemocí (např. zkažené zuby), nedostačující či chybějící náklonnost (opožděný vývoj řeči a intelektu, hospitalizmus).
- Podle odhadu je v Německu zanedbáváno zhruba 5-10% všech dětí a mladistvých (tzn. 250.000 až 500.000 případů). Zanedbávání je nejčastější důvod pro umístění dítěte v náhradní rodinné péči.

Škola jako zdroj různých zátěží

Hodnocení výkonu a chování může mít na žáka značně zatěžující vliv zejména tehdy, když doma panuje problematická životní situace, je obrana proti zátěži školním hodnocením dost pravděpodobná...

Výluka žáka ze skupinového dění ve třídě a škole má různé formy (za trest; následek šikany či mobbingu; „okrajová existence“ jako třídní klaun; diskriminace na základě etniky...), frustruje přirozenou lidskou potřebu sociální navázanosti, což vede často k růstu agresivity a projevům násilí proti druhým či proti věcem, ale i k sebeagresi.

Speciální formy škol pro žáky, kteří se vymykají běžným normám vývoje/ schopností/ chování apod. mohou budít u žáků pocit „nenormality“ a vést k jejich odloučenosti od „normálních“ vrstevníků a k omezení jejich participace na dění ve společnosti.

Výkonnostní zaměření školy – nutnost podat výkon, ale i „pedagogické“ srovnávání výkonů žáků učitelem, či vzájemné srovnávání výkonů mezi žáky samými může vést k reálnému selhávání, k pocitu nedostačivosti resp. neschopnosti ale i k únavě, vyčerpanosti a rezignaci.

Možnosti omezení zátěžového vlivu školy

Posun pohledu školy, učitele i rodičů na chování žáků mimo běžné vývojové a sociální normy/zvyky:

- nikoliv „problematické“ ale pochopitelné jako reakce na intenzivní či různorodou životní zátěž
- nikoliv „nenormální“ ale jako součást přirozené diverzity/ různorodosti dětí a dospívajících

Přesun speciální podpory žáků se specifickými potřebami či chováním do rámce „běžných“ škol:

- nikoliv podporovat všechny „problematické“ žáky pohromadě, ale každého individuálně podle jeho specifických potřeb a možností v rámci různorodého společenství vrstevníků

Rozšíření repertoáru, forem a norem hodnocení výkonu žáků:

- nikoliv zkoušet hlavně v písemném či ústním settingu „otázka-odpověď“, ale též nabízet „na míru šitou“ (tzn. osobní možnosti a hranice žáka zohledňující) formu ukázky toho, co se žák naučil

- nikoliv hodnotit pouze podle teoreticky a metodicky odůvodněných a stanovených norem pro znalosti či dovednosti, ale též podle osobního vývojového a učebního pokroku konkrétního žáka

Závěrečná úvaha:

- Učitelé mohou žákům ve složitých životních situacích jejich boj s problémy usnadnit. Vedle osobnostní (postoj, stabilita) a odborné (vědomosti, metodické dovednosti, zkušenosti) „vybavenosti“ učitele záleží i na podmínkách výukové a vzdělávací práce (včetně společenského uznání a finančního ohodnocení).
- I když by bylo ze strany učitele, školy a společnosti všechno optimální, zůstanou vždy zdroje specifických problémů některých dětí, na které učitel nemá vliv (genetika, rodina, psychická porucha).
- Problém chování žáků, označovaného za nápadné, rušivé, zatěžující, „nenormální“ apod., nelze zcela odstranit. Žáci chovající se problematicky (tzn. mimo normu očekávání) byli, jsou a budou.

Vize budoucnosti – inkluzivní „škola pro všechny“

Inkluzivní škola omezuje svůj zatěžující vliv na žáky a kombinuje běžné formy pedagogické práce se speciálními podle hesla „i když to není vždy snadné, patříš k nám“... (inkluze jako cíl i prostředek výchovné a vzdělávací práce). Charakteristickým znakem „školy pro všechny“ je **procesualita**, zaměřená na vznik, posílení a stabilizaci **podmínek podporujících inkluzivní formy pedagogické práce** s různorodou populací všech dětí a dospívajících z její spádové oblasti. Konkrétně se jedná o:

- Inkluzivní kulturu (postoje členů společenství školy)

- Inkluzivní struktury (organizace a vybavenost školy)
- Inkluzivní praktiky (metodika pedagogické práce učitelů)

Základní podmínka fungující inkluze je přesvědčení většiny příslušníků společenství školy o tom, že docházka všech dětí a dospívajících ze spádové oblasti do této konkrétní školy smysluplná, neboť:

- odbourává předsudky a strachy z kontaktu s různorodostí,
- umožňuje spolupráci a vzájemnou podporu,
- posiluje pocit sounáležitosti,
- podporuje vytváření pozitivního sebeobrazu,
- přispívá k rozvoji psychosociální zralosti, atd.

Bez tohoto postoje není dobře možné etablovat ve škole inkluzivní kulturu, bez které jsou i další kroky obtížné – vybudování inkluzivní struktury a praxe.

Možný přínos inkluzivní „školy pro všechny“

- Skýtá dobrou šanci, že se na chování žáků mimo vývojové a sociální normy/ zvyky začne pohlížet jako na součást přirozené diverzity/ různorodosti.
- To přispěje k tomu, že jeden z významných typicky školních zdrojů zátěže těchto žáků ze školního života zmizí - negativní hodnocení, pocit nedostačivosti a nenormálnosti, exkluze.

- Se značnou pravděpodobností se to projeví pozitivně na jejich chování: „Nehrozí-li dodatečná zátěž k mojí zatěžující životní situaci, pak se nemusím chránit a můžu se (častěji) chovat (i) konstruktivně...“

Inkluzivní „škola pro všechny“ je instituce, ve které lze počítat s nižší četností výskytu problémových resp. zatěžujících forem chování žáků. Ale i zde platí: Žáci s problematickým/ rušivým chováním byli, jsou a budou.

Orientační pomůcka: Index inkluze

Inkluze je srovnatelná s homeostázou – nejedná se o setrvalý stav, který byl jednou dosažen a zůstane na věky. Škola je „průtoková“ instituce: žáci, rodiče, učitelé i zaměstnanci přicházejí a odcházejí. Proto je nutné pravidelně zjišťovat stav a posilovat všechny tři zmíněné podmínky inkluzivního působení školy (kultura, struktury, praktiky). Splnění této úlohy podporuje tzv. „Index inkluze“ (autoři: Tony Booth, Mel Ainscow et al., UK, 2000).

V Německu byl „Index inkluze“ přizpůsoben místním poměrům a každá škola ho může použít. V posledních letech byly vypracovány další Indexy (např. pro předškolní instituce či pro komunální oblast), což dokládá dobrou použitelnost této formy podpory etablování a udržování inkluzivní filozofie a inkluzivních praktik v důležitých sférách společnosti.

Zda škola, mateřská školka nebo úřad městské správy – Index inkluze podporuje „vnitropodnikový“ rozvoj filozofie inkluze a jejího praktického uplatnění. V tom spočívá jeho přínos. Každá jednotlivá škola (ale i třída) prochází svým specifickým procesem, sleduje vlastní cíle a dosahuje svých výsledků.

Dr Anna Jankowska, prof. dr hab. Marta Bogdanowicz: Hraniční intelektuální fungování

Co je to hraniční intelektuální fungování?

Hraniční Intelektuální Fungování (Borderline Intellectual Functioning - BIF) nebo „borderline intelligence” je kognitivní schopnost, která je pod průměrem většiny populace, ale vyšší než intelektuální zaostalost (APA,2000). Od roku 1980, když byla zavedena devátá revize „International Classification of Diseases, Injuries and Causes of Death” (ICD-9), bylo Hraniční Intelektuální Fungování zaměnitelně zařazeno jako rozsah „normy v širším slova smyslu” (Kostrzewski, 1981, s.118). Projednávaná kategorizace inteligence se definuje jako inteligenční kvocient mezi 1.01 a 2.0 směrodatné odchylky pod průměrem. Jedinci s touto úrovní intelektuálních schopností mají inteligenční kvocient (IQ) v rozmezí 71-85 (ve Wechslerově stupnici inteligence pro děti). Ve srovnání s osobami s diagnózou mentálního postižení, mají jedinci populace BIF podstatně vyšší obecné mentální schopnosti a adaptivní funkce.

Hraniční Intelektuální Fungování může být způsobeno řadou různých faktorů (například genetické, prenatální a porodní komplikace, působení toxinů) a mnohými dalšími. Závažné vzdělávací a domácí nedostatky mohou mít také vliv na kognitivní poruchy a projevovat se jako podprůměrné schopnosti.

Jedinci s Hraničním Intelektuálním Fungováním jsou docela velkou skupinou v populaci. Očekává se, že v základní škole ve školní třídě budou v průměru 3-4 žáci s BIF (Cooter & Cooter, 2004). Podle Gaussovy křivky osoby s BIF představují 14.1% populace. Navzdory skutečnosti, že studenti s hraniční inteligencí jsou početná skupina, je jim poskytována jen malá pozornost a pomoc. Intenzivní a specifická intervence je nutná, protože žáci s BIF pocítují problémy v oblasti sociální a v učení od samého počátku vzdělávání.

Studenti s BIF jsou obvykle nazýváni „slow learners“ (učící se pomalu), „shadow children“ (stínové děti) nebo „grey area kids“ (děti z šedé zóny). Tento název zdůrazňuje jejich složitou situaci uvnitř vzdělávacího systému (mezi běžným a speciálním vzděláváním). Vzhledem k

nízkým kognitivním schopnostem se této populaci studentů obvykle nedaří v obecném školním prostředí, zvláště když jim není poskytována odborná podpora. Na druhé straně, protože BIF je klasifikováno jako intelektuální úroveň vyšší než mentální postižení, tito studenti nemají nárok na speciální vzdělávání.

Diagnóza Hraničního Intelektuálního Fungování

Diagnóza Hraničního Intelektuálního Fungování (BIF) je složitá. Jestliže jednotlivci s touto potíží nemají problémy s péčí o sebe a s přizpůsobivostí v raném dětství, pak mnoho z nich dlouho není identifikováno - obvykle až po dosažení školního věku. Od prvních měsíců základního vzdělání žáci s touto potíží narážejí na překážky při získávání základních studijních dovedností, které brzy vedou k chronické školní neúspěšnosti. Ve vzdělávacím prostředí je jejich intelektuální opoždění více patrné, zejména ve srovnání s vrstevníky. Špatné školní výkony, které jsou nejčastěji důsledkem obtíží s myšlením vyššího řádu a krátkým rozsahem pozornosti, problémů s chováním a emocionální nezralosti, jsou nejčastější příčiny vzdělávacího selhávání a frustrace této populace.

BIF je určeno na základě globálního IQ získaného v testu inteligence - ve Wechslerově stupnici inteligence je to výsledek v rozmezí 70-84 ($\delta=15$); v dříve používané Stanford-Binet to bylo 69-83 ($\delta=16$). Pro správnou diagnózu Hraničního Intelektuálního Fungování je nutné použít pečlivou analýzu školního výkonu dosaženého dítětem a výsledků testu IQ a také informace týkající se jeho adaptivního chování, získané od personálu školy, rodičů a diagnostika dítěte. Kombinace psychometrických a klinických metod je nezbytná pro správnou diagnózu BIF. Identifikace tohoto stavu je problematická i z důvodu současně se vyskytujících poruch.

Hraniční Intelektuální Fungování, podle Diagnostického a Statistického Manuálu Mentálních Poruch (DSM-IV-TR), není mentálním postižením, je to spíše stav vývojové poruchy, která vyžaduje klinickou pomoc (code Axis II V62.89) (APA, 2000). DSM-IV-TR doporučuje pečlivé vyšetření jednotlivců s výsledkem testu IQ v rozmezí 71-75. V těchto případech je možné rozpoznat lehké mentální postižení navzdory IQ v rozmezí Hraničního Intelektuálního

Fungování. Někteří žáci s lehkým mentálním postižením, kteří obdrží intenzivní podporu v oblasti vzdělávání, mohou získat poměrně vysoké výsledky ve slovních subtestech WISC, které dále zvyšují globální IQ na úroveň BIF (Kostrzewski, 1981). Proto je diagnóza adaptivního chování nezbytná (APA, 2000). Nepřízpůsobivost je faktor, který rozlišuje jedince s hraniční inteligencí od mentálně postižených. Navíc se navrhuje rozlišovat hraniční inteligenci a kognitivní postižení pomocí metod měření úrovně fluidní inteligence (Gindrych, 2002; Pačalska et al., 2012).

Kognitivní fungování žáků s hraniční inteligencí

Žáci s hraniční inteligencí zakusí kombinované potíže jak ve vzdělávací, tak v sociální oblasti jejich školního fungování. Většina deficitů, které mají silný vliv na jejich školní postup, zůstává bez povšimnutí před základní školou. Žáci s BIF mají problémy v učení a získávání základních akademických dovedností jako je čtení, psaní a počítání. Vzhledem k nedostatečně rozvinutému uvažování a kritickému myšlení a získávání odborných znalostí, je pro ně obtížné všimání si sémantických souvislostí mezi dřívější učební osnovou a novými informacemi (Bogdanowicz, 1985). Snížená úroveň abstraktního myšlení a exekutivních funkcí jako plánování a organizační schopnosti způsobuje u žáků s hraniční inteligencí závislost na učiteli. Neschopnost řešení školních úkolů bez pomoci učitele je jeden z mnoha faktorů, které omezují jejich schopnost využití školních znalostí v obyčejném životě. Stereotypní myšlení, omezená kreativita a neschopnost produkovat nové řešení jsou také charakteristické pro tuto populaci (Bogdanowicz, 1985).

Proces učení žáků s hraniční inteligencí je omezen také z důvodu potíží se zapamatováním. Nejběžnější strategie učení používaná žáky s hraniční inteligencí je opakování a také zapojení jenom mechanické paměti (učení se nazpaměť, bez pochopení smyslu, „biflování“). Pracovní paměť je obvykle nedostatečně rozvinutá.

Jazykový vývoj je obvykle opožděn (Lipowska, 2008). Z toho důvodu je pro tuto populaci studentů obtížné porozumění a sledování slovních pokynů učitele. Výzkum prokázal, že se

během let vzdělávání mohou verbální schopnosti snižovat u žáků s hraniční inteligencí, kteří zažívají kulturní a intelektuální deprivace v rodinném prostředí (Jankowska, 2011).

Vzhledem k výše uvedené charakteristice kognitivního fungování má tato populace pomalé tempo práce a myšlení. Tito studenti vyžadují podstatně více času na řešení školních úkolů. I když mají více času, dělají značný počet chyb (Bonifacci & Snowling, 2008). Kromě toho studenti s BIF, vzhledem k nízkým schopnostem kritického a analytického myšlení, většinou projevují nízké povědomí o udělaných chybách.

Z hlediska kognitivních schopností nejsou studenti s BIF homogenní skupinou. Navzdory společné charakteristice je možné rozdělit tento soubor do několika skupin, které se od sebe liší profily kognitivních deficitů. Některé vědecké a klinické zprávy upozorňovaly, že skupina studentů s IQ v rozmezí -1,01 and -2,00 směrodatné odchylky není homogenní a je možné zde identifikovat různé kognitivní profily (Spionek, 1973; Kostrzewski, 1981). Podle obou autorů je možné stanovit několik odlišných skupin. Nicméně v obecném screeningu IQ všichni dosáhnou výsledků v rozmezí 71-85.

Shaw (2008) rozdělil problémy, které jedinci s BIF mají překonat, do pěti kategorií:

1. Preference pro zpracovávání konkrétních informací namísto abstraktních konstruktů.

Pro tuto populaci je velmi obtížné porozumění a učení se abstraktním informacím.

2. Obtíže v převádění a zobecnění dovedností a znalostí získaných původně ve školním prostředí.

Žáci s hraniční inteligencí si dovedou docela dobře zapamatovat to, co je vyučováno, ale jen stěží dokážou tyto pojmy vztahovat na nové a odlišné situace.

3. Obtíže při organizování nových informací a jejich umístění ve struktuře dosavadních znalostí.

Žáci s hraniční inteligencí se setkávají s překážkami při hledání vazby mezi znalostmi. V důsledku toho se učí bez pochopení toho, jak nové poznatky souvisí s původními informacemi.

4. Nutnost praxe.

Žáci s hraniční inteligencí potřebují více cvičení a praxe než jejich vrstevníci, aby pochopili učební látku, vstřebali ji a rozvíjeli schopnost aplikovat ji v různých úkolech.

5. Nedostatek motivace k učení.

Žáci s hraniční inteligencí nejčastěji vykazují motivační deficity vůči studování. Z tohoto důvodu tato specifická populace vyžaduje intervenci školního psychologa, pozornost učitelů a jejich emocionální podporu, která posílí jejich motivaci k dosažení úspěchu.

Psychosociální fungování studentů s hraniční inteligencí

Studenti s Hraničním Intelektuálním Fungováním tvoří velkou populaci, která čelí mnoha překážkám ve školním prostředí. Prožívají nejen školní neúspěšnost a frustraci s nimi související, ale také jsou ohroženi duševními potížemi a společenskými problémy (Shaw, 2010).

Většina dětí má dlouhou historii poruch ve škole, která obvykle začíná na samém začátku formálního vzdělávání. Často, kvůli závažným deficitům ve znalostech a skutečnosti, že nespĺňují požadavky školního programu, je nezbytné, aby opakovali třídu. Při tomto procesu u nich vznikají pocity frustrace a bezmoci. V důsledku toho se mohou objevit vážné problémy s chováním, např. emoční poruchy a poruchy chování, destruktivní chování, deprese nebo dokonce sebevražedné pokusy. Tito studenti jsou nejčastěji vyřazeni ze školního vzdělávání, protože nejsou schopni se vypořádat s pro ně složitými akademickými a sociálními problémy. Když mají velmi nízkou úroveň vzdělání, mohou dále zaznamenat nezaměstnanost a nedostatečnou zaměstnanost (Cooter & Cooter, 2004).

Děti s hraniční inteligencí jsou ohroženy všudypřítomnými a znepokojujícími problémy v sociální skupině. Z důvodu potíží se socializací mezi vrstevníky a ve škole se zvětšuje mezera

mezi osobami s BIF a ostatními dětmi. V důsledku toho se tito jedinci musí vypořádat s osamělostí, odmítnutím a sociální marginalizací. Nejčastější charakteristické vlastnosti dětí s BIF jsou pokles sebevědomí a špatné sebehodnocení (Masi et al., 1998). Vzhledem k tomu, že Hraniční Intelektuální Fungování (BIF) není kategorií mentálního postižení, jedinci s touto úrovní mentálních schopností nejsou oprávněni k obdržení odborné pomoci. Kognitivní deficity, nízké sebevědomí a nedostatek sociální podpory vedou k emocionálním problémům.

Hraniční inteligence je navíc spojována nejen s problémy duševního zdraví (Hassiotis et al., 2008), ale také se zneužíváním alkoholu (Mortensen et al., 2005), nezákonným užíváním drog, bezdomovectvím (Minehan et al., 2000), špatnou zdravotní péčí (Shore, 2001; Gottfredson, 2004b), hyperaktivitou a poruchami chování (van der Meere et al., 2008), sociální nepřizpůsobivostí (Szymańska & Wyczesany, 1972), členstvím v gangu a násilnou trestnou činností (Kasen et al., 1998), zvýšenou sexuální aktivitou a sexuální agresí (Loeber et al., 2000). Proto zvyšování povědomí o problémech této populace a její podpora jsou důležité nejen pro jejich vzdělávací kariéru, ale především pro jejich psychickou pohodu a blaho.

Studenti s Hraničním Intelektuálním Fungováním představují problémy, které nelze ignorovat. Profesionální, zvláštní a intenzivní péče by měla být poskytována všem osobám s hraniční inteligencí za účelem snížení rizika všech sociálních a emocionálních poruch. Je třeba si uvědomit, že tato populace představuje velkou část společnosti. Díky zlepšení jejího fungování a blahobytu podporujeme celou společnost.

Dr Anna Jankowska, prof. dr hab. Marta Bogdanowicz

Gdaňská Univerzita, Psychologická Fakulta

80-952 Gdaňsk, Bażyńskiego 4, Polsko

PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D.: Vztah České společnosti DYSLEXIE a Základní školy prof. Zdeňka Matějčka v Mostě

Česká společnost "Dyslexie" (ČSD) existuje jako samostatná organizace od roku 1999 a jejím cílem je sdružovat a podporovat odborníky i laiky, kteří se ve všech možných podobách setkávají s dyslexií i dalšími specifickými poruchami učení. Osamostatnění ČSD, která do onoho roku byla součástí Logopedické společnosti Miloše Sováka, je dnes již tradičně spojováno se jmény profesora Zdeňka Matějčka a docentky Olgy Zelinkové. Takřka od prvopočátku existence ČSD patřila Základní škola profesora Zdeňka Matějčka mezi podporovatele a spolupracovníky ČSD a její paní ředitelka ke stálým členům organizace.

Stalo se tradicí, že ČSD pořádá každoročně 4-5 půldenních seminářů, jichž se k naší radosti účastní stále více zájemců z řad odborníků i laické veřejnosti, kteří jsou ochotní na semináře dojíždět ze všech koutů naší republiky. Mnozí z nich sami přicházejí s návrhy témat, na která bychom měli v budoucnu zaměřit naši pozornost. A právě zájem o semináře, společná setkávání, sdílení zkušeností i znalostí i ochota lidí jezdit stovky kilometrů za přednáškami vedly k podnětu, aby se semináře nekonaly pouze v Praze, ale také v dalších městech České republiky. Bylo logickým vyústěním spolupráce se Základní školou profesora Zdeňka Matějčka, že jedním z těchto míst se stala právě ona. A tak je již několik let jedno ze společných setkání pořádáno právě školou, na jejíž počest nyní vychází tento sborník a také se společně setkáváme 28. března 2013. České společnosti "Dyslexie" je ctí být u toho, když škola slaví své významné jubileum.

V současné době se slovo inkluze skloňuje ve všech pádech, a proto může působit poněkud zvláště, že zde vyzdvihuje školu, která se specializuje na určitou populaci žáků. Přestože se však jedná o školu na první pohled úzce zaměřenou, zkušenosti z uplynulých dvaceti let ukazují, že Základní škola profesora Zdeňka Matějčka se pravděpodobně chovala inkluzivně již v době, kdy jiné školy toto slovo ještě musely hledat ve slovníku cizích slov.

Žáci jsou zde přijímáni s otevřenou náručí, mají zde prostor pro svůj rozvoj, jsou chápány jejich individuální potřeby. Často zde najdou útočiště rodiny, jejichž snaha o začlenění dětí do běžných základních škol opakovaně vyšla vniveč. Slyšeli jsme již mnohokrát pět chválu na školu i její vedení od rodičů žáků, kteří se obávali, že jejich potomek nebude mít šanci na získání kvalitního vzdělání, ale po příchodu do školy se jejich katastrofické scénáře rázem rozplynuly.

Česká společnost "Dyslexie" proto přeje Základní škole profesora Zdeňka Matějčka (nejen) do dalších dvaceti let hodně zdaru při další pedagogické činnosti, otevřenou mysl a ochotu naslouchat žákům i jejich rodičům, nadšení pro vzdělávání dětí, ale také zájem o vzdělávání učitelů a přátelské prostředí, v němž může škola a pochopitelně všichni, kteří do ní patří, dál vzkvétat.

Česká společnost "Dyslexie"

PhDr. Lenka Krejčova, Ph.D.

Charles University in Prague

Faculty of Arts

Department of Psychology

Nam. J. Palacha 2

116 38 Prague 1, Czech Republic

tel: +420 221 619 669

Doc. PhDr. Věra Vojtová, Ph.D.: Inkluzivní škola jako prostor podpory „hraničních dětí“

Klíčová slova: škola, inkluzivní vzdělávání, hraniční dítě, dítě v riziku, podpora, autoevaluace, výzkum, pedagog.

Anotace: *V příspěvku nahlížíme na hraniční děti v kontextu rizik a příležitostí, které jim škola může ve svém systému připravit. Opíráme se o zjištění z výzkumů realizovaných v posledních pěti letech a ukazujeme na možná řešení ve smyslu včasného vyhledání rizikových oblastí školního života z perspektivy žáků samotných.*

Úvod

Současné trendy ve školských systémech moderních států směřují k zavádění inkluzivních strategií ve vzdělávání všech žáků. V této politice nejde jen o aplikaci práva na rovný přístup ke vzdělání a vzdělanosti, ale i o potřebu sociálního a pracovního začlenění lidí v dospělosti včetně těch, kteří mají nějaké znevýhodnění. Z dlouhodobého pohledu v sobě koncept inkluzivní školy spojuje individuální a společenské zájmy, které jej pro státní politiku vzdělávání činí výhodným. Tradiční nositelé inkluzivní praxe škol jako jsou Velká Británie, Švédsko, Finsko a Dánsko inspirují také českou školskou politiku, praxi škol a pedagogickou vědu i teorii. Ukazují, že prostředí školy, organizace výuky a učení jsou pro úspěšné vzdělávání všech dětí určující. Výhodou českého školství je, že z těchto zkušeností může čerpat. Je potřeba mít však na paměti, že i přes množství, kvalitu a rozličnost těchto inspirativních příkladů dobré praxe je jen na naší odborné veřejnosti a politické vůli, jaká je a bude kvalitivní úroveň a šíře implementace těchto zdrojových informací do inkluzivních konceptů v české škole. Za stěžejní přitom považujeme přístup samotných učitelů k výuce v inkluzivní škole, k výuce všech žáků včetně těch, kterým v úspěšném učení brání bariéry plynoucí z jejich znevýhodnění/postižení. Konferenci „Hraniční děti“ a inkluzivní vzdělávání v základních školách patří k těm krokům, které inkluzivní koncepty v české škole posunují přinejmenším do polohy relevantních diskuzí, které otevírají prostor pro hledání české cesty

k inkluzi. Velké poděkování proto patří všem pedagogům a pracovníkům Základní školy prof. Zdeňka Matějčka v Mostě, jmenovitě pak paní ředitelce PhDr. Haně Ajmové.

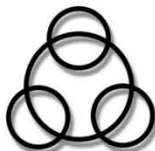
Hraniční děti jako žáci v riziku

Termín hraniční děti se v českém školském prostoru užívá v praxi poměrně často, ale jeho terminologické vymezení je nejasné..., proto se pokusíme o jeho vymezení. V kontextu obsahových významů termínu lze hraniční děti vnímat jako „nepatřící/patřící“ do kategorie žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (zákon 561/2004, Sb.). V kontextu inkluzivního konceptu vzdělávání se nabízí jeho interpretace prostřednictvím termínu dítě v riziku „At-risk child“, dítě se znevýhodněním. Logiku přirovnání dokládají naše výzkumy realizované v letech 2007 – 2010 (Vojtová, V., 2010, 2011). Žáci v riziku jsou do určité míry znevýhodněni ve vzdělávání. Na jedné straně jsou znevýhodněni v individuálním kontextu jejich osobní situace spojené s některými z faktorů nadání, popřípadě sociální oblasti jejich života; na druhé straně pak nepřiměřenými, popř., málo profesionálními přístupy pedagogů ve škole.

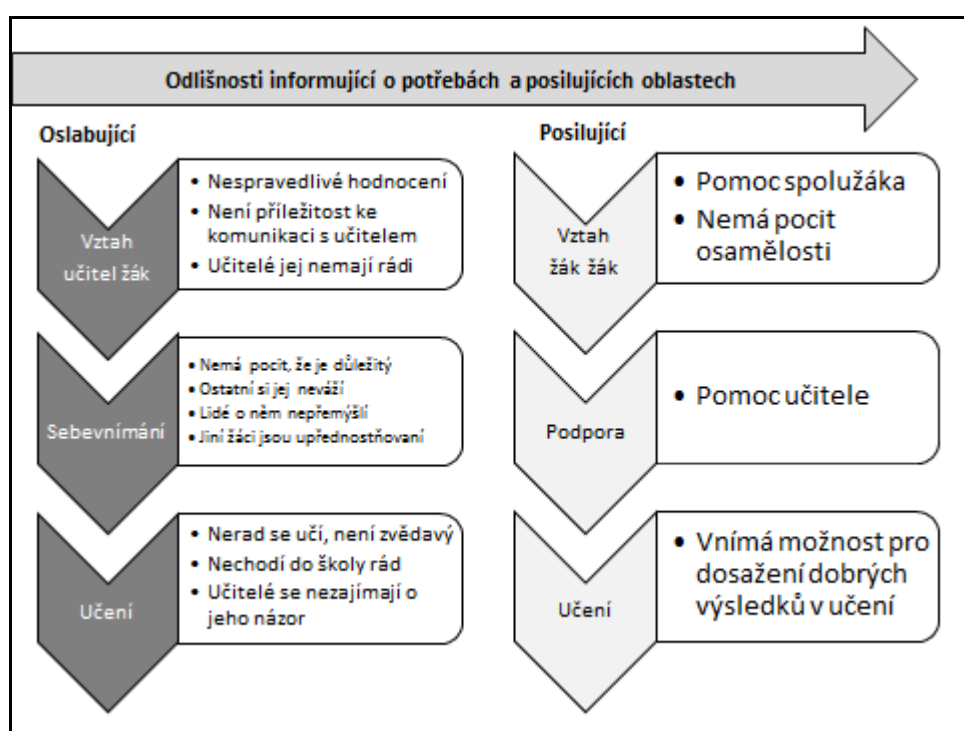
Rizika učení a výuky na individuální úrovni žáka

Rizikové faktory ve školním prostředí v individuálním kontextu žáků v riziku jsme identifikovali ve výzkumu¹ realizovaném v letech 2007 – 2010 na souboru 2069 respondentů. Patřily k nim celková nedůvěra *v příležitost pro úspěšnou školní práci a ve význam vlastní osoby ve školním prostředí*. Žáci v riziku projeví celkově méně spokojenosti se školou a s životem v ní. Stejně jako ostatní žáci hodnotili negativně výrok „škola je místo, kam skutečně rád chodím“, nevnímali ji jako životní prostor spojený s osobním štěstím, *s příležitostmi k úspěchu*“, nebyli spokojeni s tím, „co ve škole dělají“. Ambivalentní postoje vyjádřili ke „spokojenosti s prací ve škole“, ke „zvědavosti spojené s učením“ ve škole a k „zájmu učitele o jejich názor“, stejně jako k faktoru „mám rád většinu předmětů“ a k faktoru „učitelé mě nemají rádi“. Důvěřovali „pomoci spolužáka“, ale ne „spravedlivému

¹ Námí prezentované výstupy jsou dílčí částí výzkumu dlouhodobě řešeného v rámci výzkumného záměru Pedagogické fakulty MU id. č. MSM0021622443 "Speciální potřeby žáků v kontextu Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání" prof. PhDr. Marie Vítkové, CSc..

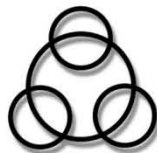
hodnocení učitelů“. Nemysleli si, že si jich „lidé ve škole vážít“ a „neměli pocit, že jsou důležití“. Nejvýraznější odlišnosti dětí v riziku ve srovnání s jejich spolužáky ilustruje obrázek číslo 1. V levé části jsou faktory, které jsou podle tohoto výzkumu rizikové, oslabují procesy učení a výuky žáků v riziku, v pravé pak ty, ve kterých se promítají jejich pozitivnější postoje a mohou být dobrým zdrojem podpory v jejich učení a výuce (srov. Vojtová, V., 2010, Vojtová, V., Fučík, P., 2012).

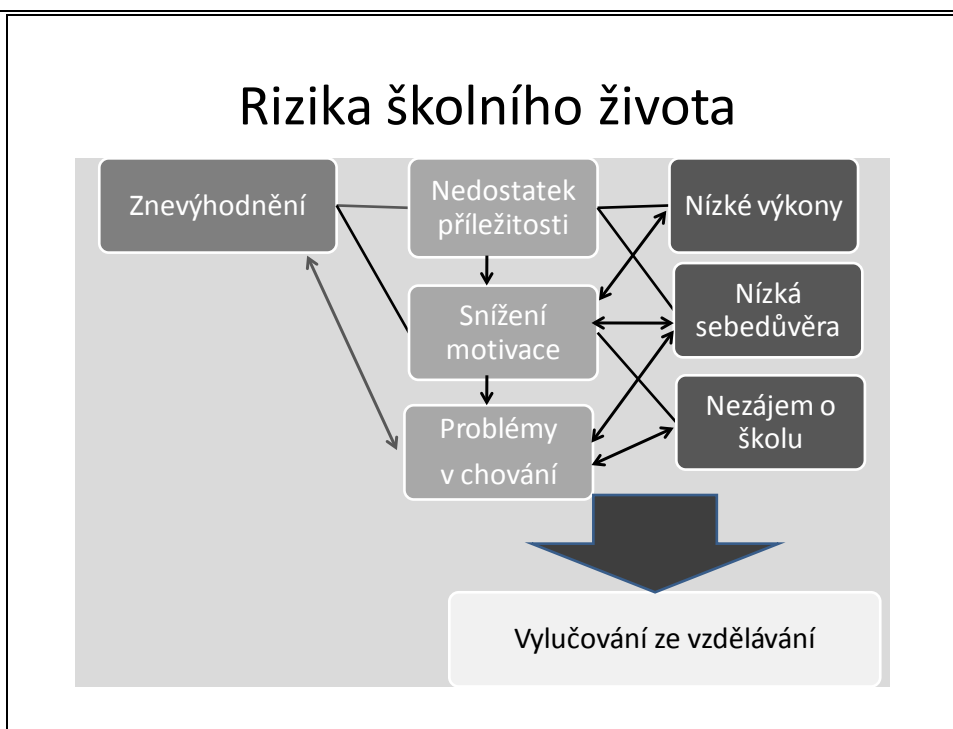
Obr. 1: Oslabující a posilující faktory pro informovanou intervenci ve škole (Vojtová, V., 2010)

Rizika učení a výuky na systémové úrovni školy

Na úrovni školy jsme na základě analýzy publikovaných výzkumů seskupili jimi identifikovaná rizika pro učení dětí/žáků do následujících oblastí: a) stereotypních přístupů (*je to cikán; nikdy se to nenaučí, stejně je to zbytečné; chudák; s takovými rodiči; nemá dost píle*), b) nedostatečné připravenosti dětí na školu a vzdělávání (*z důvodů nízké stimulace v rodině mívají méně zkušeností a příležitostí k „předškolnímu“ učení*), c) sebevnímání žáka

v pozici „outsidera“ ve třídě, d) v ignorování/opomíjení specifických potřeb pro učení toho, kterého žáka (Vojtová, V., 2010). Setrvávání ve výše uvedených stereotypech myšlení na straně pedagogů a neodpovídající odezva na konkrétní specifické potřeby jednotlivých žáků bývají zdrojem pro ztrátu motivace žáka k učení, zvyšují jeho problémy ve školní práci a rozšiřují jeho zkušenost s neúspěchem. Posilují jeho pozici outsidera nejen v očích učitelů, rodičů a spolužáků, ale i v očích vlastních. Jsou základem jeho ukotvení v „bludném kruhu neúspěchu“. Taková situace však nepřináší radost z učení ani žákovi ani učiteli z jeho výuky. Neodpovídá konceptu inkluzivní školy, pro samotného žáka nevytváří prostor pro bezpečné učení. Ilustruje ji obrázek číslo 2.

Obr. 2: Rizika na úrovni školy

Rizika v postojích ke vzdělávání

Žák obvykle reaguje vyhýbáním se škole a učení, záškoláctvím, odmítáním školy. Pokud pedagog nechá situaci vyústit až sem, pak přihlíží startu na vývojové dráze poruchy chování tohoto dítěte. Korelaci mezi neúspěchem ve školní práci a vývojem poruchy chování prokázalo mnoho výzkumů (srov. Kauffman, J., 2005, OECD, 2009, Vojtová, V., 2010). Důkazy k tomuto tvrzení jsme hledali i z opačného spektra fenoménu poruchy chování. Ve výzkumném šetření z roku 2010 (Vojtová, V., 2011) jsme analyzovali dostupné údaje z biografii 269 dětí umístěných ve školských institucích pro výkon ústavní a ochranné výchovy z důvodu poruch chování. Jednoroční, či vícenásobný odklad povinné školní docházky jich mělo 30%, jeden ročník opakovalo 33%, dva ročníky 5%. Na ignoraci jejich vzdělávacích potřeb ze strany pedagogů ukazují jiné výstupy z tohoto výzkumu, které ukazují na problém častého střídání škol. Této těžké životní situaci čelilo 95% respondentů, 55% z nich přestoupilo minimálně jednou, vícenásobné změny podstoupilo dalších 45% z respondentů, 33% přestupovala třikrát a vícekrát. Domníváme se, že tyto výstupy nás opravňují k přirovnání hraničních dětí k dětem v riziku (Vojtová, V., 2010). Role školy a její význam pro přístup hraničního žáka k učení a ke školnímu životu je tedy zřejmá.

Autoevaluace školy jako inkluzivní strategie podpory

Efektivní strategii pro podporu vzdělávání všech žáků vidíme ve dvou základních rovinách. První je spojena s opatřeními na úrovni školy a druhá s cílenou intervencí na individuální úrovni konkrétního žáka. V našem příspěvku se budeme věnovat té první úrovni ve vztahu k vyhledávání rizik v jejím životě. Dotazník „*Předcházení problémům v chování žáků*“², který jsme vytvořili a standardizovali (Vojtová, V., Fučík, P., 2012), identifikuje rizikové oblasti školy z perspektivy žáků. Interpretuje pedagogům, jak žáci vnímají svou vlastní pozici ve formálních i neformálních procesech školního života. Vymezuje oblasti, které jsou pro jejich učení podporující a které rizikové. Upozorňuje také na případný výskyt žáků ohrožených problémovým chováním v konkrétní šetřené skupině žáků. Opírá se o názory

² Dotazník je přístupný na adrese: http://evaluacninastroje.rvp.cz/nuovckk_portal/

samotných žáků, odhaluje jejich interpretaci školy a poskytuje tím škole platformu pro efektivní systémové změny. Žáci vyplňují dotazníky anonymně ne více než 20 minut. Je školám přístupný bez poplatku. Na portále³ mají pedagogové k dispozici také program pro vyhodnocení výstupů, které získá ve formě vyhodnocující zprávy a doporučení pro změny. Výsledky evaluace vypovídají celkově o vnímání školního života v žákovských, popř. v třídních, skupinách; jsou využitelné na úrovni školy pro úpravu podmínek, organizace a průběhu výchovně vzdělávacích procesů. K dispozici je i manuál, který je postaven jako průvodce při interpretaci dat. Výstupy z autoevaluace neslouží k identifikaci individuálních potřeb žáka, ale rizik na systémové úrovni školy a to v sedmi tematických oblastech: celkové spokojenosti se školou, úspěchu a příležitosti v učení, negativního prožívání školního života, vztahu mezi učitelem a žákem, školního statusu žáků, formování identity žáků a interakce s vrstevníky. Otázky jsou v dotazníku řazeny náhodně. Jsou uvedeny stejným výrokem: Škola je místo, kam/kde....

Oblast **celkové spokojenosti se školou** vyhodnocuje celkovou spokojenost žáků se školním životem. Pozitivní výstupy ukazují na inkluzivně nastavenou školu, která spontánně poskytuje oporu i žákům v možném riziku. Čím více se tyto výsledky překlápí k negativním hodnotám, tím méně školní život žáky pro učení motivuje. Negativní hodnocení v této doméně je pro pedagogy upozorněním, že by se mohly stát překážkou v učení a výuce. V oblasti **úspěch a příležitost** se promítají názory žáků na jejich postavení a příležitosti v procesech učení. Pozitivní výsledky ukazují, že výuka a učení odpovídá jejich představám. Školu považují za místo, které je pozitivně stimuluje k učení. Vnímají své možnosti dosahovat dobré výsledky v učení. V oblasti **negativního prožívání** školního života zahrnuje položky spojené s negativním prožíváním školního života, jako je pocit osamělosti a nespravedlivého přístupu ze strany učitele. Negativní prožívání školního života žáky je spojeno s nízkou motivací ke školní práci a ke vzdělávání jako takovému. Zvláštní pozornost si zaslouží položka zjišťující pocit osamělosti, vyšší skóre v jejím hodnocení signalizuje riziko vylučování a možné šikany některých žáků ze skupiny. Oblast **vztah učitel – žák** odráží, jak žáci vnímají kvalitu vztahu s

³ Portál evaluační nástroje.rvp.cz byl součástí projektu Cesta ke kvalitě. Tento projekt byl spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.

učitelem. Hodnocení v této oblasti v pozitivní části spektra vyjadřuje důvěru žáků k učitelům školy, k jejich hodnocení a podpoře. Vnímání kvality vztahů a interakce mezi učitelem a žákem ovlivňuje míru participace a úspěšnosti žáků v učení. Oblast **školního statusu** vyhodnocuje, jak žáci vnímají svou pozici a význam ve školním životě. Pozitivní výsledky hodnocení naznačují, že žáci vnímají svou pozici v procesech školního života s vědomím hodnoty vlastní osoby. Mají respekt k sobě i k druhým a vnímají školu jako bezpečný sociální prostor. V oblasti **formování (podpora) identity** jde o položky vyjadřující postoje k rozvoji sebeobrazu žáků. V případě pozitivních výsledků evaluace je zřejmé, že žáci vnímají příležitost pro vlastní rozvoj, kterou jim školní život poskytuje. Oblasti **sociální začlenění ve vrstevnických skupinách** vyjadřuje, jak žáci vnímají své zapojení do neformálních aktivit a žákovských skupin ve školním životě.

Dotazník „**Předcházení problémům v chování žáků**“ je pouze jedním z nástrojů pro zjišťování inkluzivní praxe školy a efektivitu jejích výchovně vzdělávacích procesů. Bez ohledu na to, zda jsou tyto procesy formální, nebo neformální, na žáky mají vliv vždy a to nejen v rovině kognitivní, ale i v sociální a emocionální. Zakládají jejich celoživotní postoje k učení a k seberozvoji. Ovlivňují kvalitu života v dospělosti. Včasná identifikace rizikových oblastí školního života z perspektivy žáků samotných, je proto dobrou cestou, jak vytvářet vstřícné a pozitivně vnímané prostředí pro učení a výuku všem žákům.

Závěr

Hraniční žáci jsou pro pedagogy výzvou. Jejich spokojenost ve škole a postoje ke vzdělávání by měly být v inkluzivní škole vnímané jako katalyzátory kvality výuky a školního života pro všechny žáky. Školy jsou a budou ve skutečnosti vždy dvě – ta, kterou vidí žáci a ta, kterou vidí učitelé. Cílem není, aby se jedna přizpůsobovala té druhé, ale aby se oba pohledy doplňovaly, aby byly obohacující pro oba centrální účastníky výuky a učení v inkluzivní škole.

Literatura

KAUFFMAN, J. M. (2005). *Characteristics of Emotional and Behavioral Disorders of Children and Youth*, 8thed., New Jersey: Merrill Prentice Hall.

OECD. (2009). *Education Today: The OECD Perspective*. PARIS: OECD PUBLISHING, ISBN 978-92-64-05989-4.

OECD. (2007). *Students with Disabilities, Learning Difficulties and Disadvantages*. PARIS: OECD PUBLISHING, ISBN 978-92-64-02762.

VOJTOVÁ, V. (2011). Dilemata podpory a intervence žáků s poruchami chování v období před uložením ústavní výchovy s. 81- 97. in: BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M., et al. *Vzdělávání žáků se vzdělávacími potřebami V. Education of Pupils with Special Educational Needs V*. Brno: Paido, ISBN 978-80-73-152208, s. 81 – 98, s. 299.

VOJTOVÁ, V. (2010). *Inkluzivní vzdělávání žáků v riziku a s poruchami chování jako perspektiva kvality života v dospělosti*. Brno: MUNI PRESS.

VOJTOVÁ, V., FUČÍK, P. (2012). *Předcházení problémům v chování žáků. Dotazník pro žáky*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání ISBN: 978-80-87063-66-8

doc. PhDr. Věra Vojtová, Ph.D.

Associate Professor

Masaryk University,

Faculty of Education,

Departement of Special Education

Poříčí 7

CZ 603 00 Brno, +420549497283

Doc. PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D.: Současnost a perspektivy inkluzivního vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Jedním z ukazatelů vyspělosti české společnosti je úroveň vzdělávání a naplňování práva jejích členů na rovnost přístupu ke vzdělání. Vedle práva na vzdělání zahrnutého v článku 33 čtvrté hl. Listiny základních práv a svobod, která je součástí našeho ústavního řádu, je v České republice uplatňováno i právo (a současně povinnost) plnění školní docházky pro všechny občany, včetně občanů se zdravotním postižením. Před pedagogy tak vyvstává úkol zajistit také vzdělávání žáků s nejrůznějším typem zdravotního postižení a znevýhodnění, označovaných jako *žáci se speciálními vzdělávacími potřebami* (dále SVP).

Pokud připustíme, že má vzdělání zcela zásadní vliv na kvalitu života jedinců i společnosti, pak je jistě žádoucí, aby byl pro všechny žáky zajištěn spravedlivý přístup ke vzdělávání v rámci nerestriktivních podmínek stejných škol. Požadavek přednostního vzdělávání žáků se SVP v běžných školách hlavního vzdělávacího proudu potvrdil také školský zákon, který platí od roku 2005. Důraz na rovnost příležitostí kladly i všechny předchozí střednědobé strategie vzdělávání, které formulovaly i návrhy konkrétních opatření, která měla přispívat ke zvyšování spravedlivosti ve vzdělávání (MŠMT 2005; MŠMT 2007; MŠMT 2011). Spravedlivost na úrovni českého vzdělávacího systému dosud ale není systematicky sledována, proto se o nerovnostech vzdělávacího systému a jejich důsledcích dozvídáme především z výsledků mezinárodních šetření (např. OECD 2007,2012). Za jeden ze zdrojů nerovnosti v českém školství je považována vnější diferenciací vzdělávacího systému. Český vzdělávací systém se vyznačuje vysokou mírou vnější diferenciací. Za diferenciací považujeme stav, kdy jsou děti rozdělovány do různých vzdělávacích proudů. Přestože o míře diferenciací na úrovni sekundárního vzdělávání a jejich důsledcích máme poměrně dost informací (např. Walterová a kol. 2009, Straková 2010, Krejčová 2011 in Kasíková, H. Straková, J. 2011), neplatí to pro úroveň primárního vzdělávání. Statisticky je sledován pouze podíl žáků ve speciálním školství, víceletých gymnáziích a ve školách s rozšířenou výukou některých vzdělávacích oborů. Při volbě vzdělávací dráhy a konkrétní školy pro žáka se zdravotním postižením a znevýhodněním je v současnosti brána více v potaz míra podpory,

kteřou při svém vzdělávání vyžaduje, nežli kategorie zdravotního postižení nebo znevýhodnění. Při volbě příslušného vzdělávacího programu jsou také brána v úvahu osobnostní specifika žáka. Absentujícím parametrem volby je kvalita školy (kultura, politika a praxe školy), která by měla vzdělávání žáka se zdravotním postižením zajišťovat. Právě odklonem od přednostního vnímání a hodnocení „kvality žáka“ směrem k hodnocení „kvality školy“ se vyznačuje současný světový trend inkluzivního vzdělávání, který v Čechách nezaslouženě vzbuzuje silný odpor.

"Inkluzivní vzdělávání je proces rozvoje všeobecného vzdělání, znamená dostupnost vzdělání pro všechny, pokud jde o nastavení systému na různé potřeby dětí včetně jejich speciálních vzdělávacích potřeb. Rozvoj tohoto procesu souvisí se zajištěním podmínek ze strany vzdělávacího prostředí, s dostupností potřebných vzdělávacích technologií a se zajištěním potřeb sociálního rozvoje konkrétního dítěte. K tomu vede společné úsilí celé řady specialistů (propojení práce učitele s psychologem, logopedem a speciálním pedagogem, sociálním pedagogem, s lékařem). V této souvislosti je hlavním úkolem odborníků vytvářet prostor a sociální prostředí, ve kterém se dítě rozvíjí bez vnějších překážek, pociťuje svou příslušnost ke světu, prožívá svou identitu a sounáležitost a oceňuje vlastní význam pro sebe i pro druhé .. (Kotova, 2008)

Školy, které se u nás snaží cíleně podporovat diverzitu žáků, vzdělávat žáky s různými vzdělávacími potřebami a také žáky z různého sociokulturního prostředí se vystavují riziku nepochopení a nedocení přínosu takového přístupu od rodičovské veřejnosti (Janebová E., Habart T., 2011), často i veřejnosti odborné. Podobný jev provází inkluzivní vzdělávání i v dalších zemích OECD. Podle poslední studie OECD (2012) jsou výsledky vzdělávání žáků obvykle horší ve školách, kde většina žáků pochází ze sociálně znevýhodněného prostředí. Existuje více příčin tohoto jevu, ale nejzákladnější jsou tyto: sociálně-ekonomické zázemí žáků má velký vliv na jejich výkony ve škole a celá řada škol není schopna se s tímto negativním dopadem vypořádat. Studie dokonce již pracuje s termínem *znevýhodněná škola*. Řada českých škol vzdělávajících žáky ze sociálně odloučených lokalit a současně usilujících o zachování kvality vzdělávání svých žáků by jistě mohla svou zkušeností do dané studie přispět. Rozdíly ve školních výsledcích spojených se sociálně-ekonomickým zázemím žáků

školy jsou v některých zemích podle zpráv OECD (2012) zvláště zřetelné, mezi takové země patří vedle Rakouska, Belgie, Německa, Izraele, Japonska a Nizozemí i Česká republika. Toto je v mezinárodní perspektivě vnímáno jako důsledek nedostatečných opor tvořených školami, které by sociální a kulturní deficit žáků vyrovnávaly (jednoduše řečeno nedostatek speciálně a sociálně pedagogických vyrovnávacích opatření).

Rodiče v Čechách často žádají pro své děti školu bez „problémových“, „pomalejších“ nebo „zanedbaných“ spolužáků a vybírají přednostně školu výkonnostně orientovanou, resp. školu s úspěchy ve srovnávacích zkouškách a s vysokým podílem úspěšných absolventů při přechodu na střední školy. Volbu školy tak provádějí podle parametrů, které mají ve skutečnosti poměrně malou relevanci pro skutečný rozvoj jejich dítěte. Tato data totiž v našich podmínkách odrážejí daleko více složení žáků školy stran sociálně ekonomického rodinného zázemí, než-li kvalitu pedagogické práce na škole a péči pedagogů školy o individuální rozvoj žáka.

Mnozí pedagogové a zejména speciální pedagogové se domnívají, že s rozvojem inkluzivního vzdělávání a nastává soumrak nad speciálním vzděláváním a nad speciálně pedagogickou profesí. Opak je pravdou. Multidisciplinarita a v jejím rámci i užší spolupráce běžných a speciálních pedagogů zejména v zajištění individualizované a z hlediska cílů, forem a výstupů diferencované výuky žáků ve třídách inkluzivních škol je jednou ze základních podmínek kvalitně prováděné inkluzivní praxe. Inkluzivní pedagogika navíc vychází z moderního pojetí disability a handicapu stejně jako speciální pedagogika a přejímá některé osvědčené metodické postupy speciální pedagogiky.

Koncepční úsilí o popis optimálních školních podmínek pro společné vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a bez nich přivádí výzkumníky v oblasti inkluzivního výzkumu k zadáním, která s tím souvisejí:

- analyzovat spletnost vzdělávacích zkušeností jedinců se SVP a minorit ve vzdělávání dětí napříč třídami, školami různého typu;

- zabývat se otázkou, proč jsou některé školy úspěšnější než jiné při realizaci inkluzivních přístupů a realizaci inkluzivní praxe;
- přezkoumat školní praktiky a každodenní interakce ve školách naplňujících s úspěchem principy inkluzivního vzdělávání tak, aby bylo možné odhalit hodnoty zakořeněné v kultuře té které školy a způsoby sdílení těchto hodnot jejími pedagogy;
- nalézt již existující a potenciální postupy, které mohou účinně zvýšit úroveň vzdělávání žáků se SPV, vést je k úspěchu, stejně jako ty postupy, které mohou přispět k odbourání překážek, které jejich úspěchu ve vzdělávání brání;
- probádat participaci a podíl všech pracovníků školy a jejich partnerů na inkluzivní praxi, především členů managementu školy, učitelů, asistentů pedagoga, ostatního personálu školy, dále rodičů a žáků, volnočasových pedagogů a osob zřizovatele;

Aplikovaný pedagogický výzkum se tak stává skutečným spojencem a průvodcem inkluzivní školní praxe, jakým dosud v českých podmínkách nebyl, dává inkluzivní školní praxi směr i cennou zpětnou vazbu, obohacuje poznání pedagoga a podporuje jej v jeho schopnosti jednat. Bez dat a empirických zdůvodnění metodických postupů i porozumění průvodním jevům inkluze, jako jsou vznik a dynamika předsudků, preferenční myšlení a formování preferenčních skupin, vznik postojových auto a hetero-stereotypů, vliv motivace a interaktivních výměnných procesů na kognitivní rozvoj jedince aj. se pedagogové základních škol pracující s diverzitou žáků a metodici inkluzivního vzdělávání nadále prakticky neobejdou.

Od 90. let minulého století se začaly v ČR rozvíjet školní poradenské služby a k jejich významnému rozšíření došlo ještě po r. 2005, kdy se v mnoha základních školách formovala díky prostředkům ESF školní poradenská pracoviště složená ze školních psychologů/školních speciálních pedagogů, výchovných poradců a školních metodiků prevence (do r. 2010 na cca 148 školách a po roce 2011 dokonce na 175 školách v ČR). Jak se ukázalo, tato poradenská

pracoviště pozitivně ovlivnila kvalitu škol nejen v oblasti jejich inkluzivní praxe, ale posílila celkovou autonomii a self-management škol. Posílila také připravenost učitelů a vedení škol přijímat poradenské služby, pomohla zavést vnitřní systémy komunikace ve školách, čímž následně ovlivnila také kvalitu vztahové sítě škol. Školy se připravily na dodržování etických pravidel v práci s žáky se speciálními potřebami i s intaktními žáky, začaly např. běžně používat informovaný souhlas rodičů, naučily se eticky zacházet s citlivými osobními daty žáků, obsaženými v jejich dokumentaci apod.

Speciální pedagog, který v takových případech naplnil své profesionální poslání a následoval žáka se speciálními vzdělávacími potřebami tam, kde se pro tohoto žáka otevírají další vzdělávací šance, tj. do hlavního vzdělávacího proudu, se stal ve své nové roli mimo jiné i koordinátorem služeb poskytovaných školním poradenským pracovištěm, průvodcem žáka školní docházkou, odborným partnerem a konzultantem učitelů a v neposlední řadě poradcem a konzultantem pro rodiče.

Zřetelně se projevila jeho odbornost jako metodologa komplexních nástrojů poznávání žáků a diagnostiky jejich speciálních vzdělávacích potřeb a specialisty na vytváření a uplatňování podpůrných a vyrovnávacích opatření a také na otázky související se vzděláváním tzv. „hraničních“ žáků, kteří jednoznačně nepatří do žádné z hlavních kategorií žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a přesto potřebují významnou podporu při vzdělávání.

Pluralita odborných rolí, které díky inkluzivnímu trendu mohl speciální pedagog (až dosud výhradně učitel „speciální“ školy) začít ve školách plnit, se projevila na vzestupu jeho profesního uvědomění a zakotvení, a s tím i na vzrůstu jeho zájmu o další specializované vzdělávání. Navíc lze konstatovat, že se výrazně změnil také odborný status a s ním i profesní kredit speciálního pedagoga v roli interního poradenského pracovníka školy.

V multidisciplinární spolupráci musí ovšem současné *inkluzivní školy* vyjít i za hranice vztahů s interními speciálními pedagogy. Na problémy ve vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků, kteří se v ČR řadí k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, je většina těchto škol již ze své podstaty schopna reagovat spíše až při řešení důsledků jevů, jako jsou absence, školní

neúspěšnost, šikana, zneužívání návykových látek aj., nikoliv v rovině prevence a řešení příčin. Proto se ukazuje jako naprosto nutné do budoucna rozšířit spolupráci *inkluzivních škol* s nestátními neziskovými organizacemi, s odborem sociálně právní ochrany dětí, s terénními sociálními pracovníky a s církevními organizacemi. Kromě asistentů, psychologů, sociálních a speciálních pedagogů potřebují pedagogové inkluzivních škol metodickou pomoc koučů a mentorů a také dostatek různých evaluačních a diagnostických materiálů, které jim umožní sledovat pokrok každého žáka a individuálně podporovat jeho vzdělávací potřeby (Straková, J. 2011).

Další směr vývoje vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nastavuje Strategie vzdělávací politiky do roku 2020, dokument, který má aktuálně podobu vstupního materiálu pro veřejnou konzultaci, která by měla probíhat právě nyní na jaře 2013. Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 má být aktualizací a konkretizací směrů a cílů vzdělávací politiky ČR obsažených již v Bílé knize z roku 2001. V hlavních směrech Strategie uvádí i posilování relevance školního vzdělávání – konkrétně skutečnost, že školy dnes ovšem neplní pouze funkci úzce vzdělávací, nýbrž že na významu nabývají jejich role při zajišťování rovného přístupu ke vzdělávání a kompenzaci všech druhů znevýhodnění. Strategie navrhuje také k uzavření všech „slepých cest ve vzdělávání“, čímž potvrzuje relevanci snahy odvést žáky se sociálním znevýhodněním při intaktních intelektových schopnostech z prostředí speciálních škol.

Literatura:

JANEBOVÁ, E., HABART, T. (2011) *Úskalí a možnosti inkluzivního vzdělávání (Sonda do současné situace v praxi)*. In: KASÍKOVÁ, H., STRAKOVÁ, J. (2011) *Diverzita a diferenciacie ve vzdělávání*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1911-8

KASÍKOVÁ, H., STRAKOVÁ, J. (2011) *Diverzita a diferenciacie ve vzdělávání*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1911-8

KOTOVA, S. (2008) *Interaction of Specialists of an Educational Institution for Providing Quality in Inclusive Education*. Saint Petersburg: Herzen University Publishing House, str. 182

OECD (2012), *Equity and Quality in Education: Supporting Disadvantaged Students and Schools*, OECD Publishing. ISBN 978-92-64-13085-2

MŠMT ČR (2012) *Hlavní směry strategie vzdělávací politiky do roku 2020*. Vstupní materiál do veřejné konzultace, Praha, leden 2013

doc. PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D.

Katedra speciální pedagogiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy

M.D.Rettigové 4

116 39 Praha 1

PhDr. Slavomil Fischer, Ph.D., MBA: Potíže v seberealizaci jako důsledek negativních zážitků v dětství a dospívání

(Lower ability to self - actualization by impact of negative events in childhood and adolescence)

Abstrakt:

Obsahem příspěvku jsou výsledky výzkumného šetření, realizovaného u různých skupin mládeže, u kterých byly pozorovány závažnější poruchy chování. V rámci uvedeného výzkumu byly zjišťovány souvislosti mezi negativními zkušenostmi v dětství, a následnými potížemi se společenskou seberealizací. Stejná souvislost byla zjišťována ve vztahu k rozvoji antisociálních forem chování. Zjištění a výsledky jsou využitelné pro speciálně pedagogickou praxi. Jsou využitelné pro diagnostiku, a pro následnou terapeutickou práci s delikventní mládeží.

(podpořeno v rámci GAČR 406/09/0367)

Abstract:

The article deals with results of research study realized selected groups of youth with behavioral disorders. Relationships between negative events in childhood, and following problems to self-actualization were researched. The analogical relationship was investigated in relation to the development of forms of antisocial behavior. Findings and results are applicable in the practice of education special and for diagnostic and treatment to juvenile delinquents.

(Supported by GACR 406/09/0367)

Klíčová slova:

psychické týrání; emoční deprivace; traumatizace; agresivita; poruchy chování; problémy se společenským uplatněním

Key Words:

psychological abuse; emotional deprivation; traumatization; aggressivity; behavioral disorders; adaptation disorders; problems to self- realization

Řešený problém:

Obsahem příspěvku jsou výsledky výzkumu, realizovaného u vybraných skupin mládeže, u kterých byly pozorovány závažnější formy společensky nepřijatelného chování. V důsledku negativních událostí v období dětství a dospívání, zejména psychického týrání a deprivace, můžeme v praxi pozorovat u jedinců, kteří byli těmito zátěžovými situacemi vystaveni, celkově snížené adaptační schopnosti. Ty se projevují v neschopnosti se přijatelným způsobem seberealizovat ve společnosti.

Tyto adaptační potíže mohou mít důsledně různou podobu poruch chování. Často dokonce ústí až v různé formy protispolečensky zaměřeného chování. K nejzávažnějším patří závislostní chování, delikvence a kriminalita. Diagnostika těchto potíží je důležitá. Zvláště, pokud je zaměřena směrem k další perspektivě dotyčného jedince. Jednak z hlediska korekce jeho antisociálního způsobu řešení společenských požadavků na uplatnění. Dále pak na prognózu změny ve smyslu společenského uplatnění a seberealizace v souladu s požadavky společnosti.

Cíle a metody:

V rámci dílčího šetření jsme se zaměřili na souvislosti mezi výše popsaným negativním vývojem, a následnými důsledky, které spočívají v celkově snížených adaptačních schopnostech. Konkrétně byly zkoumány, a vzájemně porovnávány, následující okruhy problémů:

- ✓ negativní zážitky v dětství a dospívání, zejména psychické týrání a emocionální deprivace
- ✓ potíže v partnerských vztazích
- ✓ potíže s pracovním uplatněním
- ✓ sebehodnocení vlastního potenciálu pro uplatnění ve společnosti
- ✓ parazitující styl života
- ✓ tendence k závislostnímu chování a kriminalitě (riziko nebezpečnosti)

Pro výzkum byl využit vlastní dotazník osobnosti delikventa, s využitím zahraničních zkušeností z diagnostických nástrojů RSTI (Risk Sophistication Treatment Inventory) a HARE PCL (Hare Psychopathy Checklist).

Pro zjištění statisticky významných odlišností u sledovaných faktorů byl využit Fisherův LSD test na hladině významnosti $\alpha = 0,05$ (pro vícenásobnou komparaci). Výzkum byl realizován u následných skupin respondentů ve věku 15 až 26 let:

- ✓ delikventní mládež v ústavní a ochranné ústavní výchově
- ✓ delikventní populace vězňů
- ✓ závislí na psychoaktivních nealkoholových látkách
- ✓ nezaměstnaní
- ✓ kontrolní skupina

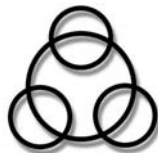
Výsledky:

Šetřením byly zjištěny statisticky významné odlišnosti mezi sledovanými skupinami delikventní mládeže, u které k zásadní příčině jejich společensky nepřijatelného chování patří negativní zkušenost v průběhu dětství a dospívání (psychické týrání a deprivace), a mezi kontrolní skupinou. Statisticky významné rozdíly byly dále v některých případech zjištěny také mezi jednotlivými sledovanými skupinami delikventní mládeže. Mezi kontrolní skupinou a delikventní mládeží byl zjištěn signifikantní rozdíl u všech sledovaných faktorů. V případě nezaměstnaných lze pozorovat potíže u hodnocení předpokladů, pochopitelně u pracovního uplatnění, ale bez souvislosti s dalšími sledovanými faktory.

Dále mají osoby v ústavní výchově a vězni značně snížené sebehodnocení svých předpokladů pro uplatnění a další společenské perspektivy. Vyšší míra tendence k závislostnímu chování byla dle očekávání dále zjištěna u skupiny závislých na psychoaktivních látkách. U všech skupin delikventů parazitující životní styl. Statisticky významný rozdíl mezi delikventy nebyl zjištěn ve schopnostech se společensky uplatňovat, a v potížích v partnerských vztazích. Ty jsou vůči kontrolní skupině i nezaměstnaným negativní. Bohužel z hlediska perspektivy ve smyslu požadované formy společenské seberealizace nedostačující. U všech skupin delikventní mládeže pak existuje značné riziko nebezpečnosti. To je statisticky příznivější pro mládež v ústavní výchově. Zde je důležitý faktor věku, ale také „účinnosti“ ústavní výchovy. Což je v odborných kruzích často diskutovaný problém.

Závěr:

Lze konstatovat, že byly prokázány důsledky negativního vývoje v dětství a dospívání. Ty spočívají v celkově snížených schopnostech se později ve společnosti uplatňovat sociálně přijatelným způsobem. Tyto potíže dokonce mohou ústít až v typické příznaky specifických poruch osobnosti. Ty nelze přitom přisoudit poškození nebo nemoci mozku. Lze je charakterizovat jako trvalou změnu ve vnímání a vztahu k okolí, k sobě a k vlastnímu hodnocení, a ve změněných schopnostech se ve společnosti seberealizovat. Způsob seberealizace spočívá u šetřených osob v jiných typech strategií. Tyto strategie jsou pro

normální společenské fungování nepotřebné. Při dosahování potřeb se bohužel jedná často o antisociální formy chování.

Prognóza změny bohužel není pozitivní. Zjištění v podstatě ukazují na přetrvávající poruchu osobnosti v důsledku traumatizace v období dětství a dospívání. Jako jedna z možností, ale s nejasnými vyhlídkami, se nabízí dlouhodobá psychoterapie. Ta by neměla být zaměřena pouze na korekci antisociálních forem chování, ale na kompenzaci původní vyvolávající příčiny. Což je úkol značně obtížný. Je otázkou, zda vůbec, a do jaké míry můžeme o kompenzaci uvažovat. K stanovení míry potřebného potenciálu by měl složit diagnostický nástroj, jehož diskriminační schopnost byla ověřována mj. v rámci tohoto výzkumu.

Literatura:

- 1) FISCHER, S., ŠKODA, J. *Sociální patologie. Analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Praha: Grada Publishing, 2009. 224 s. ISBN 978-80-247-2781-3.
- 2) FISCHER, S., ŽUKOV, I., PTÁČEK, R., BERTL, I. Rozbor důsledků traumatizace u delikventní mládeže. Výsledky výzkumné studie (GAČR 406/09/0367). In. *Duševní poruchy a kvalita péče*. Praha: Tribun EU, 2010, s. 83-85., ISBN 978-80-7399-958-2.
- 3) HARE, S.D., COX, D. N, HARE, R. D. *HARE - Hare Psychopathy Checklist*. New York. 2003.
- 4) RAINE, A. *The Psychopathology of Crime. Criminal Behavior as a Clinical Disorder*. San Diego: Academic Press, 1993.
- 5) RAINE, A., VENABLES, P.H. Antisocial behavior: Evolution, genetics, neuropsychology and psychophysiology. In. GALE, A., EYSENCK, M. (Eds.), *Handbook of individual differences: Biological perspectives*. London: Wiley, 1992.

- 6) *RSTI - Risk Sophistication Treatment Inventory*. Cambridge (MA): Hogrefe Publishing, 2009.
- 7) ŽUKOV, I., FISCHER, S., PTÁČEK, R. Duševní a behaviorální poruchy v důsledku vazebního uvěznění u poruch osobnosti a osob závislých na psychoaktivních látkách (Kasuistiky z forenzní psychiatrické a psychologické praxe). *Alkoholismus a drogové závislosti*. 2009, Vol. 44, No. 1, s. 23-38.
- 8) ŽUKOV, I., FISCHER, S., RABOCH, J., ET AL. Brain wave P 300. A comparative study of various forms of criminal activity. *Medical Science Monitor*. 2009, Vol. 15, No. 7, S. 349 -354.

Kontakt:

PhDr. Slavomil Fischer, PH.D., MBA

Katedra pedagogiky

Pedagogická fakulta Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

Tel.: + 420 475282165

e-mail: fischerslavomil@seznam.cz

Mgr. Lenka Felcmanová: Podpora žáků s obtížemi v učení z pohledu práva

Anotace:

Příspěvek se zabývá problematikou právního ukotvení podpory vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků s obtížemi v učení z důvodu snížených rozumových schopností. Představuje současnou právní úpravu poskytování podpůrných a vyrovnávacích opatření, její nedostatky spočívající zejména v absenci právní garance podpory pro žáky, kteří nejsou zahrnuti do kategorie žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. V příspěvku je dále představen návrh nové právní úpravy ve vztahu k řešené problematice.

Klíčová slova: žák se speciálními vzdělávacími potřebami, podpůrná opatření, vyrovnávací opatření, rozumové schopnosti

Současná právní úprava vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (dále také SVP) upravuje paragraf 16 zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon), kde jsou blíže definovány jednotlivé kategorie žáků se SVP, formulovány obecné zásady vzdělávání žáků se SVP a jim určené formy podpory při vzdělávání.

Bližší náležitosti organizace a podmínek vzdělávání žáků se SVP upravuje prováděcí předpis - vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných ve znění její novely vyhlášky č. 147/2011 Sb.

Paragraf 16 školského zákona definuje následující skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami – žáci se zdravotním postižením, žáci se zdravotním znevýhodněním a žáci se sociálním znevýhodněním.

Za **zdravotní postižení** je školským zákonem považováno **mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování.**

Za **zdravotní znevýhodnění** je považováno **zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání.**

Sociálním znevýhodněním je pro účely tohoto zákona **rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením a ohrožení sociálně patologickými jevy, nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, nebo postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky.**

Novela vyhlášky č. 73/2005 Sb. blíže definuje, u jakého žáka lze konstatovat sociální znevýhodnění spočívající v „rodinném prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením a ohrožení sociálně patologickými jevy“. Ve vyhlášce je uvedeno, že za žáka se sociálním znevýhodněním se pro účely poskytování vyrovnávacích opatření považuje zejména **žák z prostředí, kde se mu nedostává potřebné podpory k řádnému průběhu vzdělávání včetně spolupráce zákonných zástupců se školou, a žák znevýhodněný nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka.**

To, zda žák má či nemá speciální vzdělávací potřeby, zjišťuje školské poradenské zařízení.

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vzdělávání, jehož **obsah, formy a metody** odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, **na vytvoření nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní, a na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení.**

V žádném právním předpise či jiném závazném dokumentu se již ale neuvádí, jakými konkrétními opatřeními lze takového vzdělávání resp. zajištění potřebných podmínek dosáhnout. Žáci tak sice mají zákonem zajištěné právo na přizpůsobení vzdělávání jejich potřebám, nikde však nejsou definovány standardizované postupy pro naplnění uvedeného práva. Jediným vodítkem je formální výčet podpůrných a vyrovnávacích opatření

v prováděcím předpise. Jistou výjimkou je stanovení náležitostí individuálního vzdělávacího plánu, i zde jsou však informace uvedeny pouze v obecné rovině. V praxi se tak setkáváme se školami, které zejména díky snaze ředitele školy či jednotlivých učitelů potřebné podmínky pro své žáky se SVP vytvářejí stejně jako se školami, které speciální vzdělávací potřeby svých žáků spíše přehlížejí či bagatelizují, přestože jim školský zákon ukládá odpovídající podmínky vytvářet.

Žáci se SVP mají dále právo na zohlednění postižení či znevýhodnění při hodnocení výsledků školní činnosti.

Žáci a studenti se **zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním** mají právo na zajištění vhodných podmínek při přijímání ke vzdělávání a při jeho ukončování.

V případě **žáků se zdravotním postižením** může být prodloužena délka středního a vyššího odborného vzdělávání o 2 školní roky.

Podpůrná opatření pro žáky se zdravotním postižením

Ve vyhlášce č. 73/2005 Sb. jsou definována tzv. **podpůrná opatření**, která jsou **určena žákům se zdravotním postižením**. Podpůrná opatření zahrnují:

- využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání,
- kompenzační, rehabilitační a učební pomůcky, speciální učebnice a didaktické materiály,
- zařazení předmětů speciálně pedagogické péče,
- poskytování pedagogicko-psychologických poradenských služeb,
- zajištění služeb asistenta pedagoga,
- snížení počtu žáků ve třídě nebo studijní skupině

- nebo jinou úpravu organizace vzdělávání zohledňující speciální vzdělávací potřeby žáka.

Pro realizaci podpůrných opatření je vždy nezbytné doporučení školského poradenského zařízení.

Vyrovňovací opatření pro žáky se sociálním a zdravotním znevýhodněním

Novelou vyhlášky byla zavedena **vyrovňovací opatření zaměřená na prevenci či minimalizaci školního neúspěchu žáků se sociálním a zdravotním znevýhodněním**. Vyrovňovací opatření při vzdělávání žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním zahrnují:

- využívání pedagogických, popřípadě speciálně pedagogických metod a postupů, které odpovídají vzdělávacím potřebám žáků,
- poskytování individuální podpory v rámci výuky a přípravy na výuku,
- využívání poradenských služeb školy a školských poradenských zařízení,
- individuální vzdělávací plán
- služby asistenta pedagoga.

Škola tato opatření poskytuje na základě pedagogického posouzení vzdělávacích potřeb žáka, průběhu a výsledků jeho vzdělávání, popřípadě ve spolupráci se školským poradenským zařízením. Vyrovňovací opatření může tedy škola navrhnout **bez doporučení školského poradenského zařízení. Výjimkou je zajištění služeb asistenta pedagoga pro žáky se zdravotním znevýhodněním a zpracování individuálního vzdělávacího plánu**, kdy je podle školského zákona nezbytné doporučující stanovisko pedagogicko-psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra. Nově také může být využito i doporučení

střediska výchovné péče, které bylo novelou zákona č. 109/2002 zahrnuto mezi školská poradenská zařízení.

Postavení žáků s obtížemi ve vzdělávání v důsledku sníženého intelektu

Žáci s tzv. „hraničním intelektem“ nejsou v současné právní úpravě řazeni mezi žáky se speciálními vzdělávacími potřebami **a z právního hlediska je na ně pohlíženo jako na běžné žáky, přestože objektivně potřebují zvýšenou podporu při vzdělávání.** K zajištění vzdělávání těchto žáků nelze využít podpůrných ani vyrovnávacích opatření, pokud u nich nebylo současně zjištěno zdravotní postižení nebo zdravotní resp. sociální znevýhodnění. Rovný přístup těchto žáků ke vzdělávání tak není naplněn, neboť aktuální právní úprava v jejich případě znemožňuje realizaci efektivních podpůrných resp. vyrovnávacích opatření, kterými jsou zejména individuální vzdělávací plán a úpravy obsahu učiva.

Problémy současné právní úpravy

Stávající kategorizace žáků se SVP uvedená ve školském zákoně vychází z horizontálního členění na žáky se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním. Toto dělení má však výrazné limity. **V celé řadě případů nelze jednoznačně určit, do které kategorie žáka zařadit nebo zařazení neodpovídá potřebám dítěte.** Za zdravotní postižení jsou např. považovány pouze specifické poruchy chování, „nespecifické“ poruchy chování v důsledku psychiatrického onemocnění dítěte však za zdravotní postižení považovány nejsou. Škola v takovém případě nemá nárok na příplatek k normativu, který by mohla využít na financování vhodné podpory takového dítěte. Například také žáci s těžkou epilepsií, cystickou fibrózou či s onkologickým onemocněním dle současného nastavení spadají pouze do kategorie zdravotního znevýhodnění (školská legislativa nezná termín vnitřní postižení) a školy nemají nárok na finanční prostředky k zajištění potřebné podpory pro tyto žáky.

Velmi citlivým problémem je také zařazování žáků do kategorie sociálního znevýhodnění, užívání tohoto označení je vnímáno jako stigmatizující. Kromě toho ale také nejsou dána závazná kritéria, podle kterých by bylo možné sociální znevýhodnění „diagnostikovat“.

Jak již bylo naznačeno výše, **školy v současné době pobírají příplatek k normativu pouze na žáky se zdravotním postižením, nikoliv již na žáky se zdravotním a sociálním znevýhodněním**, přestože tito žáci potřebují mnohdy velmi intenzivní podporu při vzdělávání a školy mají ze zákona povinnost jim tuto podporu poskytnout.

V současné době se ve vyspělých zemích v souvislosti se vzděláváním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami upouští od medicínského přístupu, který klade důraz na stanovení přesné diagnózy a upřednostňuje přístup, jehož podstatou je stanovení konkrétního postupu intervence a praktická pomoc přímo ve výuce. V současné české legislativě jsou realizace podpůrných opatření a čerpání finančních prostředků na ně podmíněny stanovením diagnózy. Tento model do značné míry odráží situaci v poradenství, kdy jsou primárně využívány normované diagnostické nástroje, jejichž cílem je určit, zda je sledovaný jedinec „v normě“ či mimo ni. **Hlavním cílem je stanovení diagnózy, stanovení vhodné intervence a podpory je z hlediska důležitosti až na druhém místě.**

V reakci na výše uvedené nedostatky stávající právní úpravy je odbornou veřejností navrhována nová kategorizace, která žáky s handicapem dělí nikoliv podle druhu diagnózy, ale podle míry potřebné podpory při vzdělávání - **žák s potřebou podpůrných opatření ve stupni mírném, zvýšeném, intenzivním a mimořádném**. Toto pojetí je mnohem vhodnější, **neboť nestaví na obtížích dítěte, ale na stanovení míry podpory, kterou žák potřebuje při vzdělávání a následném stanovení konkrétních podpůrných opatření**. Model nekategoriálního přístupu se osvědčil v řadě evropských zemí. Je spravedlivější a zároveň také umožňuje lepší kontrolu výdajů státního rozpočtu, neboť **finanční prostředky na realizaci podpory budou uvolňovány na základě stanovení skutečných potřeb žáka a nikoliv na stanovení konkrétní diagnózy** (i v rámci jedné diagnózy mohou být značné rozdíly v míře potřebnosti podpory).

V takto nastaveném systému **bude možné zahrnout i žáky s tzv. hraničním intelektem mezi žáky s potřebou podpůrných opatření**, přičemž míra potřebnosti podpory by byla hodnocena individuálně podle potřeb každého jednotlivého žáka.

V případě, že čerpání finančních prostředků bude podmíněno stanovením konkrétních podpůrných opatření, otevře se prostor také pro změnu **v přístupu k diagnostice**. Budou více využívány diagnostické postupy zaměřené na konkrétní pomoc dítěti; postupy, jež sledují dítě v kontextu (dynamická diagnostika apod.).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v současné době připravuje novelu školského zákona, která by měla zahrnovat i změny v ustanovení § 16. Návrh zákona již počítá s vertikální klasifikací žáků se SVP, která reflektuje nikoliv konkrétní diagnózu, ale míru speciálních vzdělávacích potřeb. Změna zákona si vyžádá také úpravu prováděcích předpisů a zejména změnu v systému financování regionálního školství. Legislativní změny je třeba provázat se zajištěním finančních prostředků na realizaci podpůrných opatření, bez zajištění potřebných finančních prostředků nebude možné nový systém realizovat.

Mgr. Lenka Felcmanová

Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání

Katedra Speciální pedagogiky UK Praha

Základní škola prof. Zd. Matějčka
1993 - 2013

Základní škola profesora Zdeňka Matějčka v Mostě

Zaměstnanci školy od založení do současnosti (1993 – 2013)

Školní rok	Jméno	Funkce	Nástup	Odchod
------------	-------	--------	--------	--------

1.	Ajmová	Ředitelka		
1993 - 1994	Bunešová	učitelka I. st.	9/1993	10/1996
	Doležalová	učitelka I. st.	9/1993	1/1997
	Sršeň	vychovatel	9/1993	6/1994
	Brádková	učitelka I. st.	9/1993	6/1997
	Vlčková	učitelka I. st.	9/1993	6/1994

2.	Kondrová	učitelka II. st.	9/1994	
1994 - 1995	Macháčková	učitelka I. st.	9/1994	6/1995
	Skoková	vychovatelka	9/1994	
	Žižková	ekonom	9/1994	6/1995
	Balogová	školnice	7/1995	
	Kratochvíl	školník	1/1995	3/1995

3.	Rychlovská	zástupce pro pedagogiku	9/1995	
1995 - 1996	Urychová	učitelka II. st.	9/1995	6/2005
	Nikodémová	učitelka I. st.	9/1995	7/2004
	Pflégrová	sekretářka	10/1995	7/1996

Školní
rok Jméno Funkce Nástup Odchod

4.	Lorenzová	učitelka I. st.	8/1996	7/2000
1996 - 1997	Macháčková	učitelka I. st.	9/1996	6/1997
	Manlíková	sekretářka	9/1996	11/2002
	Fořtová	uklízečka	9/1996	2/1997
	Nídlová	vychovatelka	9/1996	6/1997
	Reidlová	učitelka I. st.	11/1996	6/1997
	Grundová Kat.	učitelka I. st.	2/1997	6/1997
	Tenková	učitelka II. st.	3/1997	6/2008
	Aurová	uklízečka	4/1997	

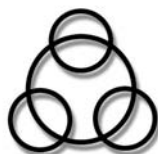
5.	Lehmanová	učitelka I. st.	9/1997	
1997 - 1998	Mironidisová	učitelka I. st.	9/1997	8/2002
	Nosková	učitelka I./II. st.	9/1997	
	Hartmanová	učitelka I. st.	9/1997	7/2011
	Reidlová	učitelka I. st.	11/1997	6/1998

Školní
rok Jméno Funkce Nástup Odchod

6.	Zuziaková	učitelka II. st.	9/1998	8/2002
1998 - 1999	Pastyřiková	učitelka II. st.	9/1998	6/1999
	Nováková	uklízečka	9/1998	
	Reidlová	učitelka I. st.	9/1998	6/1999
	Cinková	asistent ped.	3/1999	6/1999
	Žižková	ekonom	3/1999	12/1999
	Vondrová	účetní	3/1999	12/1999

7.	Marešová	učitelka I. st.	9/1999	8/2010
1999 - 2000	Pastyřík- Vrchotová	učitelka II. st.	9/1999	
	Seifertová	asistent ped.	9/1999	6/2000
	Reidlová	učitelka I. st.	10/1999	9/2000
	Mrázik	asistent ped.	11/1999	2/2000
	Blechová	asistent ped.	2/2000	3/2000
	Urychová ml.	učitelka II. st.	3/2000	6/2000
	Matěchová	asistent ped.	3/2000	6/2000

Školní
rok Jméno Funkce Nástup Odchod

8.	Vránová	učitelka I. st.	9/2000	7/2005
2000 - 2001	Frolíková	učitelka II. st.	9/2000	8/2005
	Reidlová	učitelka I. st.	9/2000	6/2001
	Seifertová	asistent ped.	9/2000	6/2001
	Šretr	učitel II. st.	9/2000	6/2001
	Smolková	asistent ped.	10/2000	6/2001
	Matěchová	asistent ped.	2/2001	6/2001
	Fojtíková	asistent ped.	4/2001	6/2001

9. 2001 - 2002	Ceeová	učitelka I. st.	9/2001	8/2009
	Fojtíková	učitelka I. st.	9/2001	7/2003
	Koutníková	učitelka II. st.	9/2001	10/2001
	Šretr	učitel II. st.	9/2001	6/2002
	Matějí K.	učitelka II. st.	9/2001	6/2002
	Schmiedová	učitelka II. st.	10/2001	8/2006
	Seifertová	asistent ped.	10/2001	6/2002
	Svobodová	asistent ped.	10/2001	6/2002
	Zajíčková	asistent ped.	10/2001	6/2002
	Čečelická	asistent ped.	11/2001	6/2002
	Žižková (VPP)	ekonom	1/2002	4/02;6/02

Školní
rok Jméno Funkce Nástup Odchod

10.	Bretfeldová	učitelka II. st.	9/2002	
2002 - 2003	Grundová	učitelka II. st.	9/2002	8/2012
	Kozempelová	učitelka I. st.	9/2002	
	Svobodová	učitelka II. st.	9/2002	6/2003
	Zajíčková Kratochvílová	učitelka II. st.	9/2002	
	Šretr (VPP)	učitel II. st.	9/2002	6/2003
	Žižková J.	ekonom	7/2002	10/2002
	Chocholoušová	asistent ped.	9/2002	6/2003
	Pohlová	asistent ped.	9/2002	6/2003
	Seifertová	asistent ped.	9/2002	6/2003
	Neumannová	statutární zástupce školy	12/2002	

11.	Papírníková	učitelka II. st.	9/2003	7/2006
2003 - 2004	Šretr (VPP)	učitel II. st.	9/2003	6/2004
	Pohlová	asist. ped, uč.	9/2003	
	Seifertová	asistent ped.	9/2003	6/2004
	Svobodová	asistent ped.	9/2003	

Školní
rok Jméno Funkce Nástup Odchod

12.	Raidlová V.(VPP)	účetní	3/2004	3/2005
2004 - 2005	Hanlová (VPP)	ekonom	4/2004	12/2004
	Balog	školník	6/2004	
	Cimrmanová	učitelka I. st.	8/2004	7/2006
	Šretr	učitel II. st.	9/2004	6/2005

13.	Kuzmová(VPP)	účetní	4/2005	12/2005
2005 - 2006	Žižková J. (VPP)	ekonom	4/2005	12/2005
	Basáková	vychovatelka	8/2005	
	Hejčová M.	učitelka II. st.	8/2005	
	Šmrhová	učitelka I. st.	9/2005	7/2006
	Chmeličková	učitelka nemoc.	9/2005	
	Prchlíková	psycholog	9/2005	6/2006
	Urychová	učitelka II. st.	9/2005	6/2006
	Mušutová	uklízečka	9/2005	
	Hanlová (VPP)	ekonom	1/2006	
	Kuzmová(VPP)	účetní	1/2006	

Školní
rok Jméno Funkce Nástup Odchod

14.	Lusková	učitelka I. st.	8/2006	
2006 - 2007	Miklošová	učitelka I. st.	8/2006	7/2011
	Tykalová	učitelka II. st.	8/2006	
	Jeřábková	učitelka I./II. st.	8/2006	
	Pobočíková	asistent ped.	9/2006	11/2012
	Fojtík	asistent ped.	9/2006	3/2009
	Urychová (D)	učitelka II. st.	9/2006	6/2007
	Pětioký	učitel II. st.	10/2006	6/2008

15.	Peterková	asistent ped.	9/2007	
2007 - 2008	Nikodémová	učitelka I. st.	8/2007	6/2008
	Urychová (D)	učitelka II. st.	9/2007	6/2008
	Cupalová	učitelka II. st.	8/2007	6/2009
	Müllerová	učitelka I. st.	1/2008	
	Čermáková R.	asistent ped.	9/2007	12/2009

Školní
rok Jméno Funkce Nástup Odchod

16.	Seidlová	učitelka II. st.	7/2008	
2008 - 2009	Šustková	učitelka I. st.	8/2008	7/2010
	Štěpánková (D)	učitelka II. st.	8/2008	6/2009
	Suchardová	psycholog	8/2008	7/2011
	Tenková (D)	učitelka II. st.	9/2008	6/2009
	Puntová	učitelka I. st.	7/2008	

17.	Větrovcová	asistent ped.	4/2009	6/2009
2009 - 2010	Andrea	asistent ped.	4/2009	6/2009
	Větrovcová	asist. ped., uč.	9/2009	6/2010
	Hůrková	učitelka II. st.	8/2009	7/2010
	Umlaufová	asist. ped., uč.	8/2009	6/2010
	Pašková	asistent ped.	9/2009	6/2010
	Kocourková	učitelka I. st.	8/2009	6/2010

Školní
rok Jméno Funkce Nástup Odchod

18.	Větrovcová	učitelka II. st.	8/2010	
2010 - 2011	Umlaufová	učitelka II. st.	8/2010	
	Pašková	asist. ped., uč.	8/2010	6/2011
	Kocourková	učitelka I. st.	8/2010	
	Hejnová	učitelka	8/2010	6/2011
	Křivanová	asistent ped.	9/2010	
	Vadlejchová	asistent ped.	10/2010	6/2011

19.	Roháčová	asistent ped.	1/2011	4/2011
2011 - 2012	Hejnová	učitelka I./II. st.	8/2011	
	Vadlejchová	asistent ped.	8/2011	6/2012
	Roháčová	asistent ped.	9/2011	6/2012

21.	Roháčová	asistent ped.	9/2012	
2012 - 2013				

Nadstandardní činnosti a události v životě školy v letech 1993 - 2013

Výčet událostí a činností z historie školy, včetně fotodokumentace, je zachycen v listinné podobě v KRONICE ŠKOLY, rok 1993 – 2004.

Od doby uplatnění digitalizace je fotodokumentace na www.zsdyssmost.cz a na dalších zálohovacích zařízeních.

Jednotlivé nadstandardní činnosti a události v životě školy zachycují body – viz níže

Školní rok 2002/2003

- zpracování deseti projektů vzdělávacích akcí pro udělení Akreditace vzdělávacího zařízení MŠMT ČR
- příprava oslav desátého výročí založení školy – školní akademie, odborná konference za účasti pedagogických fakult celé republiky v budově Magistrátu města Mostu
- vedení asociace DYS CENTER – příprava Valné hromady v naší škole
- příprava na oslavy příchodu jara – setkání zvířecích miláčků – vytváření obrovského jarního trávníku, kdy si děti přinesou všechny svoje zvířátka - býložravce
- příprava návštěvy družební školy z Düsseldorfu (13 žáků + 3 pedagogové – 1 týden), dvojjazyčné vyučování
- organizace návštěvy pedagogů z Düsseldorfu – plán vyučovacích hodin
- přednáška ředitelky školy na Ústřední školní inspekci v Praze o problematice specifických poruch učení
- přednáška ředitelky školy studentům Pedagogické fakulty UJEP Ústí nad Labem
o problematice SPUCH
- příprava setkání pracovníků školy s důchodci – Den učitelů

- projekt SOCRATES COMENIUS – Pictures of Europe - poznávání jednotlivých zemí Evropské unie prostřednictvím výtvarných prací žáků zasílaných internetem
- každodenní usilovné vyjednávání s představiteli Magistrátu města Mostu a Krajského úřadu Ústeckého kraje včetně hejtmana v souvislosti se zájmem získat novou, vhodnější budovu pro naši školu – zhotovení projektu nové existence
- příprava pobytu pro výcvik komunikace žáků třetí třídy

Školní rok 2003/2004

září:

17. 9. Brno konference společnosti Dyslexie – účast skupiny učitelů školy, referát ředitelky školy k práci asistentů pro sociální výpomoc
25. 9. Návštěva ze školy pro nevidomé žáky J. Ježka v Praze z důvodu přípravy integrace nevidomého žáka ve škole
29. 9. -5. 10. Zahájení Dyslexia week – celorepublikový týden dyslektiků pod záštitou naší spec. ZŠ
29. 9. Diskusní fórum s výchovnými poradci
30. 9. Den otevřených dveří

říjen:

1. 10. Zahájení besed ve školní knihovně
2. 10. Pexesiáda – účast mosteckých škol a jejich integrovaných žáků
1. - 3. 10. Účast ředitelky školy na konferenci v Budapešti - 1. Evropská dyslektická konference na téma Rodina dětí s dyslexií

17. 10. Setkání s pracovníky SPC pro nevidomé v Praze a SPC pro nevidomé v Chomutově a Ústí nad Labem

20.10. Projekt Comenius – Pictures of Europe, přípravné práce pro přátelské setkání v Düsseldorfu

listopad:

2. - 7. 11. Sokrates Comenius – mezinárodní setkání v Düsseldorfu – účastníci - ředitelka školy a pí uč. Mgr. Papírníková

7. - 8. 11. Účast na setkání PAU 3. ZŠ Litvínov – Mgr. Nikodémová, Mgr. Šuchová, pí Ceeová

13. 11. Den otevřených dveří ve škole pro nevidomé J. Ježka Praha- účast pí Svobodové a Bc. Noskové

13. 11. Přednáška pí učitelky Mgr. Kondrové na semináři na Pedagogické fakultě UK Praha - výuka NJ u dyslektiků

27. 11. Praxe studentů ze SPgŠ v Mostě na naší škole + přednáška ředitelky školy, exkurze, hospitace v hodinách

prosinec:

4. 12. Mikulášská besídka

19. 12. Účast na semináři MŠMT Evropské strukturální fondy

leden:

7. 1. Přednáška ředitelky školy na semináři Pedagogického minima pro začínající učitele v naší škole, exkurze po škole

12. - 16. 1. Pobyt 6ti učitelů z Řecka v ZŠ DYS Most, hospitace v hodinách, společná setkání s učiteli, seznámení s regionem města Mostu

únor:

25. 2. Seminář České společnosti Dyslexie Praha – účast ředitelky školy včetně účasti na výboru společnosti Dyslexie

26. 2. Schůzka s vedoucí PPP v Mostě zaměřená na problematiku integrovaných žáků se specifickými potřebami ve vzdělávání v běžných základních školách a zařazování těchto dětí do naší školy

březen:

10. - 11. 3. Účast na semináři prevence patologických jevů - pí uč. Zajíčková

17. 3. Výbor České společnosti Dyslexie – příprava zářijové konference v Brně – účast ředitelky školy

19. 3. Návštěva školy pro nevidomé J. Ježka Praha – pí uč. Ceeová, Svobodová, Nosková

22. 3. Organizace tzv. Modrého dne na naší škole – všichni žáci i učitelé měli přijít v modrém oblečení – nácvik smyslu pro společnou odpovědnost, volního úsilí

29.3. Soutěž MISS Aerobic – organizace pí uč. Nosková, kroužek aerobiku

31.3. Návštěva naší školy v SPC pro nevidomé v Praze

duben:

7. 4. Den našich miláčků

Den Země – společný meeting všech dětí a jejich domácích mazlíčků na velikonoční trávě

15. - 16. 4. Konference – Dítě v předškolním věku, Filozofická fakulta UK Praha, česko-francouzský projekt – účast ředitelky školy

22. 4. Seminář - Agresivita dítěte, Dr. Kolář, Kulatý stůl v ZŠ Vodičkova Praha, účast ředitelky školy

28. 4. Slavnostní večere s důchodci ke Dni učitelů - bývalé paní učitelky školy

květen:

12. 5. Jednání s Dr. Vadlejchovou, DPA v Mostě – problematika žáků ZŠ DYS Most s diagnózou LMD a ADHD

13. 5. Návštěva ŠvP Staré Křečany – přípravná návštěva, prohlídka objektu (ředitelka školy, Mgr. Nikodémová, Mgr. Kondrová, pí Balogová)

Seminář České společnosti Dyslexie v Praze, výbor společnosti – účast ředitelky školy

20. 5. Přednáška pro žáky 8. a 9. tříd - AIDS- K Centrum Most

24. 5. Hospitace ze ZŠ v Lounech – ředitel školy, 3 učitelky, poradenský den pro zavedení dyslektických tříd v ZŠ v Lounech

Přípravné práce pro pobyt dětí v ŠvP

červen:

2. - 16. 6. Pobyt v Řecku v rámci projektu Pictures of Europe - mezinárodní setkání v Preveze

ředitelka školy, pí uč. Mgr. Bretfeldová a Mgr. Vránová

7. - 11. 6. Pobyt v ŠvP Staré Křečany

15. 6. Závěr měsíčního výzkumu katedry spec. pedagogiky Pedagogické fakulty UK Praha v ZŠ DYS Most za účasti rodičů všech žáků školy

21. 6. Seminář pro logopedické asistenty běžných ZŠ – lektor Mgr. Pojmanová, Biofeedback centrum Linqua Chomutov v ZŠ DYS Most

22. 6. Vyhodnocení efektivnosti Informačních knížek – sebeevaluace žáků

Příprava tvorby školního vzdělávacího program

Výlety jednotlivých tříd – ZOO v Ústí nad Labem, , Lesopark v Chomutově, Loket, Karlovy Vary

Školní rok 2004/2005

září, říjen:

Zajišťování výuky žáků celé školy v mimořádné situaci – celková rekonstrukce budovy

(stěhování tříd, speciální režimy výuky, zajišťování bezpečnosti)

září:

Zajištění dvoudenní praxe třídy studentů SPgŠ v Mostě

říjen:

Účast na semináři České společnosti Dyslexie – výstava pomůcek Korunka v ZŠ Korunovačnická Praha

listopad:

- organizace schůzky logopedických asistentek ze základních škol Mostu a Litvínova v naší škole

- organizace hospitace a konzultace s učiteli ZUŠ z Dubí – příprava vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení v ZUŠ

- účast na Mezinárodním projektu Socrates Comenius ve spolupráci s katedrou speciální pedagogiky UK Praha

prosinec:

- návštěva ze Skotska, zástupci speciálního školství 11. -17. 12. 2004

leden:

- práce ve společnosti Dyslexie – Výbor společnosti Dyslexie - Praha
- příprava celotýdenní akce Dyslexia Week – 2. ročník
- organizace schůzky logopedických asistentek ze základních škol Mostu a Litvínova
- organizace konzultací a hospitací pro Pedagogické minimum – účast 20ti začínajících učitelů

únor:

- příprava projektu čerpání finančních prostředků z Evropských strukturálních fondů

březen:

- příprava akcí pro Dyslexia Week, zajištění ubytování hostů – lektorů
- organizace Dne našich miláčků – Jaro v Evropě – tradiční akce u velikonočního trávníku

duben:

4. – 8. 4. – Dyslexia Week, pořádání akcí zaměřených na hospitace ve škole, kurzy pro učitele a semináře s rodiči spolu s hlavním hostem prof. Martou Bogdanowicz z Univerzity v Gdaňsku

- vstup školy do EDA – Evropské dyslektické asociace

květen:

- zajišťování výuky v těžkých podmínkách závěrečných prací rekonstrukce budovy školy

- příprava vzdělávacích projektů pro udělení Akreditace MŠMT (12 projektů)
- práce ve výboru České společnosti Dyslexie
- organizace výstavy našich miláčků – Den pro mou kočku – děti a jejich rodiče a prarodiče soutěžili se svými kočičími miláčky

červen:

- zajišťování výuky v těžkých podmínkách závěrečných prací rekonstrukce budovy školy
- organizace výstavy našich miláčků – Den pro mého psa – děti a jejich rodiče a prarodiče soutěžili se svými psími miláčky
- spolupráce s Městskou knihovnou v Mostě – nadstandardní programy pro všechny ročníky školy
- práce v České společnosti Dyslexie – výbor společnosti Dyslexie – Praha

Školní rok 2005/ 2006

září:

- změna názvu školy na Základní škola prof. Zdeňka Matějčka
- sloučení se Základní školou při nemocnici v Mostě
- vybudování nového místa pro výuku v hlavní budově Polikliniky v Mostě
- příprava výstavy výtvarných prací žáků v Městské knihovně v Mostě
- příprava projektu Socrates – Grundtvig
- účast na Konferenci společnosti Dyslexie v Brně – skupina učitelů
- zahájení celoškolského projektu – soutěže v rámci výročí narození H. CH. Andersena

– 200 let od jeho narození

říjen:

- příprav účasti na Sympoziu DYPATEC v Grazu v Rakousku ve spolupráci s katedrou speciální pedagogiky UK Praha, náplň sympozia: spolupráce rodičů dětí se speciálními vzdělávacími potřebami se školou
- příprava výstavy výtvarných prací žáků u příležitosti používání nového názvu školy a uplynutí roku od úmrtí prof. Zdeňka Matějčka (zajištění účasti „celebrit“ Dr. Pilaře - MŠMT, primátora Ing. Bártla, pí Matějčkové, Dr. Žlaba a dalších)

listopad:

- účast ředitelky školy na Sympoziu v Grazu Rakousko na mezinárodním projektu „DYPATEC – Dyslexia – Parents´ and Teachers´ Collaboration“ s katedrou SPPG UK Praha
- instalace výstavy v Městské knihovně v Mostě – Strom života očima dítěte naší školy
- pravidelná účast na výstavě při videoprezentaci školy do 15. 12. 2005
- účast na „Kulatém stole“ SKAV Praha 24. 11. 2005, stálá konference Asociace ve vzdělání – ředitelka školy

prosinec:

- organizace a provedení přednášky a exkurze ve škole pro studenty Katedry speciální pedagogiky UK Praha (24 studentů) na téma: Péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami v základním školství

leden:

- iniciace a účast na schůzce za účelem nadstandardní spolupráce v oboru školství a zdravotnictví, schůzka s MUDr. Dernerovou a Mgr. Matějovskou

- spolupráce s diplomantkou z Pedagogické fakulty Univerzity v Hradci Králové – slečna Surá

únor:

- práce ve výboru České společnosti DYSLEXIE

březen:

- účast na schůzce pomáhajících profesí – workshop na téma: Spolupráce školských a zdravotnických institucí

- příprava oslav Jaro v Evropě – Den našich miláčků

- příprava na návštěvu hejtmana Ústeckého kraje ve škole u příležitosti oficiálního předání zrekonstruované budovy školy a jeho setkání s kapacitami v oblasti speciální pedagogiky

- příprava spolupráce se studentkami Střední pedagogické školy v Mostě – projekt Čtení s babičkou a s dědečkem

duben:

- příprava a realizace slavnostního otevření ubytovacích kapacit za účasti hejtmana Ing. Jiřího Šulce a dalších významných hostů Ing. Štěpána Harašty, doc. Zelinkové, pracovníků MŠMT ČR PaedDr. Jiřího Pilaře, PaedDr. Zuzany Kaprové a dalších

- organizace a realizace akce Dne našich miláčků – velikonoční trávník

květen:

- práce ve výboru České společnosti Dyslexie

- spolupráce s Pedagogickou fakultou UK Praha – program EU Erasmus Mundus, poskytnutí praxe studentům doktorandského studia ze třetích zemí – dlouhodobá spolupráce, zaštiťuje prof. Černá, UK Praha

červen:

- organizace výstavy našich miláčků – Den pro mou kočku – děti a jejich rodiče a prarodiče soutěžili se svými kočičími miláčky
- organizace výstavy našich miláčků – Den pro mého psa – děti a jejich rodiče a prarodiče soutěžili se svými psími miláčky
- příprava projektu Hravé čtení ve spolupráci se SPgŠ Most
- ukončení celoškolního projektu Sherlock Holmes - Škola jako Londýn – leden až červen 2006 – podpora výuky anglického jazyka u dyslektických dětí

srpen:

- příprava na účast na Sympoziu v Grazu v Polsku

Školní rok 2006/2007

září:

- práce ve výboru České společnosti DYSLEXIA
- účast ředitelky školy na Sympoziu v Gdaňsku v Polsku – 4 dny, realizace přednášky o práci a rozvoji naší školy, také účast pí uč. Mgr. Čermákové

říjen:

- práce ve výboru České společnosti Dyslexie, příprava seminářů
- příprava prezentace o škole (interaktivní tabule) přednášky pro studenty SPgŠ a nástavbového studia vyšší odborné školy sociálně právní a studia asistentů pedagoga

listopad:

- příprava na realizaci ŠVP ZV – projekt akce na zakázku, školení koordinátora v Ústí nad Labem

prosinec:

- realizace projektu Hravé čtení ve spolupráci se SPgŠ Most

- příprava a realizace schůzky spolupracujících profesí, tzn. ZŠ prof. Z. Matějčka - speciální pedagog, psycholog PPP Mgr. Smeková, vedoucí PPP Mgr. Jungrová, psychiatr MUDr. Anderlová, speciální pedagog SPC Litvínov Mgr. Matějovská – iniciace kooperační skupiny

leden:

- realizace hipoterapie pátých tříd – Svinčice, dlouhodobý projekt realizovaný z prostředků ESF

- příprava a realizace mini akademie v ZUŠ Obránců míru v Mostě s tématem celoškolského projektu Rodina a Evropa se zaměřením na Maďarsko (pozdání hosté KÚ ÚK, Magistrát města Mostu, PPP Teplice a Most, ČŠI a členové Maďarského kulturního střediska v Praze).

únor:

- práce ve výboru České společnosti DYSLEXIA

- realizace výzkumného projektu ve spolupráci s Psychiatrickým centrem Praha Bohnice – PhDr. Lenka Krejčová, Katedra psychologie FF UK Praha (začátek projektu byl realizován již ve spolupráci s prof. Matějčkem, pochvalný dopis na www.zsdysmost.cz)

březen:

- realizace Akce na zakázku – vzdělávání celého učitelského sboru se zaměřením na tvorbu ŠVP ZV Ing. Beran, Praha, třídní seminář

- tvorba ŠVP ZV

duben:

- prezentace školy na veřejnosti – článek v Učitelských novinách
- organizace Dne našich miláčků – tradiční akce před VELIKONOČNÍM PONDĚLÍM
- organizace pedagogické praxe studentů SPgŠ z Mostu – přednášková činnost ředitelky školy, hospitace v hodinách
- organizace Valné hromady Asociace DYSCENTER v Praze

květen:

- práce ve výboru společnosti DYSLEXIE
- přednášková činnost v naší škole – projekt MUNDUS – spolupráce s UK Praha
- příprava vernisáže projektu Rodina a škola v Nemocnici v Mostě

červen:

- Vernisáž projektu Rodina a škola v nemocnici v Mostě – ve vestibulu nemocniční haly jsou vystaveny práce žáků školy a zároveň proběhlo vystoupení jednotlivých tříd školy s ukázkou umění vařit jednoduchá jídla. Akce se zúčastnili významní hosté – představitelé města a České společnosti DYSLEXIE
- přednášková činnost v naší škole – projekt MUNDUS – spolupráce s UK Praha
- spolupráce se studenty Pedagogických fakult a Katedrou spec. ped. UK Praha – výzkumná činnost, dotazníkové šetření
- práce v asociaci DYSCENTER
- účast na Kulatých stolech SKAV (stálá konference asociace ve vzdělávání)

Školní rok 2007/2008

září:

- zahájení výuky podle nového ŠVP ZV ŠKOLA JAKO RODINA
- práce ve výboru společnosti DYSLEXIE – účast na konferenci v Brně, skupina učitelů a ředitelka školy
- příprava semináře České společnosti DYSLEXIE v naší škole v listopadu 2007
- přednášková činnost v naší škole – vzdělávání učitelů ze ZŠ Karlovy Vary (30 účastníků)
- zavádění ekonomické gramotnosti do vzdělávání ve škole, spolupráce s PF UK Praha – organizace natáčení filmu o naší škole – projekt ESF EU

říjen:

- spolupráce s katedrou informatiky a katedrou speciální pedagogiky UK Praha, realizace instruktážního filmu o naší škole a o práci s dyslektickými dětmi
- spolupráce se studenty Střední pedagogické školy v Mostě – praxe, přednáška ředitelky školy
- přednášková činnost – dvoudenní realizace projektu – Koordinátoři, spolupráce s Pedagogickým centrem Karlovy Vary (4 osoby)
- příprava konference České společnosti DYSLEXIE v Mostě dne 21.11.

listopad:

- spolupráce s katedrou speciální pedagogiky UK Praha – jednodenní přednáška a hospitační činnost ve škole – 20 studentů VŠ
- příprava a účast na konferenci EDA (Evropská dyslektická asociace) Lucembursko – 16. - 20. 11. – ředitelka školy a pí uč. Mgr. Čermáková – prezentace o činnosti naší školy

21. 11. – konference pro společnost DYSLEXIE v Mostě o rozvoji regionálního školství Ústeckého kraje

prosinec:

- získání nejlepšího hodnocení školy při Institucionální inspekci ČŠI – 3. - 17. 12. 2007
- účast na výstavě a vernisáži na VŠFS – Vánoce – realizace figur do Betléma – projekt Rodina a Evropa ve spolupráci s Informačním centrem EU v Mostě

leden:

- zavádění předmětu s tématem ekonomické gramotnosti do vzdělávání ve škole
- práce ve výboru společnosti DYSLEXIE
- konzultační činnost nad tématem diplomové práce studentky PF J. E. Purkyně – pedagogicko-psychologické ježdění v Equiparku Svinčice realizované žáky 5. ročníků naší školy

únor:

- příprava textu do Sborníku specifických poruch učení a chování České společnosti DYSLEXIE
- práce na vzdělávacích projektech pro Akreditaci školy jako vzdělávacího zařízení MŠMT

březen:

- příprava oslav Dne Země – vítání jara – projektový den – tradiční Den našich miláčků
- příprava textu do Sborníku specifických poruch učení a chování České společnosti DYSLEXIE

duben:

- spolupráce se studenty Střední pedagogické školy v Mostě – praxe, přednáška

- konzultační činnost nad tématem diplomové práce studentky PF J. E. Purkyně – pedagogicko-psychologické ježdění v Equiparku Svinčice realizované žáky 5. ročníků naší školy
- přednášková činnost pro účastníky Studia pedagogiky – asistent pedagoga – PC UK

květen:

- spolupráce s Katedrou informatiky a Katedrou speciální pedagogiky UK Praha, natáčení filmu o škole
- práce ve výboru společnosti DYSLEXIE
- příprava Vernisáže a výstavy na VŠFS – projekt RODINA A EVROPA, příprava oslav 15. výročí založení školy

červen:

- přednášková a konzultační činnost v rámci projektu ERASMUS MUNDUS – návštěva z Butanu, Nového Zélandu, Indie
- spolupráce s Katedrou spec. Ped. UK Praha, účast na výzkumu
- realizace výstavy a vernisáže na VŠFS – RODINA A EVROPA – závěr druhého roku celoškolského projektu – 18. 6. oslavy 15. výročí založení školy

červenec:

- příprava textu do Sborníku specifických poruch učení a chování České společnosti DYSLEXIE
- příprava projektu realizace Čtecí a jazykové laboratoře

srpen:

- práce na projektech pro Akreditaci školy jako vzdělávacího zařízení

- účast na Mezinárodním keramickém sympóziu v Koněšíně u Brna – ředitelka školy a pí uč.
Mgr. Nikodémová

Školní rok 2008/2009

září:

- spolupráce se studenty Střední pedagogické školy v Mostě – praxe, přednáška
- příprava a počátky realizace projektu Čtecí a jazykové laboratoře – tvorba a inovace ŠVP – koordinace činnosti
- práce ve Výboru společnosti DYSLEXIE - kritéria „Rozvojového programu MŠMT pro rok 2009“

říjen:

- spolupráce s Univerzitou třetího věku- práce na projektu Hravé čtení – čteme s babičkou a s dědečkem – kritéria „Rozvojového programu MŠMT pro rok 2009“ bod e)
- spolupráce se studenty SŠ InterDACT, s.r.o., SPgŠ Most, přednášková činnost, realizace praxe - kritéria „Rozvojového programu MŠMT pro rok 2009“ bod b)

listopad:

- realizace projektu Čtecí a jazykové laboratoře
- příprava a realizace semináře ve spolupráci s firmou AV MEDIA Praha – využití Čtecí a jazykové laboratoře
- příprava a účast na konferenci EDA (Evropská dyslektická asociace) – Brusel – ředitelka školy a pí uč. Mgr. Čermáková

- spolupráce se studenty SPgŠ Most – přednášková činnost pro asistenty pedagoga – ředitelka školy, hospitační činnost, realizace praxe

prosinec:

- realizace projektu Čtecí a jazykové laboratoře

- práce ve výboru společnosti DYSLEXIE

leden:

- slavnostní otevření Čtecí a jazykové laboratoře

- příprava a organizace konference společnosti DYSLEXIA v naší škole – ředitelka školy

únor:

- lektorská činnost, realizace praxe v naší škole – Pedagogické minimum pro asistenty pedagoga

březen:

- pedagogicko-psychologické ježdění v Equiparku Svinčice realizované žáky 5. ročníků naší školy

duben:

- příprava tradičního projektu Dne ZEMĚ a Jara v Evropě – projektový den, velikonoční trávník, zvířátka - naši miláčkové

- vernisáž na VŠFS v Mostě ve spolupráci s Europe DIRECT– výtvarné práce, prezentace školy

- zahájení práce na projektu Kvalitní management ve vzdělávání, cesta k úspěchu, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Grundová

- příprava výstavy žakovských prací pro Evropský parlament v Bruselu, schůzka s Ing. Bobošíkovou, poslankyní Evropského parlamentu
- účast na konferenci SKAV (stálá konference asociací ve vzdělávání) – Kulatý stůl
- praxe a hospitační činnost SPgŠ v Mostě v naší škole

květen:

- Hravé čtení, příprava pobytu v přírodě – sponzorské dary, spolupráce s InterDACT s.r.o. a SPgŠ Most
- Hravé čtení – vzdělávání lektorů důchodců – Čteme s babičkou a s dědečkem, metoda výuky čtení SFUMATO
- práce ve výboru společnosti DYSLEXIE

červen:

- účast na tvorbě školního projektu Region Mostecka – Jezeří, příprava vernisáže ve vestibulu VŠFS v Mostě, pí uč. Mgr. Tykalová
- organizace exkurze do výrobního podniku KS Komořany – Volba povolání – ředitelka školy a pí uč. Mgr. Vrchotová

červenec:

- práce na textu do Sborníku společnosti DYSLEXIE
- příprava textů www stránek společnosti DYSLEXIE, práce ve výboru společnosti

srpen:

- příprava vzdělávacích projektů školy

Školní rok 2009/2010

září:

- příprava účasti na mezinárodním fóru dyslektických asociací v Paříži, únor 2010 – prezentace školy, projekt GRUNDTVIG – ředitelka školy a pí uč. Hůrková
- projekt Kvalitní management – cesta k úspěchu, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Grundová
- zahájení dalšího roku HRAVÉHO ČTENÍ – čtení s babičkou a dědečkem, prezentace projektu
- vedení bakalářské práce studentky Katedry speciální pedagogiky UK Praha na téma „Základní škola prof. Z. Matějčka – historie a současnost“

říjen:

- spolupráce se studenty Střední pedagogické školy v Mostě – praxe, přednáška
- práce ve výboru společnosti DYSLEXIE
- spolupráce s MUDr. Šilhartovou – projekt Školního psychiatra
- E-TWINNING – školní projekty – kurz, ředitelka školy a pí uč. Grundová a pí uč. Hůrková

listopad:

- spolupráce s Univerzitou třetího věku - práce na projektu Hravé čtení – čteme s babičkou a s dědečkem - spolupráce se studenty SŠ InterDACT, s.r.o., SPgŠ Most, přednášková činnost, realizace praxe
- čtení v čtecí a jazykové laboratoři – 1. a 2. třída
- příprava na konferenci pro Českou společnost DYSLEXIE, referáty a pozvánky hostům
- zahájení kurzu Projektové řízení – klíčová kompetence pracovníka školy, ředitelka školy, pí uč. Mgr. Grundová, spolupráce s EOA Děčín

prosinec:

- kurz Kvalitní management ve vzdělávání, cesta k úspěchu – projekt v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, ředitelka školy, pí uč. Mgr. Grundová, spolupráce s EOA Děčín
- účast na konferenci – Škola jako centrum interaktivní výuky, Praha
- kurz E-TWINNING – školní projekty, Louny, ředitelka školy, pí uč. Mgr. Hůrková a pí uč. Mgr. Grundová
- návštěva ve spřátelené škole v Chemniczu, prohlídka školy, výroba upomínkových předmětů, domluva na přistoupení k mezinárodnímu projektu COMENIUS, ředitelka školy a skupina učitelek – pí uč. Vrchotová, pí uč. Grundová a statutární zástupce pí Neumannová

leden:

- hospitace a exkurze Střední pedagogické školy v Mostě
- generální zkoušky a vernisáž výstavy na VŠFS v Mostě – Projekt Poznávejme Mostecko
- Konference pro ČESKOU SPOLEČNOST DYSLEXIE v Základní škole prof. Zdeňka Matějčka v Mostě účast
- příprava na SVĚTOVÉ DYSLEKTICKÉ FÓRUM V PAŘÍŽI

únor:

- účast na SVĚTOVÉM DYSLEKTICKÉM FÓRU – PAŘÍŽ 2. - 6. 2. 2010, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Hůrková, představení filmu o škole
- lektorská činnost, realizace praxe v naší škole – pedagogické minimum pro asistenty pedagoga
- lektorská činnost, realizace praxe v naší škole – romský asistent

březen:

- pokračování kurzu Projektové řízení – klíčová kompetence pracovníka školy, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Grundová
- účast na seminářích – ŠABLONY – EU PENÍZE ŠKOLÁM
- spolupráce se studenty Střední pedagogické školy v Mostě – praxe, přednáška, hospitace v hodinách

duben:

- Střední pedagogická škola v Mostě – praxe, přednáška
- práce ve výboru České společnosti DYSLEXIE
- spolupráce s MUDr. Šilhartovou – Projekt školního psychiatra
- e-learningové vzdělávání dětí dlouhodobě nemocných, projekt ve spolupráci s ESF a Krajskou zdravotní a.s., Ústí nad Labem, ředitelka školy a pí uč. Bc. Chmelíčková
- přednáška na FF UK Praha – téma Integrace a inkluze v současné době a postavení naší školy v tomto procesu, ředitelka školy
- projekt COMENIUS – Tradice a současnost ostrovní země Malty – pobyt na Maltě, kurz anglického jazyka, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Grundová

květen:

- spolupráce s Univerzitou třetího věku- práce na projektu Hravé čtení – Čteme s babičkou a dědečkem
- spolupráce se studenty SŠ InterDACT, s.r.o., SPgŠ Most, přednášková činnost, realizace praxe
- účast v kurzu Projektové řízení – klíčová kompetence pracovníka školy, organizované EOA Děčín, spoluúčast ESF, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Grundová

- příprava 10ti vzdělávacích projektů pro nové udělení Akreditace vzdělávacího zařízení MŠMT ČR

červen:

- kurz Kvalitní management ve vzdělávání, cesta k úspěchu – projekt v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, aktivita je spolufinancována ESF a státním rozpočtem ČR, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Grundová

- účast na Konferenci Pozitivní psychologie – Martin Seligman, americký psycholog z Univerzity v New Yorku na FF Praha, ředitelka školy

- zahájení účasti na projektu ve spolupráci s ESF - ŠKOLOU BEZ PŘEKÁŽEK, organizace semináře a výzkumných prací studentů katedry SPPG UK Praha, práce pilotní školy

červenec:

- příprava příspěvků do Sborníku České společnosti Dyslexie

srpen:

- příprava konference společnosti Dyslexie v Mostě v Základní škole prof. Zdeňka Matějčka – 10. 11. 2010

Školní rok 2010/2011

září:

- příprava individuálních plánů pro integrované žáky, pí uč. Mgr. Vrchotová

- spolupráce se SPC

- příprava konference České společnosti Dyslexie – Balintovská skupina – pozvánky, komunikace s pozvanými odborníky, spolupráce s partnery

říjen:

- spolupráce s partnery školy - projekt Školního psychiatra MUDr. Šilhartová
- spolupráce se studenty Střední pedagogické školy v Mostě – praxe, přednáška
- práce ve výboru společnosti DYSLEXIE
- příprava celoškolního projektového dne Skřítkové a démoni Krušnohoří, pí uč. Mgr. Tykalová
- příprava a realizace Konference pro ČESKOU SPOLEČNOST DYSLEXIE, referáty a pozvánky hostům
- Balintovská skupina, účast, senátorka MUDr. A. Dernerová a radní ÚK Ing. P. Jakubec

listopad:

- příprava na Kulatý stůl SKAV - **Koncepce a principy revizí a změn kurikula**
- pokračování projektu Hravé čtení – čteme s babičkou a s dědečkem - spolupráce se studenty SŠ InterDACT, s.r.o., SPgŠ Most, asistentka pí Svobodová, přednášková činnost, realizace praxe, ředitelka školy
- spolupráce s katedrou spec. ped. UK Praha – projekt Škola bez překážek – dyskalkulie, přednáška na PF UK Praha pro všechny učitele školy
- účast na semináři a přednáška v DYSCENTRU Praha – DYSSkorunka
- Projektové řízení - klíčová kompetence pracovníka školy, návštěva Evropského parlamentu ve Štrasburku, ředitelka školy a pí uč. Grundová

prosinec:

- účast na projektu Multikulturní svět škol Ústeckého kraje, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Vrchotová, Mgr. Grundová

- příprava a realizace vernisáže na VŠFS – koláže žáků VV
- práce ve výboru společnosti DYSLEXIE
- Kulatý stůl SKAV - Plošné testování – cesta vpřed nebo vzad?

leden:

- účast na projektu Multikulturní svět škol Ústeckého kraje
- spolupráce s PHARMANOR – vliv stravování na intelekt žáka
- účast na senátorské skupině Dr. Dernerové – mapování a potřeby školství, spolupráce s dalšími partnery, ředitelka školy

únor:

- projekt Kvalitní management ve vzdělávání - cesta k úspěchu. Tento projekt realizuje Vyšší odborná škola a Střední škola, Varnsdorf, ředitelka školy a pí uč. Umlaufová
- hospitace a přednáška pro studenty – romský asistent – SPgŠ a VOŠ Most
- projekt Kvalitní management ve vzdělávání - cesta k úspěchu – vnitřní audit

březen:

- příprava a realizace přednášky na Filozofické fakultě UK Praha – sebehodnocení žáků školy
- spolupráce se studenty Střední pedagogické školy v Mostě – praxe, přednáška
- účast na senátorské skupině Dr. Dernerové – mapování a potřeby školství, spolupráce s dalšími partnery
- příprava WORKSHOPU v rámci projektu Školou bez překážek ve spolupráci s katedrou Spec. ped. UK Praha

duben:

- Škola pro všechny, projekt s Katedrou SPPG UK Praha, proškolení učitelů, příprav rodičovských skupin (vzdělávání rodičů)
- příprava a realizace tradičního projektu DEN ZEMĚ – setkání našich miláčků
- účast v kurzu Projektové řízení – klíčová kompetence pracovníka školy, organizované EOA Děčín, spoluúčast ESF, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Umlaufová

květen:

- spolupráce s Univerzitou třetího věku- práce na projektu Hravé čtení, asistentka pí Svobodová
- spolupráce se studenty SŠ InterDACT, s.r.o., SPgŠ Most, přednášková činnost, realizace praxe
- projekt EU ŠKOLOU BEZ PŘEKÁŽEK, příprava vzdělávacího kurzu pro vzdělávání rodičů žáků s postižením – účast celého pedagogického sboru
- účast na diskuzi v Parlamentu ČR – děti se zdravotním znevýhodněním – psychiatrické diagnózy, ředitelka školy

červen:

- příprava semináře pozitivní psychologie - prof. Křivohlavý
- práce ve výboru společnosti DYSLEXIE, příprava textů pro zpravodaj společnosti
- spolupráce se SPgŠ Most a školou InterDACT, praxe studentek
- spolupráce s časopisem Můžeš (konto BARIÉRY), reportáž o škole, účast v meziresortní diskusi o integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

červenec:

- příprava příspěvků do Sborníků společnosti Dyslexie

srpen:

- příprava konference pro společnost Dyslexie v Mostě v Základní škole prof. Zdeňka Matějčka – 01. 12. 2011

příprava a realizace vzdělávacího semináře s prof. Křivohlavým na téma Aktivity a motivace proti vyhoření učitelů – 26. 8. 2011 – všichni zaměstnanci školy, výjezdní seminář

Školní rok 2011/2012

září:

- příprava individuálních plánů pro integrované žáky, výchovná poradkyně pí uč. Vrchotová
- spolupráce se SPC
- příprava konference pro společnost Dyslexie v Mostě v Základní škole prof. Zdeňka Matějčka – 01. 12. 2011 – téma: zážitková pedagogika, pí uč. Mgr. Tykalová, pozvánky, kontakty s hosty, zajištění sálu atd.
- účast na Kulatém stole v Senátu ČR v Praze – diskuze na téma Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami, podpůrné služby při vzdělávání, ekonomické zabezpečení vzdělávání a podpůrných služeb. Spolupráce s kontem BARIÉRY a časopisem Můžeš, ředitelka školy
- Účast v projektu EU a Evropského sociálního fondu, MŠMT, Ústeckého kraje s názvem KOPT (dramatizace v podání žáků, pí uč. Mgr. Kozempelová a asistentka Peterková

říjen:

- účast v projektu Cesta ke kvalitě (2009-2012) – autoevaluace školy – NÚOV, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Umlaufová

- spolupráce se studenty Střední pedagogické školy v Mostě – praxe, přednáška, hospitace v hodinách
- práce ve výboru společnosti DYSLEXIE
- příprava přednášky na konferenci v Gdaňsku k výročí 20ti let Polské dyslektické společnosti
- příprava konference pro Českou společnost DYSLEXIE, referáty a pozvánky hostům

listopad:

- spolupráce s partnery školy - projekt Školního psychiatra MUDr. Šilhartová
- Efektivní komunikace – Cesta k úspěchu (2011-2013) EOA Děčín ve spolupráci s ESF, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Umlaufová
- přednáška na Konferenci v Gdaňsku k výročí 20ti let Polské dyslektické společnosti, ředitelka školy
- účast na kurzu FIE- metoda Instrumentálního obohacování R. Feuersteina, ředitelka školy
- spolupráce s katedrou speciální pedagogiky UK Praha – projekt Škola bez překážek – dyskalkulie
- vedení rodičovské skupiny – projekt Škola bez překážek s UK Praha

prosinec:

- realizace konference pro společnost DYSLEXIE na VŠFS v Mostě
- příprava a realizace vernisáže na VŠFS – koláže žáků VV, pí uč. Mgr. Tykalová a pí uč. Seidlová
- Kulatý stůl SKAV Praha
- účast na diskuzi v Senátu ČR Praha – téma Inkluzivní vzdělávání, ředitelka školy
- Projekt Škola bez překážek UK Praha – sociogramy třídy, všichni učitelé školy

leden:

- pokračování projektu Hravé čtení – čteme s babičkou a s dědečkem - spolupráce se studenty SŠ InterDACT, s.r.o., SPgŠ Most, asistentka pí Svobodová, přednášková činnost, realizace praxe

- Efektivní komunikace – Cesta k úspěchu (2011-2013) EOA Děčín, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Umlaufová

- vedení rodičovské skupiny – projekt Školou bez překážek s UK Praha, katedra speciální pedagogiky

únor:

- vedení rodičovské skupiny – projekt Školou bez překážek s UK Praha, katedra speciální pedagogiky

- zahájení účasti na projektu v programu ESF OPVK „Podpora rozvoje deficitních dílčích funkcí- SEDUCTUS, ředitelka školy a pí uč. PhDr. Bretfeldová, PhD., Mgr. Kozempelová, Mgr. Umlaufová, Mgr. Müllerová a pí uč. Hejnová

- Školou bez překážek, projekt s UK Praha – natáčení dokumentu o organizaci třídnické hodiny, pí uč. Puntová a pí uč. Bc. Nosková

- účast na kurzu FIE- metoda Instrumentálního obohacení R. Feuersteina, pí uč. Mgr. Umlaufová, PhDr. Bretfeldová, PhD., Mgr. Müllerová, Mgr. Kozempelová, pí uč. Hejnová

- hospitace a přednáška pro studenty 3. ročníku kombinovaného studia – SPgŠ a VOŠ Most, ředitelka školy

- Pedagogické centrum Most – hospitace a přednáška pro studenty studia asistent pedagoga, ředitelka školy

březen:

- příprava WORKSHOPU v rámci projektu Školou bez překážek ve spolupráci s katedrou speciální pedagogiky UK Praha, všichni učitelé školy
- vedení rodičovské skupiny – projekt Škola bez překážek s UK Praha
- účast na konferenci NIQES – národní systém inspekčního hodnocení vzdělávací soustavy v Praze projektu v programu ESF OPVK , ředitelka školy
- Efektivní komunikace – Cesta k úspěchu (2011-2013) EOA Děčín, ředitelka školy a pí uč. Umlaufová
- příprava tradičního školního projektu – Vítání jara – Den našich miláčků, pí uč. Mgr. Seidlová

duben:

- Projektový den – DEN ZEMĚ – NAŠI MILÁČCI – velikonoční trávník, pí uč. Mgr. Seidlová
- projekt EU ŠKOLOU BEZ PŘEKÁŽEK, učební styly, seminář ve spolupráci s katedrou SPPG UK Praha, všichni učitelé školy
- PPP Teplice – přednáška Cyrila Höschla – Krása a mozek, ředitelka školy
- práce ve výboru společnosti DYSLEXIE, příprava textů pro zpravodaj společnosti
- účast v kurzu – 2 denní seminář ve Varnsdorfu - Efektivní komunikace, organizované EOA Děčín, spoluúčast ESF, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Umlaufová

květen:

- spolupráce s firmou SEDUCTUS – projekt s účastí ESF – Rozvoj deficitních dílčích funkcí, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Umlaufová, PhDr. Bretfeldová, PhD., Mgr. Müllerová, Mgr. Kozempelová, pí uč. Hejnová

- spolupráce s Univerzitou třetího věku - práce na projektu Hravé čtení, asistentka pí Svobodová
- spolupráce se studenty SŠ InterDACT, s.r.o., SPgŠ Most, přednášková činnost, realizace praxe
- spolupráce s katedrou SPPG UK Praha, Dr. Váňová, příprava zavádění Feuersteinovy metody v naší škole, seminář pro pedagogický sbor
- dvoutýdenní kurz FIE v Praze (Feuersteinovo instrumentální obohacování), ředitelka školy
- návštěva spřátelených škol okr. Ústí nad Labem – Doubkovic, Malšovice, ředitelka školy, pí uč. Umlafová, pí uč. Müllerová, pí uč. Mgr. Kozempelová, pí uč. Hejnová

červen:

- týdenní kurz FIE v Praze - Feuersteinovo instrumentální obohacování, ředitelka školy
- Školou bez překážek – studenti UK Praha, katedra SPPG – náslechy v hodinách 8. a 9. tř.
- Projekt Krušnohorská hračka, vernisáž výstavy v Muzeu v Chomutově spolu s vystoupením našich žáků, pí uč. Mgr. Tykalová a pí uč. Mgr. Kozempelová
- závěr kurzu Efektivní komunikace, organizované EOA Děčín, spoluúčast ESF, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Umlafová
- spolupráce s firmou SEDUCTUS – projekt s účastí ESF – Rozvoj deficitních dílčích funkcí, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Umlafová, PhDr. Bretfeldová, PhD., Mgr. Müllerová, Mgr. Kozempelová, pí uč. Hejnová

červenec:

- příprava příspěvků do Sborníků společnosti Dyslexie
- příprava příspěvku do Sborníku Biuletyn Polskiego Towarzystwa Dysleksji będzie wydrukowany we wrześniu, ředitelka školy

srpen:

- příprava a realizace celodenního semináře - relaxačního setkání zaměstnanců formou muzikoterapie s firmou Drum Circle Facilitator, ředitelka školy
- účast na celodenním semináři, tréninku na téma Prezentace osobnosti s MgA Magdalenou Vokáčovou, INNER WINNER Praha

Školní rok 2012/2013

září:

- příprava individuálních plánů pro integrované žáky, výchovná poradkyně Mgr. Vrchotová
- spolupráce se SPC
- školní program INPP, celodenní seminář The Institute for neuro – Physiological Psychology, Všeobecná fakultní nemocnice Praha, ředitelka školy
- příprava prezentace o škole a přednáška (ředitelka školy), Konference v Břevnovském klášteře v Praze, závěr projektu Školou bez překážek – pí uč. Bc. Nosková, Mgr. Kratochvílová, Mgr. Kocourková, Ing. Větrovcová, Mgr. Seidlová
- mezinárodní konference Podpora vícejazyčnosti v praxi, Praha, ředitelka školy

říjen:

- zahájení výuky angličtiny pro vyučující angličtiny - PAROLE, 60 hod. za rok, pí uč. Mgr. Kratochvílová, Mgr. Pohlová, Mgr. Umlaufová, Ing. Větrovcová a ředitelka školy
- pokračování na projektu Rozvoj deficitních dílčích funkcí s firmou SEDUCTUS, ředitelka školy a pí uč. Mgr. Umlaufová, PhDr. Bretfeldová, PhD., Mgr. Müllerová, Mgr. Kozempelová, pí uč. Hejnová

- návštěva školy Doc. Věry Pokorné, přednáška pro účastníky Hravého čtení, studentky středních škol „čtecí babičky“ + pedagogický sbor
- projektový den Krušnohorské Vánoce, pí uč. Mgr. Tykalová

listopad:

- spolupráce s výborem České společnosti DYSLEXIE
- zahájení přípravy odborné konference k 20. výročí založení školy
- třídní seminář pro pedagogický sbor, Dr. Váňová, PF UK Praha, FIE (Feuersteinovo instrumentální obohacování)
- metoda GRUNNLAGET, která učí děti učit se, Praha, lektor Gunvor Sonnesyn a Morten A. Hem, překlad skript, Doc. V. Pokorná, účast ředitelka školy a pí uč. Hejnová, týdenní seminář

prosinec:

- příprava Odborné konference k 20. výročí založení školy, oslovování sponzorů a zajišťování finančních prostředků pro financování účasti zahraničních expertů, podařilo se zajistit na tuto významnou akci účast světových odborníků v problematice vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, prof. Gavina Reida z Vancouveru. Profesorka Marta Bogdanowicz z Polska, Gdaňské univerzity, ta stráví v Mostě více dní a navíc společně zorganizujeme vzdělávací kurz pro učitele Ústeckého kraje. Na KONFERENCI přijali pozvání i další špičkoví odborníci, např. Prof. Dr. Petr Ondráček, z Německa, z Univerzity v Buchumi, Doc. Vanda Hájková, PhD. z katedry speciální pedagogiky UK Praha a Doc. Věra Vojtová z Masarykovy univerzity v Brně a Dr. Slavomil Fischer z UJEP v Ústí nad Labem. Dostaví se i Dr. Šturma, ředitel centra Paprsek v Praze, který přijede s přítelem C. Stevensonem z Anglie.
- seminář pro pedagogický sbor – SEDUCTUS, proškolení a práce s e-learningovým vzděláváním pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami – projekt Podpora rozvoje deficitních dílčích funkcí

- vernisáž výstavy a vystoupení žáků ve spolupráci s EUROPE DIRECT na téma „Krušnohorské Vánoce“ a představení postav z Krušnohoří, pí uč. Mgr. Seidlová a pí uč. Mgr. Tykalová

leden:

- den otevřených dveří, práce učitele 1. stupně, propagace výuky v naší škole, pí uč. Mgr. Lusková, Bc. Nosková, Mgr. Vrchotová, Mgr. Kozempelová, Mgr. Kocourková, Mgr. Müllerová, Mgr. Puntová

- pokračování ve studiu angličtiny – PAROLE, pí uč. Mgr. Kratochvílová, Mgr. Pohlová, Mgr. Umlaufová, Ing. Větrovcová a ředitelka školy

únor:

- příprava odborné konference k 20. výročí založení školy, oslovování sponzorů a zajišťování finančních prostředků, návštěva u náměstkyně hejtmana Jany Vaňhové, žádost o příspěvek z Fondu ÚK 2013, oslovování expertů, příprava sborníku z Odborné konference, ředitelka školy, pí uč. Mgr. Umlaufová, PhDr. Bretfeldová, PhD.

- nácvik vystoupení žáků na školní akademii, všichni učitelé a asistenti pedagoga

Souhrn pravidelně pořádaných akcí

Den zvířátek

Zásluhou paní ředitelky vítá každoročně naše škola netradičním způsobem svátky jara. Celá škola se stane velikonoční dílnou, v předsálí u ředitelny školy vznikne venkovský dvorek s loukou a ožíví je zvířata venkova a domácí mazlíčci žáků. Žáci školy ke Dni zvířátek vzhlížejí s velkým očekáváním.

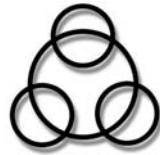
Jarnímu dni předcházejí několikadenní přípravy. Žáci devátých ročníků pod vedením paní ředitelky instalují fólii s keramickým okrajem, která je zavezena hlínou a oseta obilím. Není výjimkou, že v těchto dnech vede první cesta žáků k ředitelně, aby zkontrolovali, jak jim osení povyroستlo, zda je někdo nezapomněl zalít...

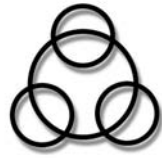
Projektový den je tematicky zaměřen na velikonoční tradice a tomu odpovídají i jednotlivé dílny, kterými žáci školy v průběhu vyučování projdou. V každé dílně se žáci seznámí a podle svých zájmů a možností si sami zkusí tradiční i netradiční techniky zdobení kraslic, pletení pomlázky, pletení proutěných košíků a ošatek. Ověří si své znalosti o přírodě v období jara.

U ředitelny se shromáždí všichni neobvyklí návštěvníci školy „čtyřnozí přátelé žáků“. Kromě králíků, morčat, myší, pískomilů, potkanů a želv, to byla díky velikorysosti paní ředitelky během uplynulých let také kůzlátka, jehňátka, chovná plemena slepic nebo perliček. Přehlídka zvířat je doplněna o odbornou přednášku jejich chovatelů.

Děti nechtějí zůstat pozadu, vyměňují si své chovatelské zkušenosti, ostatním spolužákům vyprávějí své zážitky se svým domácím mazlíčkem. Je vytvořen harmonogram, aby se „na dvorku“ mohli vystřídat i ti žáci, kteří doma žádné zvířátko nemají. Po prožitém dni v blízkosti rozličných zvířat mnozí odcházejí domů s myšlenkou přemluvit rodiče, aby i jim nějakého zvířecího kamaráda dovolili.

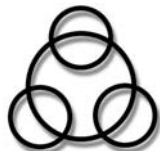
Projektový den probíhá nejen za velkého zájmu žáků školy, jejich rodinných příslušníků, ale také významných hostů, místních médií i budoucích prvňáčků srodiči, kteří se o jeho konání dovídají prostřednictvím webových stránek školy.

Mikuláš

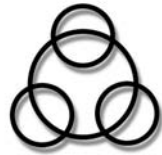
Je již několikaletou tradicí, že žáci 9. ročníků připravují pro své mladší spolužáky Mikuláše, čerta a anděla. Sami si za pomoci třídních učitelek vyrobí kostýmy a poté obcházejí jednotlivé třídy, kde děti za básničku či písničku obdarují malou sladkostí. Tato akce je nejen u žáků 9. ročníků velmi oblíbená. Celá škola, včetně paní učitelek, které se také převlékají do kostýmů, si ji náležitě užije.

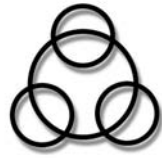

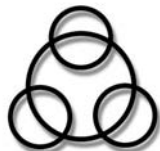

Halloween

Každý rok 31. října se i naše děti převlékají do kostýmů a oslavují tak v rámci anglického jazyka americký svátek Halloween.

Den psů a Den koček

Každoročně v červnu se na naší škole konají přehlídka psů a přehlídka koček. Žáci všech ročníků si mohou do školy přivést svého mazlíčka a soutěžit o to, který pejsek či kočička je NEJ. Pro účastníky soutěže je připravena odměna.

Účast bývá hojnější na výstavě psů, která je doplněna o předvedení poslušnosti, ale ani kočiček není v rodinách žáků školy málo. O vítězi výstavy rozhodují přítomní diváci. Součástí bývá doprovodná výtvarná soutěž. Výtvary se využijí na výzdobu školního klubu.

Víkendové spaní

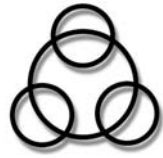
Co tato slova znamenají?

Vysvětlení je velice jednoduché. Musíte si doma sbalit nejpotřebnější věci na přespání ve škole. A kdy? Scházíme se 4krát někdy i 5 krát ročně během školního roku. Vždy v pátek v odpoledních hodinách se vracíme zpět do školy, kde společně se svými spolužáky, ale i kamarády z jiných ročníků přespíme. A co nás většinou čeká? Je to spousta různých her, při kterých utužujeme naši sportovní zdatnost a vytrvalost (ale naučíme se i statečně prohrávat), spousta výtvarného vyžití.

Vždy večer nás čeká stezka večerní školou, kde každý musí ukázat svou odvahu. Naším hlavním večerním úkolem, je příprava jídelníčku na druhý den. Seznámíme se s kulturou a hygienou stolování. Naučíme se připravit si snídaní. Uvaříme si oběd, který vždy společně u jednoho prostřeného stolu sníme.

Každý víkendový kroužek se naučíme pracovat jinou výtvarnou technikou, při které rozvíjíme jemnou motoriku, pečlivost, ale hlavně vytrvalost, abychom uměli dokončit svůj výrobek. Prostě a jednoduše musíme se jeden den a jednu noc umět postarat sami o sebe.

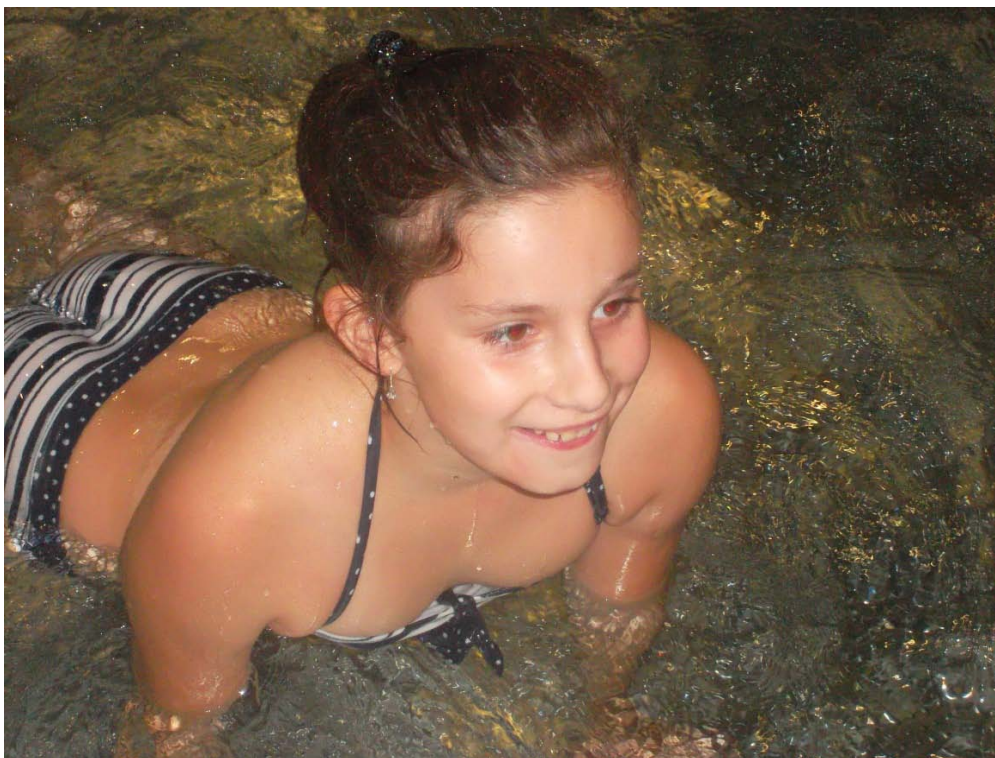

Plaveme na aquadromu

V rámci plaveckého kurzu, který by měl probíhat vždy ve 3. a 4. ročníku, pravidelně vždy kolem 20. dne v měsíci navštěvujeme Aquadrom v Mostě, kde se pod vedením třídní učitelky Mgr. Soni Müllerové učíme základy plavání. Hodina začíná vždy malou rozcvičkou v malém bazénku, pak trénujeme foukání do vody a správné dýchání. Poté trénujeme splývání formou her a pak se vrháme na samotnou techniku plavání. První jsou kraulové nohy a poté ruce. Snažíme se přidat i správné dýchání do vody. Když vše pečlivě natrénujeme v malé hloubce, přemístíme se do velkého bazénu, kde začínáme naostro. Tam se teprve ukáže, kdo bral trénink vážně a dělal správně vše, co mu p. učitelka řekla. Paní učitelka vždy zařadí i nějakou hru, jako např. „Vaření knedlíků či Hříbečky.

V této hodině se učíme nebát se vody, že voda je náš přítel, základy techniky plavání a správného dýchání, disciplínu a hygienu. Seznámíme se s technikou plaveckých stylů. Velice nás to baví a vždy se těšíme na další návštěvu aquadromu.

Účast žáků školy ve srovnávacím testování a na mezinárodních soutěžích

Základní škola profesora Zdeňka Matějčka má od svého založení statut základní školy se vzdělávacím programem odpovídajícím RVP ZV. Vzhledem k tomu, že je jejím zřizovatelem Krajský úřad Ústeckého kraje. (tak je tomu u škol speciálních a protože se věnuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, bývá často veřejností zařazována mezi základní školy speciální a praktické. Nic na tom nezměnila ani novela školského zákona z roku 2012.

Pokud žáci získají úplné základní vzdělání na této škole, mohou si zvolit libovolný učební nebo maturitní obor. Několik žáků už úspěšně dokončilo i vysokoškolské studium v technických i humanitních oborech.

Abychom průběh vzdělávání našich žáků, který je vzhledem k jejich diagnózám uskutečňován v málo početných třídách s využitím metod speciální pedagogiky, přiblížili ostatním školám, snažíme se zapojovat naše žáky do dostupného systému testování (za spolupráce a někdy i finanční spoluúčasti rodičů) a také do soutěží, které jsou pořádány různými institucemi pro žáky základních škol. Chceme tímto způsobem rozvíjet jejich schopnosti uspět na školách vyššího stupně, připravit je na možnost různých typů zadání a najít pro ně také další společné téma se žáky jiných škol.

Protože si uvědomujeme, že právě při vypracovávání testů zadaných jinou osobou se projevují důsledky specifických poruch učení u jednotlivých žáků, zapojili jsme se již dva roky předtím do testů Kalibro (určených pro 9. ročníky) a SCIO (pro 3., 5., a 7. ročníky).

Ve školním roce 2012/2013 proběhne na všech školách v 5. a 9. ročnících testování NIQUES, které je garantováno Českou školní inspekcí a MŠMT. I když v předchozím školním roce nebylo toto testování povinné pro všechny školy a nebyla připravena verze pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, zúčastnili jsme se již této pilotní verze.

Všem společnostem jsme pak poskytli odborný komentář vztahující se k formě zadání a její vhodnosti pro žáky se specifickými poruchami učení ve všech zadávaných oblastech (český jazyk, anglický jazyk, matematika, prvouka, všeobecné studijní předpoklady).

Na základě této aktivity se paní ředitelka PhDr. Hana Ajmová zúčastnila několika jednání k této tématice, která pořádalo MŠMT.

Již pět let se škola zapojuje do mezinárodní soutěže Matematický klokan v kategoriích Cvrček (2. a 3. třídy), Klokánek (4. a 5. třídy), Benjamín (6. a 7. třídy) a Kadet (8. a 9. třídy). Tuto soutěž vymyslel australský matematik Peter O'Halloran, který ji určil všem žákům, nejen těm nejtalentovanějším. Má přinášet radost z řešení netradičních úloh a možnost porovnání svých schopností s vrstevníky ve třídě, škole, ale i v okresním, regionálním, nebo celostátním měřítku. Z Austrálie se díky francouzským matematikům tato soutěž po roce 1991 rozšířila do celého světa – v současné době je do ní zapojeno více než 30 zemí Evropy a Ameriky. Zajímavostí je i to, že ve všech zemích jsou tytéž příklady zadávány ve stejný den. Výsledky všech žáků jsou vyhodnoceny, jména nejúspěšnějších účastníků školy jsou sumarizována v rámci regionu a státu. Všichni žáci jsou se svými výsledky seznámeni. Účast v této soutěži je dobrovolná a bezplatná. Toto každoroční účinkování v soutěži Matematický klokan je tak mimo jiné dobrou přípravou pro výše uvedené testování. Snažíme se vždy zapojit maximální počet žáků, kteří si tento způsob řešení a zaznamenávání výsledků řešení vyzkoušejí a zdokonalí se v něm.

Další mezinárodní matematickou soutěží, které se naši žáci opakovaně zúčastňují, je korespondenční seminář Taktik. Charakter tohoto klání je zcela jiný – vyžaduje vytrvalost, strategii, spolupráci a je mnohem časově náročnější. Žáci vypracovávají v daném termínu 4krát během školního roku sady úloh. Mohou pracovat samostatně, ve dvojicích nebo trojicích. Žáci naší školy vždy raději volí širší skupinu a vyhovuje jim i možnost tvořit ji z více ročníků (6. a 7. třídy, 8. a 9. třídy). Taktika řešení záleží vždy pouze na skupině – někteří řeší doma samostatně a pak porovnávají společné výsledky a z nich vytvoří konečnou verzi, jiní se raději nad úlohami sejdou několikrát všichni společně. Důležité je dodržet zadaný termín a řešení včas odeslat zadavateli. S dalším zadáním pak přijdou opravené práce

předchozího kola spolu se správným řešením – žáci tak mohou pracovat s chybou a příště se jí vyvarovat. Charakter úloh se v některých sadách opakuje, a proto je důležité nejen úlohy vyřešit, ale také se zabývat správností řešení. Této soutěže se zúčastňuje pouze několik žáků školy, poplatek je hrazen z Klubu rodičů.

Velmi zajímavým zážitkem ve školním roce 2012/2013 byla pro některé žáky 8. a 9. ročníků návštěva Vědohraní pořádaného Katedrou didaktiky fyziky matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Čekal je den plný pokusů, myšlenkových konstrukcí, praktických úkolů i odborných přednášek ve vysokoškolských laboratořích a posluchárnách. Na každém stanovišti se jim věnovali studenti a učitelé této katedry – žáci byli překvapeni, že lidé, jejichž jména znají z učebnic a sbírek příkladů, dovedou o fyzice poutavě vyprávět žákům základních škol a dokonce si s nimi „fyzikálně hrát“. Byli jsme nejuzdálenějšími účastníky této akce, ale žáci přijeli nadšení, vyprávěli o zážitcích svým spolužákům a doufají, že se Vědohraní stane další tradicí naší školy.

Spolupráce s Městskou knihovnou v Mostě – výměna knih

Bohatý výběr knih v žákovské knihovně je zajištěn i díky letité spolupráci s Městskou knihovnou v Mostě, která škole pravidelně zapůjčuje knihy pro malé i velké čtenáře. Spolupráce s MK v Mostě začala zhruba před 6lety, kdy se po besedě v knihovně dohodly pí učitelka naší školy Alena Svobodová a pracovnice Městské knihovny v Mostě na pravidelném půjčování knih.

V tříměsíčních intervalech nám do školy přivezou cca 200 knih. Děti se na každou výměnu moc těší. Velkou oblibu u nich mají především knihy o přírodě, zvířatech, pohádky a knihy zaměřené na kreativitu.

Náslechy studentů Karlovy univerzity v Praze

Erasmus Mundus (2005 – 2009) je program zaměřený na podporu spolupráce a mobility v oblasti vysokoškolského vzdělávání. Program podporuje magisterský kurz Master in Special Education Needs a poskytuje stipendia pro studenty a akademické pracovníky ze třetích zemí. Jde o integrovaný 1 – letý kurz (90 ECTS) s jednotným kurikulem. Magisterský kurz nabízí tři vysokoškolské instituce (tvořící konsorcium) – Roehampton University (Anglie), Univerzita Karlova (Česká republika), Fontys University (Holandsko). Realizátorem kurzu na Univerzitě Karlově je Pedagogická fakulta. Kurz je podporován po dobu pěti let, je otevřený studentům a akademickým pracovníkům ze třetích zemí. Studenti absolvují dílčí moduly na jednotlivých univerzitách dle studijního programu (Metodologie výzkumu ve vzdělávání, Inkluzivní Modul Holandsko, Inkluzivní modul Česká republika). Studijní program směřuje k získání navzájem uznávaného společenského diplomu (joint-degree).

**Účast na vzdělávání studentů SPgŠ a VOŠ v Mostě – náslechy,
přednášky**

Den Země

Projektové dny

Výstavy výtvarných prací žáků ve vestibulu VŠFS v Mostě

Další formy vzdělávání

Projektové vyučování využité při vzdělávání žáků se specifickými vývojovými poruchami učení

PhDr. Hana Bretfeldová, Ph.D, ZŠ prof. Zdeňka Matějčka v Mostě

***Anotace:** Tento příspěvek informuje o průběhu projektu SGS-2010-076 Efektivita projektové metody ve vyučování matematiky, fyziky a informatiky, který probíhal ve školním roce 2010/2011 na různých typech základních a středních škol ve výše uvedených vzdělávacích oborech. Konkrétně se věnuji vzdělávacímu oboru fyzika na Základní škole prof. Zdeňka Matějčka v Mostě, která se zabývá vzděláváním žáků se specifickými poruchami učení a chování.*

***Klíčová slova:** projektové vyučování, žáci se specifickými vývojovými poruchami učení, sebezpojetí, sebehodnocení, ŠVP ZV – školní vzdělávací programy základního vzdělávání, testy, klíčové kompetence*

Základní škola profesora Zdeňka Matějka, která už dvacátým rokem funguje v Mostě, je už od svého založení určena žákům se specifickými vývojovými poruchami učení a chování a žákům s kombinovaným postižením. V současné době se zde vzdělávají mimo jiné také žáci s tělesným, zrakovým, sluchovým handicapem a autismem. Předpokladem vzdělávání v této škole je doporučení pedagogicko-psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra. Školní vzdělávací program základního vzdělávání, který byl vytvořen s ohledem na specifika vzdělávání těchto žáků, se nazývá „Škola jako rodina“ a klade důraz na velmi těsnou spolupráci školy, rodiny a žáků samotných. V informačních knížkách, které jsou určeny k zaznamenávání domácích úkolů a jiných sdělení, pravidelné četby žáků a hodnocení učitelem, je oddíl, který se věnuje sebehodnocení žáků v jednotlivých hodinách a měsíčnímu sebehodnocení, na kterém spolupracují také rodiče. V souladu se ŠVP ZV probíhají na škole

dlouhodobé i krátkodobé projekty, škola byla několikrát spoluorganizátorem konferencí České společnosti Dyslexie.

Ve školním roce 2010/2011 se naše škola mimo jiné zapojila do projektu SGS-2010-076 garantovaného Fakultou pedagogickou Západočeské univerzity v Plzni. Cílem tohoto projektu bylo ověřit, jaké výsledky přináší projektová výuka ve zcela jiných sociokulturních podmínkách, než ve kterých historicky vznikala a experimentálně ověřit přínos projektové metody v uvedených vzdělávacích oborech k rozvoji žákovských kompetencí. V projektu byla zapojena oddělení matematiky a fyziky katedry matematiky, fyziky a technické výchovy, katedra výpočetní a didaktické techniky a katedra psychologie. Složení řešitelského týmu umožňovalo sledovat různé skupiny žáků (1. stupeň, 2. stupeň ZŠ a nižší ročníky víceletých gymnázií, žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, střední škola) ve více předmětech (matematika, fyzika, informatika). V průběhu pedagogického experimentu, který probíhal celý školní rok, byly sledovány efekty v oblasti poznatkové, motivační, sociální, včetně možnosti využití projektové metody jako nástroje ovlivňování pozitivního klimatu třídy.

V úvodní části projektu jsme společně s vedením školy vybrali experimentální a srovnávací skupiny (paralelní třídy jednotlivých ročníků) a organizačně zajistili podmínky pro realizaci experimentu. Projekt probíhal s písemným souhlasem rodičů. U žáků byla testy zjišťována jejich tvořivost, aktivita, činorodost, celková psychická pohoda, impulzivnost, rozladěnost, psychická deprese, pocit vyčerpání, úzkost, prožívání obav a sklíčenost až rezignace. Žáci hodnotili své obecné schopnosti, schopnosti v jednotlivých předmětech a sebedůvěru. Tyto psychologické testy navrhla Mgr. Vladimíra Lovasová Ph.D., byly shodné pro žáky všech typů škol, zapojených v projektu.

Ve vstupním didaktickém testu prokazovali žáci své stávající znalosti, které souvisely se zvoleným tématem projektu. Na konci období, během něhož procházela experimentální skupina projektovou výukou, jsem zadala stejný didaktický test. Tento test respektoval potřeby žáků se SPUCH (dostatečná velikost písma, přehledné rozčlenění textu, doplňování vět, volba správného řešení z několika možností apod.), čímž se odlišoval od standardizovaných testů. To platilo pro obě skupiny. Jako vyučující fyziky všech skupin jsem

stanovila bodové hodnocení, které odpovídalo jednotlivým známám (didaktický test na konci sledovaného období byl využit pro klasifikaci). Tento způsob hodnocení je pro žáky obvyklý, transparentní, žáci jsou na něj zvyklí a dokážou si sami stanovit počet bodů pro daný stupeň klasifikace.

Na začátku a na konci sledovaného období psaly obě skupiny standardizované testy zaměřené na tvořivost, aktivitu, činorodost, celkovou psychickou pohodu a po skončení projektového vyučování žáci hodnotili své schopnosti konkrétně ve vztahu k předmětu fyzika a prožívání posledních vyučovacích hodin. Žáci experimentální skupiny navíc vyplňovali formulář, ve kterém hodnotili kompetence získané během projektového vyučování. Vyhodnocování získaných poznatků bylo v rámci pracovních schůzek řešitelů projektu SGS–2010–076 průběžně konzultováno a sjednoceno.

Žáci ZŠ v Mostě velmi pozitivně ocenili používání přezdivek místo jmen. Obě skupiny jsem vyučovala sama, protože jsem v současné době jedinou vyučující fyziky na škole, zadávala jsem i hodnotila všechny testy. Vzhledem k tomu, že některé děti dlouhodobě chyběly při vstupním testu (např. z důvodu hospitalizace v nemocnici, lázeňského pobytu, pobytu ve středisku výchovné péče, v dětské psychiatrické léčebně, ozdravného pobytu) a nemohly ho vypracovat dodatečně, protože se do projektu zapojily až v jeho průběhu, počet respondentů nesouhlasí s počtem všech žáků školy na vyšším stupni (celkem 102 žáků). I tak je počet žáků se specifickými vývojovými poruchami učení vysoký a shromáždění takového počtu diagnostikovaných respondentů by na běžných základních školách bylo minimálně organizačně velmi náročné. Také by nebyla zajištěna jednotnost zadávání všech testů a stejné vysvětlování pojmů, jak tomu bylo v tomto případě, kdy všechny testy zadávala jedna osoba.

V experimentální a srovnávací skupině probíhala výuka odlišným způsobem. Do výuky v experimentální skupině byly navíc začleněny projekty, ostatní metody byly identické. Pracovní skupiny jsme sestavili vyváženě, aby měly všechny stejnou šanci na úspěch. Přesné složení skupin jsem konzultovala přímo se žáky, a třídními učitelkami, vzniklo po vzájemné dohodě. To se osvědčilo, protože během práce nenastaly žádné konflikty ve skupinách a žáci se mohli soustředit na práci na projektu.

V různých ročnících byla doba trvání projektu různě dlouhá v závislosti na zvoleném tématu a hodinové dotaci (minimálně v rozsahu 11 vyučovacích hodin).

Při vyplňování testů SUPSO, ve kterých měli žáci zaznamenávat obvyklý způsob prožívání (na začátku projektu ve všech předmětech, na konci zejména v hodinách fyziky během projektového vyučování) – tj. zda se cítí soustavně, často, zpravidla, občas nebo vůbec – v oblasti celkové psychické pohody (spokojený, svěží, dobře naladěný, klidný), v oblasti aktivity a činnostnosti (energický, činný, temperamentní, průbojný), v oblasti impulzivnosti a odražení se (náladový, výbušný, těžko se ovládám, vztekly), v oblasti psychického nepokoje a rozladěnosti (rozmrzlý, nespokojený, netrpělivý, neklidný), v oblasti psychické deprese a pocitů prožívání (otrávený, pesimistický, zmořený, vyčerpaný), v oblasti úzkosti a obav (napjatý, nejistý, úzkostně naladěný, prožívání obav), v oblasti sklíčenosti a rezignace (smutný, nešťastný, přecitlivělý, osamělý). Právě při zadávání těchto testů, které byly stejné pro všechny sledované skupiny všech věkových kategorií, se velmi projevil jednotlivé specifické poruchy učení. Žáci zaškrtovali jednotlivá políčka stupně prožívání, a i když jsem respektovala tempo nejpomalejšího žáka a doporučovala využití pomůcky, která by vedla linii dané řádky (pravítko, list papíru), stávalo se, že někteří jednotlivci se „ztratili“ v množství políček a některé řádky nevyplnili nebo je vyplnili dvakrát. Pokud dotazník doplňovali dodatečně, mohla být momentální hladina prožívání jiná a to se promítlo i do celkového hodnocení. Také bylo potřeba žákům opakovaně vysvětlovat význam některých slov. I když byly při zadávání všech dotazníků používány stejné příklady, všichni žáci nedokázali postihnout nuance mezi jednotlivými výrazy a hladinami prožívání. V hodnocení se promítla i momentální nálada a úspěšnost žáka, mnozí se nedokázali odpoutat od ostatních předmětů a oddělit konkrétně fyziku od svého pocitu momentálního fungování ve škole vůbec. Po shromáždění všech podkladů jsem podle instrukcí Mgr. V. Lovasové, PhD. bodově ohodnotila všechny odpovědi a určila posun v jednotlivých oblastech – tedy vlastně rozdíl emocionality. Po vyhodnocení se ukázalo, že zlepšené prožívání pocíťovalo nejvíce žáků v oblasti psychického nepokoje a rozladěnosti a v oblasti úzkosti a obav.

Žáci byli během celého projektu vedeni k tomu, aby si dovedli v rámci skupiny i třídy říct, co se jim povedlo a ocenit sebe i spolužáky, se kterými spolupracovali.

Zejména v nižších ročnících (6. a 7.) došlo k lepšímu poznání spolužáků a jejich možností v rámci třídy. Tato změna souvisí s tím, že skupiny pracovaly po dobu projektu ve stejném složení, a s pokračujícím projektem získávali žáci větší jistotu ve svých rolích a mohli se více soustředit na samotnou práci. Během projektu jsme pravidelně zaznamenávali do informačních knížek sebehodnocení žáků a diskutovali o něm. Hodnocení samotných žáků byla většinou kladná.

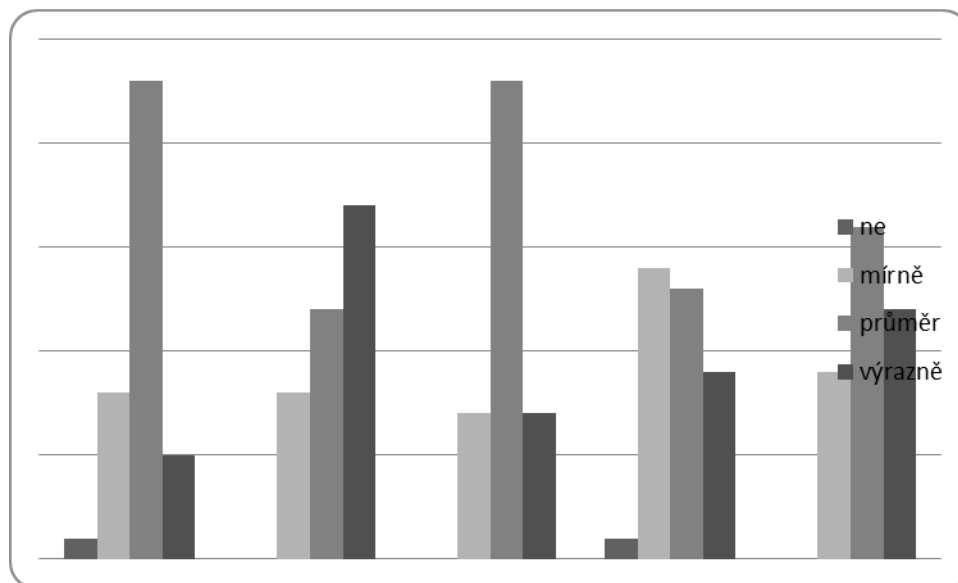
Další test, který žáci vyplňovali na začátku a na konci projektového vyučování mapoval hodnocení vlastních schopností žáků v oblastech intelektové schopnosti, bystrosti, pohotovosti, schopnosti pro předmět a svojí úspěšnost v předmětu, důvěru ve vlastní schopnosti a postavení mezi ostatními žáky. Tento test byl na vyplňování jednodušší, žáci zakroužkovali ANO nebo NE (celkem 24 otázek), doplňovali konkrétní učivo a jeho zvládnutí. Někteří žáci tento test vyplňovali překotně, nečekali na pomalejší spolužáky, a tak se občas stávalo, že zcela nerespektovali zadání. Při vyhodnocování testu byla každá odpověď bodově ohodnocena ve vstupním a výstupním testu a opět byla vyhodnocena změna sebehodnocení žáka v jednotlivých oblastech. Žáci si často uvědomují, že na prověrky potřebují více času, je pro ně únavné, když musí nad úkolem moc myslet, dělá jim potíže vyjádřit se tak, jak by chtěli, někteří pociťují, že jejich nadání v dané oblasti (fyzika) je docela slabé – toto vyjádření se objevuje více ve vyšších ročnících a zřejmě souvisí se zvyšujícími se nároky na logické myšlení, vidění souvislostí a početní dovednosti. Většina žáků také uvádí, že je zkoušení hrozně znervózňuje a učení jim připadá dost těžké a jsou rádi, když jim někdo pomůže. Na druhé straně každý žák v oblasti fyziky našel oblast, kterou se naučil lehce, a nedělala mu potíže. Potěšující je, že většina žáků na otázku „ze školy mívám strach, nejraději bych tam nechodil“ odpovídá ne.

Další oblast, kterou hodnotili žáci experimentální skupiny, se týkala rozvoje jednotlivých kompetencí během projektového vyučování. V prvním dotazníku označovali odpověď, která podle jejich názoru nejvíce odpovídala práci jejich skupiny během projektového vyučování

(bylo zajímavé, že členové jedné pracovní skupiny se často svými odpověďmi lišili), každé odpovědi bylo přiřazeno bodové ohodnocení.

Celkové hodnocení kompetencí

V tomto grafu je souhrnně uvedeno, jak žáci vnímají rozvíjení jednotlivých kompetencí.

V prvním sloupci je vyznačen počet žáků, u kterých se podle výsledků testů daná kompetence vůbec nerozvíjela (u kompetence k učení, kompetence k řešení problémů a sociální kompetence se žádný takový žák nenašel).

Ve druhém sloupci je vyznačen počet žáků, u kterých se daná kompetence rozvíjela mírně (nejvíce žáků v testu vyznačilo mírný posun u kompetence komunikační).

Ve třetím sloupci je vyznačen počet žáků, u kterých se daná kompetence rozvíjela průměrně (tento posun vnímali žáci nejvíce u kompetence pracovní a kompetence k řešení problémů)

Ve čtvrtém sloupci je vyznačen počet žáků, u kterých se podle výsledků testů daná kompetence rozvíjela výrazně (zde vynikají kompetence k učení a kompetence sociální).

Kromě dotazníku, kde si žáci vybírali odpovědi z nabízených možností, odpovídali na několik dalších otázek formou otevřených odpovědí. Většina žáků uváděla, že se jim na projektovém vyučování líbilo všechno a konkrétnější odpovědi doplňovali až na výzvu vyučující.

Žáci uvádějí, že se během projektové výuky naučili:

spolupracovat, nechat mluvit jiné, nespíchat, věřit si, hledání v tabulkách, měření času, převody jednotek, vyrobit pomůcky, používat pomůcky, měřit teplotu, měřit čas, rýsovat, vyhledávat hodnoty, pracovat s kolektivem, mít trpělivost, přestat se stydět, být klidný, trpělivý, prezentovat práci, naučit se text, alespoň na pět minut mlčet při práci, „ústupu“ jiným lidem, respektování pravdy jiných, jak si ulehčit práci, zacházení s lupou a mikroskopem, domloutvat se, pracovat v jiné skupině než obvykle, rozdělení práce, rychlé zpracování, komunikaci, vyjadřovat se, stát si za svým názorem, hledání v textu, úpravu v textu, vyhledávání informací, měřit, víc se soustředit na práci, pracovat rychleji, poslouchat skupinu, poskytovat informace, řídit práci, rozdělovat úkoly, zvládat čas, psát upraveně, respektovat a poslouchat skupinu.

Žáci uvádějí, že se jim na tomto typu vyučování líbilo:

že všichni spolupracovali, navzájem jsme si pomáhali, pracovali jsme v různých odborných učebnách, že se člověk nemusel učit vzorečky, spoléhání na každého člena skupiny, „když za mě ostatní dělali“, zvládli jsme více a dosahovali lepších výsledků, máme šanci všichni uspět, není to práce na 10 minut, jsme týmoví, snažili jsme se sami a práci dodělali, používali jsme PC, ve skupinách se toho stihlo více, všichni jsme si radili, bavila mě moje skupina, všechno – vyhledávání, zapisování, přemýšlení, mohli jsme si radit, mohli jsme si volit skupinu, nebyl jsem na práci sám, kamarádi, učení menších dětí, předváděli jsme se menším dětem, skamarádili jsme se, hodina byla volnější, neučili jsme se, všechno bylo suprové, lepší než počítat, bylo to zábavné.

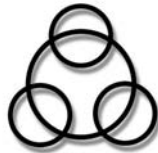
Žáci uvádějí, že se jim na tomto vyučování nelíbilo:

že to bylo moc krátké, že byl spolužák ve skupině líný, že jsem nesestavoval skupinu (zřejmě v době přípravy projektu chyběl, proto mu byla skupina určena spolužáky), spolužák odvedl všechnu svoji práci špatně, museli jsme přemýšlet, spolužák nechtěl nic dělat, jeden spolužák ve skupině opovrhoval pomocí.

Většinou žáci odpovídali, že není nic, co by se jim nelíbilo, konkrétních odpovědí dokázali najít mnohem méně, než v předchozím případě.

Jak již jsem uvedla výše, cílem tohoto projektu bylo popsat, jaké výsledky přináší projektová výuka v hodinách fyziky, byly sledovány u žáků se specifickými vývojovými poruchami učení efekty v oblasti motivační, poznatkové a sociální a možnost využití projektové metody jako nástroje pozitivního ovlivňování klimatu třídy. Potvrdilo se, že tato metoda plní nejen vzdělávací, ale i výchovné cíle a podněcuje u jednotlivců rozvoj konkrétních kompetencí. Tyto poznatky vyplývají i ze samotného hodnocení žáků experimentálních skupin na konci projektu. Projekt se zabýval několika sledovanými hledisky, proto žáci vyplňovali na začátku a na konci projektu několik různých dotazníků. Tato činnost byla časově velmi náročná, zvláště u žáků nižších ročníků jsem musela rozvrhnout vyplňování dotazníků do více hodin, protože se zde projevovala u většiny žáků špatná orientace na ploše, deficit v oblasti zrakové diferenciacce, problémy s pravolevou orientací, snížená schopnost dlouhodobého soustředěného výkonu, ulpívání na detailech a současně snaha dostihnout ve vyplňování rychlejší spolužáky. Pozitivní stránkou této administrativní činnosti je určitě fakt, že žáci se tímto způsobem připravují na systém testování, který musí absolvovat na všech typech škol i při svém dalším vzdělávání. V současné době instituce, které se testováním zabývají, u žáků druhého stupně zohledňují poruchy učení pouze zvýšenou časovou dotací, ale neupravují členění textu, jeho rozsah, ani typ písma a grafické zpracování testů.

Prokázalo se, že projektové vyučování je metoda, která je vhodná pro žáky se specifickými poruchami učení při výuce určitých oborů fyziky. Aby byla efektivita tohoto způsobu vyučování co největší, je třeba pečlivě a promyšleně volit témata, která jsou tímto způsobem

zpracovávána a věnovat jim dostatek času, aby žáci mohli pracovat samostatně a měli dobrý pocit za společné práce. Výsledek nezávisel pouze na stupni diagnostikované poruchy učení, ale také na přístupu jednotlivých žáků a celé pracovní skupiny. Bylo zajímavé sledovat, nakolik byla rozdílná atmosféra v experimentální a srovnávací skupině daného ročníku, významným způsobem se projevovala i vyšší organizační a technická vyspělost a samostatnost starších žáků při plnění zadaných úkolů.

Zážitková pedagogika

Využití prvků zážitkové pedagogiky na ZŠ prof. Zdeňka Matějčka v Mostě

Mgr. Jana Tykalová

Žijeme v době, která se vyznačuje poklesem významu ostentativní spotřeby ve prospěch spotřeby orientované na zážitky. Dnes vás kolega z práce nepozve domů, aby vám ukázal pěkně vybavený byt, ale velmi rád se pochlubí víkendem v Alpách, který absolvoval. Zážitky jako originální dárky už nabízí řada firem a přívlastky znějí dost lákavě – netradiční, originální, adrenalinové, jedinečné, romantické, maximální, relaxační atd. Vyhledávat na internetu je lze podle ceny, typu, lokality... Rozmanitost je totiž požadavek doby a dostupnost zážitků je omezena pouze finančními prostředky. Televize na nás útočí nejen tím, že odráží obraz hédonistického životního stylu, který klade důraz na emocionalitu, ale také tím, že zprostředkovává zážitkové aktivity jiných lidí, například v pořadech Klíče od pevnosti Boyard, Stopa k Xapatanu, Faktor strachu, Kdo přežije, Wipeout...

To vše, ačkoliv se týká zážitků, vede k pasivnímu způsobu života a je v přímém rozporu s pedagogikou zážitku. Pokud je vám zážitek naservírovaný agenturou, vaše účast je na něm o dost často pasivnější a současně také pohodlnější, než kdybyste se o něj měli postarat sami. Dost často není potřeba žádné specifické dovednosti nebo fyzické přípravy. Každý si jistě umí představit, jaký je mezigenerační posun v trávení volného času dětí a mládeže směrem k pasivitě (vysedávání u televize a počítače). Přitom všichni víme, jak je důležitý pohyb pro naše zdraví - nejlépe pohyb ve volné přírodě.

Pokud pedagog dětem nabízí nějakou zážitkovou činnost a ptá se, zda ji znají, častokrát se mu dostane kladné odpovědi „Ano, to jsem viděl v televizi“.

Kudy tedy vede cesta k nápravě? Jak „léčit zážitkem“?

Nemalé možnosti nám poskytuje pedagogika zážitku, která vychází z různých filozofických koncepcí, pedagogických směrů a také psychologických a sociologických teorií. Za nejdůležitější je považován vliv německého reformního pedagoga Kurta Hahna (1886-1974),

zakladatele Outward Bound. Kurt Hahn není tvůrcem pojmu zážitková pedagogika, je však tím, kdo rozvinul myšlenkový koncept, který nazval „léčení zážitkem“. Tato zážitková terapie vychází z kritiky společnosti zhruba před 100 lety. Nemoc společnosti má podle Hahna tyto znaky:

- Nedostatek účasti a soucitu (kvůli spěchu a duchovní smrti)
- Nedostatek snahy pomoci bližnímu a přírodě
- Nedostatek svědomitosti a péče, v jeho důsledku ochabnutí fantazie a smyslu pro detail
- Úpadek tělesné zdatnosti vlivem rozhlasu a dopravních prostředků
- Pouhé pozorování – „nemoc diváctví“ tj. prožívání bez vlastní účasti, které vede ke ztrátě iniciativy a podnikavosti

Lze konstatovat, že se vše za posledních 100 let ještě podstatně zhoršilo.

Kurt Hahn předkládá následující možnosti zážitkové terapie:

- Službu bližnímu a záchranné akce (pro všechny slabší, staré, postižené, nemocné)
- Tělesnou přípravu
- Expedice
- Projekty

Mnohé další inspirační zdroje a podněty lze nalézt zejména v reformních (alternativních) pedagogických směrech.

Výchova ve volném čase a pro volný čas – pedagogika volného času je disciplínou, která jde napříč zážitkovou pedagogikou. Pedagogika volného času se totiž obsahově zabývá veškerou výchovou mimo vyučování, např. v družinách, školních klubech, domovech mládeže a také

v ústavních zařízeních. Prvky zážitkové pedagogiky se uplatňují i ve školním vyučování, zejména při školních projektech.

Zážitková pedagogika je založena na vyšší schopnosti lidské paměti vstřebávat informace, jejichž vnímání je provázáno intenzivním prožitkem. Základem je vytvoření situace, při níž se předpokládá intenzivní emoce a následuje zpětná vazba – terapeutická práce s těmito prožitky. Zážitek je tedy prostředkem, nikoliv cílem zážitkové pedagogiky. Zážitková pedagogika se snaží o komplexní rozvoj osobnosti.

Spektrum zážitkově pedagogických aktivit je velmi široké. Podle Jirásk (2004) lze říci, že v procesu výchovy zážitkem jde o navozování, rozbor a reflexi prožitkových událostí za účelem získání zkušenosti, kterou lze přenést do dalšího běžného života.

Pedagogika zážitku je disciplína, která není pevně teoreticky ukotvena, ale o to rychleji se rozvíjí v praxi. Vymezení forem metod a prostředků je proto obtížné vzhledem k velkému množství historických inspiračních zdrojů i současných podnětů, např. z teambuildingu. Nejvýznamnější nabídku na poli zážitkové pedagogiky poskytuje hnutí Outward Bound, které již 70 let nabízí koncepci pobytů ve volné přírodě. Prázdninová škola Lipnice je členem Outward Bound International a snaží se být respektovaným metodickým centrem zážitkové pedagogiky.

Koncepce pedagogiky zážitku je často spojována s pojmy, jako je výchova dobrodružstvím a výzvou. Pro tyto akce platí procesuální principy, např. ohled na nejslabšího člena skupiny, automatické skupinové řízení, mnohotvárnost, úplnost a vzájemné působení akce – reflexe. Při těchto outdoorových aktivitách bývají využívány různé druhy sportu v přírodě (turistika, vysokohorská turistika, základy vodáckých technik, triatlon, orientační běh, horské kolo, běh na lyžích, lanové aktivity atd.), hry v přírodě, učení pro přírodu (ekologická, environmentální výchova) a přírodou (lesní moudro).

Pro zážitkovou pedagogiku neplatí omezení pouze na outdoorové aktivity. Zážitky totiž mohou být také uměleckého charakteru. Jako prostředek zde slouží zejména kreativní a dramatické dílny. Nejvíce jde o aktivní podílení se na tvorbě zážitku. Dobrodružství může

být prožíváno velmi subjektivně. Pro sportovce či lesního samotáře může být dobrodružstvím vystoupit na veřejnosti, např. hrát divadlo. Zážitekové aktivity by měly vést k lepšímu sebepoznání a k dokonalejší týmové spolupráci.

Na ZŠ prof. Zdeňka Matějčka v Mostě se dlouhodobě prováděla projektová výuka a nárazově zážitkové akce v podobě jednodenního výletu či pobytu v přírodě. Zájmové kroužky jsou nejčastěji provozovány v budově, více se do nich zapojují žáci prvního stupně ZŠ. Děti z druhého stupně velmi touží po dobrodružství, proto jsou pro ně větším lákadlem volnočasové aktivity mimo školu. Jejich ideální představu by splňoval noční pobyt ve zřícenině hradu či akční bojová hra. Při vhodné motivaci ovšem mají velký zájem i o „méně dobrodružné“ akce.

Ve školním roce 2008/2009 se uskutečnil vodácký kurz na Kamencovém jezeře a následné splutí Ohře v úseku Karlovy Vary – Hubertus. Tato akce se žákům líbila natolik, že se stala podnětem pro fungování turistického kroužku, který od samého začátku využíval prvky zážitkové pedagogiky. Turistický kroužek následně probíhal během celého školního roku. Obě vedoucí měly nemalou zkušenost s pořádáním akcí podobného charakteru. Školní psycholožka Mgr. Lenka Suchardová se v té době účastnila komplexního výcviku prevence, proto často zařazovala psychosociální hry.

Mgr. Jana Tykalová se věnuje projektové výuce, výchově ke vztahu ke kulturně historickému dědictví a aktivně provozuje kanoistiku na divoké vodě. Externě nám pomáhala praktikantka Lenka Vadlejšková, která je v současnosti již naší pracovnící a ve škole působí jako pedagogický asistent. V letošním školním roce Mgr. Lenku Suchardovou nahradila Mgr. Zdeňka Kratochvílová.

Své předchozí zkušenosti jsme využili při plánování zážitkových akcí. Vždy jsme byli omezeni finančními prostředky dětí a také tím, že mnohé z nich nemají žádnou předchozí sportovní ani cestovatelskou zkušenost. Velkým problémem je i jejich zdravotní, smyslový, či pohybový handicap. Kvůli němu nebývají děti zařazovány do sportovních oddílů a klubů, pokud nejde o specializovaný klub pro tělesně postižené sportovce. Rodič ze strachu, že jeho

dítě nebude kvůli zdravotnímu stavu přijato do mimoškolních pobytů pořádaných volnočasovými městskými institucemi, skutečný zdravotní stav dítěte tají, což je velmi alarmující zjištění. Při konání našich akcí proto zodpovědně zvažujeme bezpečnostní rizika. Před samotným výjezdem s dětmi mapujeme a navštěvujeme vybranou lokalitu sami. Nevybíráme jako zážitkovou aktivitu sport, který někdo z vedoucích akce sám aktivně neprovozuje. Posílený dozor je také jedna z bezpečnostních zásad. Nezařazujeme takové aktivity, při kterých by děti byly samy, například individuální orientační běh. Připravujeme

alternativní program pro případ špatného počasí, narušení časového harmonogramu atd. Při výběru lokality hraje roli také zdravotní omezení účastníků výjezdu (astma, diabetes, epilepsie), proto bereme v úvahu dojezdovou vzdálenost do zdravotnického zařízení, je samozřejmostí mít s sebou jeden zabezpečující osobní automobil. Úvaha o složení posádek na raftech a kanoích byla téměř týdenním procesem, protože plavby se zúčastnilo 40 vodáků. Mnozí z nich byli rodiče a vyučující.

Z důvodů bezpečnostních i finančních jsou volnočasové akce jednodenní a konají se převážně o víkend. Nabízíme dětem prožití činnosti, kterou ještě neznají z rodiny a rády by si ji vyzkoušely. Zabývali jsme se pěší, vodní a lyžařskou turistikou. Navštívili jsme zajímavé přírodní lokality a kulturní památky. Protože chceme, aby děti měly vztah ke svému regionu, vyjíždíme do nepříliš vzdáleného okolí. Zkušenosti a poznatky získané na těchto akcích se snažíme využívat při školní výuce.

Ve fázi přípravy na akci se snažíme o mnohotvárnost a bohatost programu. Víme, kteří žáci se akce zúčastní a jaké jsou jejich možnosti. Podle nich sestavujeme konečný program. Například Putování za rytířem na Rýzmburk byla akce, která spojovala hru na dětském lanovém hřišti s pěší turistikou, cestu po naučné stezce s výkladem lesníka a návštěvou přírodního útvaru Salesianova výšina, v neposlední řadě prohlídku jeskyně - zimoviště netopýrů. V cíli cesty nás čekal rytíř v plné zbroji. Tento zážitek byl doplněn krátkým výkladem o historii hradu a pověsti O rytíři Borešovi z Rýzmburku. Při reflexi a hodnocení akce Putování za rytířem, které proběhlo již ve školním prostředí, děti sledovaly a komentovaly své reakce na videu a hodnotily i celý výlet.

S organizací akcí nám pomáhají i bývalí žáci naší školy, kteří se stejné či obdobné akce zúčastnili dříve. Velmi se nám osvědčila spolupráce s rodiči. Přítomnost rodičů využíváme hlavně při akcích, kde je větší počet účastníků. Rodiče své děti na základě vlastní zkušenosti se zážitkovým kroužkem podporují v zájmových činnostech obecně. Některé aktivity, se kterými se děti seznámily v rámci zážitkové pedagogiky, pak mohou vykonávat ve volném čase i s rodiči. Rodiče také přicházejí s návrhy na konání dalších akcí.

Do realizace zážitkových akcí zapojujeme i další členky pedagogického sboru, příležitostně i jejich děti a další členy jejich rodin.

Prvky zážitkové pedagogiky hojně využíváme i při školní a mimoškolní projektové výuce. V minulých letech jsme prvky zážitkové pedagogiky využili v dlouhodobých celoškolních projektech „Poznávejme Mostecko“ a „Skřítkové a démoni Krušných hor“. Část projektu „Poznávejme Mostecko“ nazvaná „Duch Jezeří“ přinesla dětem inspiraci uměleckým zážitkem k jejich vlastní umělecké tvorbě. Bližší informace a metodiku k tomuto projektu lze nalézt ve sborníku konference Muzeum a škola – acta musealia supplementa 2011 (Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně).

Prvky zážitkové pedagogiky byly obsaženy i v proměně našich žáků ve skřítky a demony Krušných hor. Chlapci a dívky se inspirovali nadpřirozenými bytostmi, o nichž se dočetli například v tradičních pověstech zakladatele krušnohorské démonologie Christiana Lehmana (1611-1688). Do výroby kostýmů se kromě dětí a jejich učitelek zapojili i rodiče. Jejich tvořivost a kreativitu zachytily snímky žáků převlečených za skřítky a demony nafocené do kalendáře pro rok 2011. Žáci jednotlivých tříd také průběžně tvořili výtvarná díla s nadpřirozenými bytostmi doplněná o charakteristiku vybrané postavy. Své práce představili na výstavě Pohádkové Vánoce v Euroregionu Krušnohoří. Strašidla při této příležitosti „znovu ožila“. Programem provázela Rýbercou, který si postupně zval nadpřirozené bytosti a seznamoval s nimi přítomné diváky. Bytosti recitovaly, zpívaly, tančily i hrály divadlo. Představila se například Marzebilla, domácí skřítkové, čarodějnice Vela, krásný muž, Ohnivec, vodní víla, vodník, permoníci, hejkal Hejma či čert z Ressleru. Vyvrcholením programu se stal křest již zmíněného nástěnného kalendáře.

V současné době žáci a učitelé naší školy ve spolupráci s Oblastním muzeem v Chomutově hledají tradice a objevují svět Krušných hor. Společná historie území Euroregionu Krušnohoří začala hornictvím. Obce na české i saské straně Krušných hor prodělávaly z hospodářského i kulturního hlediska po celá staletí obdobný vývoj. Ten však byl vysídlením, znovuosídlením a zprůmyslověním Krušnohoří několikrát přerušen. Proto tyto tradice hledáme mimo jiné i u našich dědečků a babiček pomocí dotazníkového šetření a také se prakticky seznamujeme s hornictvím, hračkářstvím, krajkářstvím a hudbou. Projektový den, koncipovaný jako vandr Krušnohořím, byl značně zážitkově pojatou akcí. Děti se nejen seznamovaly s tradičními krušnohorskými řemesly a obory, ale také prokázaly své znalosti a dovednosti. Jejich úspěchy z jednotlivých stanovišť byly zaznamenávány do vandrovního listu. Dalším výstupem tohoto projektu je výroba dřevěných hraček, prezentovaná na výstavě. Avšak hlavním cílem zůstává tvorba ucelených muzejních a školních programů (pracovní listy nejen k expozici, ale i pro práci ve škole, tvůrčí dílny), které budou nadále používat muzea a školy v podkrušnohorské oblasti. Celé toto úsilí by měl zastřešit příběh hornického werku, sbírkového předmětu z Oblastního muzea v Chomutově.

Závěrečné shrnutí

Článek předkládá nástin konkrétních možností využití prvků zážitkové pedagogiky u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Zaměřuje se na organizaci „nízkorozpočtových výletů“ s důrazem na bezpečnost dětí. Pojednává o zážitkovém obsahu celoškolských projektů, které byly na ZŠ profesora Zdeňka Matějčka v Mostě realizovány. Účelem článku není vymezení pojmu zážitková pedagogika a její odlišení od příbuzných oborů, ale tyto pojmy jsou uvedeny pro pochopení souvislostí s naší konkrétní činností v současné době. Zážitek je tedy prostředkem našeho úsilí o všestranný rozvoj dětí ve směrech, kde bychom pravděpodobně jinými prostředky neuspěli.

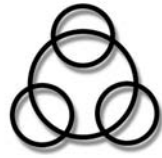
Individuální logopedická péče

V posledních letech přibývá dětí, které mají problémy s výslovností a trpí některou z řečových poruch. V naší škole proto působí logopedičtí asistenti, kteří s dětmi pracují na základě doporučení klinického logopeda.

Pomocí vhodné motivace rozvíjí motoriku mluvidel, fonemický sluch, slovní zásobu, zrakové a sluchové vnímání, provádí dechová cvičení a reedukaci hlásek při dyslálii. Ve škole máme logopedickou pracovnu se spoustou logopedických pomůcek a her, které napomáhají vytvořit hodinu zábavnou formou.

Většina dětí se tak na logopedii těší. K jejich nejoblíbenějším hrám patří logopedické pexeso a logopedické stolní hry.

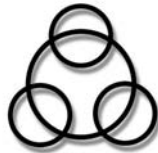
Reedukace obtíží žáků

V naší škole se vzdělávají žáci s poruchami učení, poruchami chování, autismem, ale i se zrakovým, sluchovým a tělesným postižením. Největší procento dětí tvoří žáci s poruchami učení.

Poruchy učení se projevují nejen při osvojování čtení, psaní a počítání, ale jsou doprovázeny řadou dalších obtíží, např. poruchou soustředění, pravolevé orientace, prostorové orientace, sluchového vnímání, zrakového vnímání, reprodukce rytmu, porozumění řeči, vyjadřování a výslovnosti, jemné a hrubé motoriky.

„Nápravy“ slouží k reedukaci těchto obtíží. Nápravná cvičení jsou zaměřena na:

- nácvik naslouchání, cvičení sluchové paměti, sluchové diferenciacce, sluchové syntézy a analýzy
- vnímání a reprodukci rytmu
- rozvoj zrakové diferenciacce, zrakové syntézy a analýzy, zrakové paměti, rozlišování figury a pozadí, rozlišování reverzních figur, cvičení očních pohybů
- nácvik pravolevé a prostorové orientace
- rozlišování krátkých a dlouhých samohlásek, rozlišování měkkých a tvrdých slabik, rozlišování sykavek
- rozvoj slovní zásoby
- logopedickou péči
- rozvoj grafomotoriky
- rozvoj matematické představivosti atd.

Každý žák má svůj plán náprav. Náplň reedukační lekce pro konkrétní dítě vychází ze zprávy z vyšetření v PPP nebo SPC a ze sdělení učitele pro daný předmět. Důležitá je systematická a dlouhodobější náprava.

Škola poskytuje tuto možnost vzdělávání i žákům jiných škol na nižším i vyšším stupni. Lekcí se zúčastňují jejíoch rodiče, aby viděli, jak s dítětem pracovat doma.

Rodiče učí

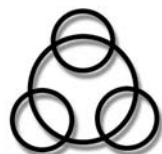
Mgr. Soňa Müllerová

Na prvních třídních schůzkách ve druhé třídě, jsem se rodičům zmínila o mém projektu, který se úzce týkal jich samotných. Požádala jsem je, zda by si nechtěli vyzkoušet pozici učitele a odučit hodinu, kterou si sami vyberou. Velmi mile mne překvapili a šli do toho se mnou úplně všichni. Hodiny byly úžasné a rodiče to velmi bavilo, projekt „Rodiče učí“ se promítnul i do dalšího ročníku. Jaký byl výsledek? První hodinu anglického jazyka odučila pí Nováková.

V této hodině se žáci učili základům anglického jazyka, začalo se vzájemným seznamováním představením se. Následovala hra s čísly, která děti velmi bavila a čísla si v anglickém jazyce pamatují. Na závěr se naučili anglickou píseň. Hodinu anglického jazyka maminka učila vícekrát a pokaždé s velkým úspěchem.

Další hodinou byla hodina matematiky s p. Novákem. Tatínek se před hodinou velice bál, protože nevěděl, co ho čeká 😊. Připravil pro děti hodinu nakupování s použitím platných peněz. Veškeré pomůcky si donesl sám. Dětem nejprve rozdál peníze, které mohly utrácet v provizorním obchůdku. Žáci se zde seznámili s psaním číslic, procvičili rozklad čísel a sčítání, odčítání s přechodem i bez přechodu přes 10. Nejdříve si procvičili počty formou pětiminutovky, poté byli rozděleni do skupin, kde jim byly rozdány peníze a následoval samotný nákup i s počítáním útraty.

Žáci si vyzkoušeli i hodinu výtvarné výchovy s pí. Maříkovou. Maminka si pro ně připravila krásné, veselé rámečky, do kterých měli malovat obrázek dle své fantazie. Nejdříve byli motivováni pohádkovým příběhem, poté jim byl vysvětlen pracovní postup při malování a rámování a následovala samotná práce dětí. Výsledek byl úžasný. Ve třídě nebyl žák, kterému by se práce nezdařila.

Pod vedením pí Malé, matky handicapovaného spolužáka dětí, proběhla hodina českého jazyka. V hodině si žáci zopakovali a upevnili probrané učivo. Hrály se různé hry na vytáření slov, vět, která skupina dříve složí zadané slovo z písmen apod.

S pí. Štefancovou si v rámci hodiny pracovní výchovy vyrobili žáci nádherné pestrobarevné draky. Práce jim šla pěkně od ruky i díky úžasné motivaci na téma „Podzim a jeho barvy“.

Poznámka učitele:

U nás ve třídě proběhlo učení rodičů vícekrát. Rodiče byli úžasní. Mile mne překvapili a práce s nimi byla naprosto fantastická a velmi mne bavila. Úžasný byl přístup p. Nováka, v den jeho první odučené hodiny mi volal, že je velmi nervózní a přiznal, že kvůli učení nemohl ani spát. Vše nakonec dopadlo na výbornou a on si hodinu s dětmi velice užíval.

A co nám to všem dalo?

Určitě mnoho! Rodiče své děti viděli v jiném světle a konečně v akci ve škole. Zjistili i chování svých potomků ve škole, v kolektivu apod. Získali nové zkušenosti a jiný pohled na práci učitele. Děti své rodiče zažily poprvé jako učitele a velmi se jim to líbilo. Moc si vážím odvahy a odhodlání všech rodičů. I mně to dalo mnoho. Určitě se změnil vztah rodič – učitel, učitel – žák, dítě – rodič. Poznala jsem, co se skrývá v rodičích a jací vlastně jsou. Úžasné pro mě bylo zjištění, že rodiče nikdy nezapomněli žáky motivovat, povzbudit, pomoci jim a jejich práci a pili náležitě zhodnotit a odměnit.

Hravé čtení

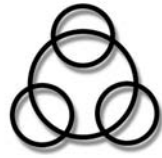
Jedním z dlouhodobých projektů školy je projekt „Hravého čtení“, který probíhá od roku 2005 a zaštiťuje ho pí Alena Svobodová. Záměrem projektu je motivovat žáky školy k pravidelnému čtení, k získání vztahu ke knize.

Projekt zahrnuje několik úrovní

Čtení probíhá ve dvojicích babička – dítě, studentka – dítě, žák 9. ročníku – dítě. Následuje reprodukce textu, práce s textem, doplňková činnost jako je ilustrace, k přečtené pohádce, výroba pohádkové postavičky, origami apod.

Jako první zahájily projekt „čtecí babičky“ (původním záměrem byli i dědečkové, ale ti se nepřidali), které docházejí za žáky naší školy jednou v týdnu. Mezi babičkami převládají bývalé paní učitelky, zapojují se i babičky žáků naší školy.

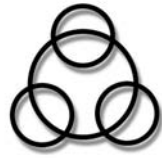

V roce 2007 začala škola spolupracovat se Střední odbornou školou InterDACT s.r.o. v Mostě a Střední pedagogickou školou v Mostě a vznikly další možnosti jak pracovat s malými čtenáři. Studentky převzaly v počátcích své činnosti systém, který se osvědčil u babiček. Pravidelně docházejí na naši školu a individuálně pracují se žáky nižšího stupně ve školní knihovně. Týdně je zapojeno až 15 žáků. K celoročnímu projektu společného čtení přibýly tematicky zaměřené jednodenní projekty, víkendové spaní ve škole, výjezdní projekty.

Jedním z výjezdních projektů byl projekt Make a connection spojený s pobytem v přírodě ve Smetanově Lhotě u Písku v září roku 2008, kterého se zúčastnili žáci 5. ročníků. Tento týdenní pobyt a program zajistily studentky střední školy InterDACT s. r. o., pod vedením pí učitelky Synkové. Výstupem byla velkoplošná plátna pohádkových postav z pohádky Šípková Růženka, která připravily studentky a která se stala na několik let součástí trvalé výzdoby naší školy.

Následným výjezdním projektem byl projekt Indiánské léto v červnu 2009 v Kokořínském údolí, kde děti tvořily tematické výrobky a hlavní četbou se stala Pocahontas. Tento týdenní pobyt a program zajistila pí asistentka Svobodová. Byl zaměřen na indiánskou tematiku. Děti se studentkami četly ručně vyrobenou knihu Pocahontas. Dále děti vyráběly keramické masky, čelenky, malovaly na kameny, vytvořily indiánský totem, oděv a ozdoby, tomahavky, pletly košíky, vyráběly dřevěné obrázky. V rámci pobytu byly i na výletech. Ukončení probíhalo u indiánského ohně s písněmi a opékáním buřtů.

Tyto výjezdy se pro děti dělaly se záměrem rozvíjet u nich sluchové vnímání, zrakovou percepci, zrakovou i sluchovou paměť. Děti si zde také vyráběly např. trička, růže, pohádkové postavy na prostěradla a další. Dětem i studentkám se výlety velmi líbily.

Ve spolupráci naší školy a SOŠ InterDACT vznikají i charitativní projekty např. v listopadu 2011 „Pomáhám, pomáháš, pomáháme.“ Získané finanční prostředky prodejem výtvarných prací dětí putovaly do Fakultní nemocnice Motol v Praze.

Krátkodobé projekty probíhají v budově školy ve spolupráci se střední školou InterDACT na konkrétní téma, např. Šmoulové nebo strašidla.

V loňském školním roce jsme projekt rozšířili o vybrané žáky 9. ročníků školy a čtení probíhá k oboustranné spokojenosti. Vycházející žáci a začínající čtenáři se vzájemně vyhledávají i během školního týdne a prvňáčci si považují možnosti získat staršího kamaráda ve škole, který jim pomůže nejen radou v případě, že potřebují pomoc.

Čtení probíhá ve dvojicích babička – dítě, studentka – dítě, žák 9. ročníku – dítě, následuje reprodukce textu, práce s textem, doplňková činnost jako je ilustrace k přečtené pohádce, výroba pohádkové postavičky, origami apod.

Během školního roku se tímto způsobem prostřídá v žákovské knihovně na stovky žáků nižšího stupně školy.

Hravé čtení – postřehy „čtecí babičky“ M. Vonáškové

John Ruskin, anglický sociální kritik kdysi řekl: „*Četba je doslova rozhovor s lidmi mnohem moudřejšími a zajímavějšími, než jsou ti, s nimiž se můžeme seznamovat kolem sebe.*“

Na ZŠ profesora Zdeňka Matějčka, škole pro žáky se specifickými poruchami učení a chování, probíhá již sedmým rokem pod vedením Aleny Svobodové projekt pod názvem „Hravé čtení“. V rámci projektu čtou s dětmi babičky, studentky středních škol a žáci II. stupně základní školy.

Čtení s porozuměním je pro děti s poruchami učení obtížné, proto společná četba zlepšuje jejich vztah ke čtení, obohacuje jejich slovní zásobu, rozvíjí u nich schopnost vyjadřování. Čtení by mělo být definováno jako sociální aktivita, kterou škola podporuje i mimo výuku, má funkční charakter. Dítě čte nejen proto, aby se něco dozvědělo, ale především proto, aby získalo chuť číst dále.

Při práci s takovými žáky jsou nutné motivační přístupy + rozhovor o článku, případně kapitole knihy, jejím autorovi. Je třeba děti stále podněcovat, nešetřit pochvalou, dát jim prostor k vytvoření ilustrací k čtenému textu. Je nutné respektovat individuální zvláštnosti každého čtenáře.

Při čtení obtížných slov je nutné zastavení pro správné přečtení a zvýraznění obsahu neznámého slova tak, aby je dítě pochopilo. Je nutná aktivizace slovní zásoby, procvičování vyprávění na téma související s obsahem textu.

Jelikož jsou děti unavenější (čtení probíhá v odpoledním čase), jejich pozornost ochabuje, využívá se při četbě metoda střídavého čtení, která je mezi dětmi velmi oblíbená. Dítě se střídá v četbě se „svou babičkou, studentkou, kamarádem“. Zpětně je nutné si ověřit, zda dítě četbu sledovalo a pochopilo text.

Na škole prof. Zd. Matějčka je vytvořeno pro čtenáře inspirativní prostředí – informační centrum, jehož součástí je i školní knihovna. Zde si děti ve věkové kategorii (7 – 12 let) dle

vlastního výběru mohou vypůjčit knihu, která je zaujala obsahem nebo v počátku třeba jen pěknými ilustracemi.

Myslím si a tak to i cítím, že naše bývalé učitelské působení nám dalo mnoho potřebných zkušeností pro tuto zájmovou a prospěšnou aktivitu.

Zpracovala M. Vonášková

Hravé čtení – postřehy „čtecí babičky“ Mgr. Milady Paluskové

Začnu krátkým vyprávěním. Jsem bývalá učitelka, která pracovala 40 let mezi dětmi. Děti, které přišly do první třídy s chutí se naučit číst, psát a počítat. Přišly zvědavé na nové věci. Bylo třeba hodně lásky a trpělivosti od nás učitelů, protože všechny děti nejsou stejné. Ale pro ten pocit a radost, když si děti uměly na konci školního roku přečíst samy své vysvědčení a přečíst knížky, které doma měly, to stálo. Svou práci jsem milovala, a proto mé vrácení mezi děti bylo správné.

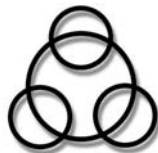
Mezi mnoha základními školami v našem městě je Základní škola profesora Zd. Matějčka určena pro děti se specifickými poruchami učení a chování. Učí se zde děti s různými poruchami: čtení, psaní, autistické, děti se špatnou výslovností, ale i s těžkými vadami. A právě těmto dětem se snažíme pomoci.

Je nás šest bývalých učitelek, které chodí jednou za týden do této školy a každá z nás pracuje vždy s jedním žákem. To, co děláme my, babičky, je hravé čtení. Čteme knížku, kterou si každé dítě vybere, vyhledáváme slova nebo věty v textu, malujeme obrázky k jednotlivým částím čteného textu - vše hravou formou. Seznamujeme děti s obrázky známých malířů, dějinami, zeměpisnými pojmy, vyprávíme si. Učitel žákovi a opačně. Také si někdy zazpíváme, jestliže o to žák požádá.

Jsme šťastné, když se dozvíme, že se děti na den s námi těší a chtějí ten den k babičkám na čtení. Radost v dětských očích, když se jim práce povede a jsou chváleny, je pro nás to nejkrásnější. Máme pocit, že ještě můžeme dělat dobrou věc a hlavně, jsme opět mezi dětmi, kterým předáváme své znalosti a v době technických vymožeností probouzíme lásku ke knize, která nyní trochu propadá.

Zpracovala M. Palusková

Zájmová činnost ve škole

Jednotlivé kroužky mají na škole dlouholetou tradici.

Kroužek keramika

Kroužek keramiky probíhá jednou týdně, 90minut pod vedením Mgr. Soni Müllerové a Mgr. Lenky Umlaufové.

Děti zde rozvíjí výtvarné cítěná a zručnost, jemnou i hrubou motoriku. Probouzí se v nich skrytá fantazie, zlepšuje se soustředěnost a trpělivost, protože se musí každá práce dotáhnout do konce. Pracují různými technikami, vytvářejí různé prostorové práce ve formě postav, zvířátek, domů, svícňů apod. Výrobky se většinou vyrábí k určité události, jako jsou Velikonoce, Vánoce apod. Časem se děti podívají i na profesionály, aby viděly, co vše se dá z hlíny vyrobit.

Každý týden se seznamují s různými technikami a zpracováním keramické hlíny. Jednou vyrábí z plátů, jednou je šňůrkování apod. Při práci používají různé nástroje: špachtle, očka, houby, nože, keramický kruh a další.

Žákům práce s hlínou pomáhá lépe se soustředit, zdokonalovat v této profesi, rozvíjet jemnou motoriku, trpělivost, fantazii, čistotu práce.

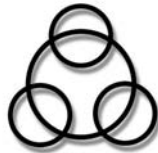

Výtvarný kroužek

Do výtvarného kroužku, který se jmenuje „Čarujeme s barvami“, chodí žáci z I. stupně. Cílem zájmového útvaru je motivace dětí nejen k malování a kreslení, jako k možnosti relaxace, ale i k ručním pracím jako takovým. Není důležitý bezchybný výsledek, ale aktivní odpočinek dětí při těchto činnostech a seznámení se s výtvarnými technikami a různým materiálem.

Na začátku školního roku se věnujeme tématu podzimu, vytváříme draky a hledáme přírodniny, které se v té době dají nasbírat venku a v lese. S přicházející zimou zamrzly a zapadaly sněhem i naše obrázky. Abychom vnesli do našich výtvorů kouzlo Vánoc, použili jsme zlaté, stříbrné a bílé barvy a na čtvrtkách napekli cukroví, nazdobili vánoční stůl a rozkrojili jablíčka. Na všechno dohlížel Ježíšek, který nám také vyrostl pod rukama.

Přišel leden a obloha měla různé barvy, jen té modré bylo málo. Ven se nám nechtělo, tak jsme se rozhodli, že se budeme alespoň dívat z okna. Namalovali jsme si šedo modrou oblohu na čtvrtku a obrázku dali rámeček i se záclonkou, abychom měli pocit, že jsme opravdu doma v teple.

Když se blíží jaro, uklízíme modré a šedé barvy a s radostí připravujeme barvy veselé, teplé, jarní. Pečeme veliké srdcové perníky a perníková vajíčka. Byli bychom rádi, kdyby se k nám přidalo ještě pár kamarádů a mohli jsme mít více obrázků, nebo namalovat nějaký společný. Třeba velikou pláž plnou mušlí, hradů z písku, na moři vlny a na nebi slunce, kterým se rozloučíme se školním rokem a odfrčíme na prázdniny.

Angličtina pro 1. ročník

Kroužek angličtiny začal až ve druhém pololetí na základě zájmu rodičů. Z deseti dětí jich do kroužku chodí 7 a je vidět, že se vždy těší na něco nového. Je však důležité, aby si děti zprvu vytvořily k angličtině jako k cizímu jazyku kladný vztah, k čemuž pomohou motivace, oddechové hry, příjemná a srozumitelná konverzace v angličtině s následným překladem. Děti s předstihem ví, co se na kroužku naučíme a co budeme opakovat. Protože jsme teprve začali, máme toho ještě hodně před sebou. Vedle slovíček, jako jsou barvy, zvířátka, členové rodiny aj., se budeme brzy učit počítat, zpívat první písničku a zkusit odříkávat abecedu. Vše formou hry, písní a lehkých básniček. Budeme si malovat, stříhat, lepit, hrát pexeso, domino a jiné různé hry. Již po měsíci kroužku umí děti několik základních frází.

Cílem této akce je, aby děti nebyly ve druhém ročníku překvapeny z nového předmětu, aby měly vytvořenou základní slovní zásobu a na angličtinu se těšily jako na něco, co je v jejich životě samozřejmé a důležité.

Kroužek Šikovné prstíky

Kroužek „Šikovné prstíky“ je určen pro žáky I. stupně.

Cílem kroužku „Šikovné prstíky“ je osvojení a zdokonalení osobních kompetencí žáků - *procvičení jemné motoriky, rozvoj koncentrace pozornosti, osvojení základní práce s PC a jeho obsluhy.*

Hlavní náplní kroužku je procvičování prstokladu a orientace na počítačové klávesnici za pomoci programu „**STOP klávesnicové negramotnosti**“. Noví žáci se učí od první lekce, ostatní pokračují v lekcích navazujících.

Dále je využíván program jako je SMART notebook, malování, Terasoft – Dětský koutek 1 - 4 a OpenOffice Writer.

Kroužek probíhá jednou týdně – 60 minut pod vedením Mgr. Lenky Umlaufové v jazykové laboratoři.

Cvičení Bossu

Tato moderní novinka v oblasti sportovního, rehabilitačního, balančního a relaxačního cvičení dorazila i k nám. Poprvé jsme se u nás ve škole setkali s BOSSU ve školním roce 2011/2012.

Bossu je oblíbený systém cvičení určený pro komplexní zpevnění svalů celého těla, který má pozitivní vliv na zdravé držení těla a na fyzickou kondici. Tento typ cvičení je vhodný nejen pro dospělé, ale především pro děti. Je specifický v tom, že se při cvičení zapojují nejen vědomě ovládané svaly, ale i hluboké kosterní a další důležité svalové partie. Cvičení touto hrou, nezáměrně cílenou formou vede nejen k aerobnímu tréninku, ale i k balančnímu a rehabilitačnímu cvičení.

Všech 15 balančních míčů bylo s velkým zájmem a očekáváním obsazeno. Děti si zkoušely různé techniky cvičení, postojů, poskoků i balancí. Nejvíce děti zaujalo balancování na rovné ploše míčů /takzvané imitace na skateboardu/. Tyto míče se také dají použít na různé typy štafetových her, na hry družstev, na vypadávací /domečkové / hry.

Posledním, velmi zajímavým projektem, který s dětmi děláme, je nacvičení taneční sestavy na téma „Život v pravěku“.

Dramatický kroužek

Během školního roku se na „Dramatickém kroužku“ nacvičují různé typy her, pohádek. Nacvičili jsme např.:

- divadelní hry „Přemysl Oráč“ a „Blaničtí rytíři“
- pro děti naší školy jsme si připravili „Velikonoční pásmo“
- vystoupili jsme v Městském muzeu v Chomutově s pověstí „O domácích skřítcích v Podkrušnohoří“

„Přemysl Oráč a Blaničtí rytíři“

Naše škola se zapojila do celokrajského projektu KOPT – Kultura a umění od první třídy, jehož cílem bylo aktivně zapojit žáky prvního stupně do kulturního života. Agentura Job market s.r.o. v tomto projektu zajišťovala scénu – kulisy, kostýmy, scénáře, hudbu, zvukovou techniku a další servis. Role vypravěče se ujal herec Pavel Trojan.

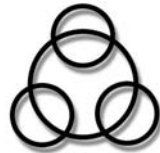
Naše škola si vybrala dvě historické divadelní hry „Přemysla Oráče“ a „Blanické rytíře“. Nacvičovali jsme od září do listopadu a 1. prosince se žákům prvního stupně povedla zahrát dvě krásná představení.

Velikonoční pásmo

Na Velikonoce se nám podařilo připravit pro žáky naší školy „Velikonoční pásmo“. Velmi musíme pochválit moderátory Lucii Grafnetrovou a Kryštofa Diviše, kteří nás vtipně a velmi krásně a provázeli celým programem.

Pověst „O domácích skřítcích v Podkrušnohoří“

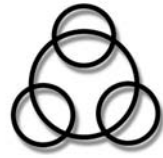
Všichni známe pověsti o domácích skřítcích, kteří žili v domech, kde byli lidé spokojeni a měli se rádi. Žili za dávných časů i tady u nás v Podkrušnohoří. Tyto pověsti nás inspirovaly k napsání scénáře. Nakonec se nám podařilo s touto hrou „O domácích skřítcích v Podkrušnohoří“ vystoupit v Městském muzeu v Chomutově.

Myslíme si, že dramatický kroužek byl pro žáky obrovským přínosem. Žáci se seznámili s pověstmi, vyzkoušeli si role moderátorů, herců a kulisáků. Při přípravě na jednotlivá vystoupení si žáci rozvíjeli paměť, představivost, fantazii, empatii, slovní zásobu a pozornost.

Kroužek se koná jednou týdně - 60 minut pod vedením Mgr. Petry Kozempelová a Pavly Peterkové

Kroužek Zdravé cvičení

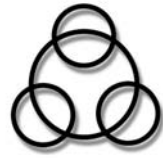
Kroužek probíhal v prostorách relaxačního sálku, kde máme k dispozici náčiní, která jsou prospěšná k nápravovým cvičením.

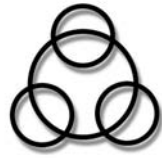
Využíváme tedy gymnastické míče, kde si procvičujeme pánevní dno, protahujeme si záda a využíváme je k cílené relaxaci, při které používáme i relaxační hudbu.

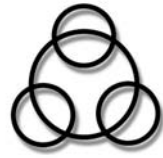
K posílení a zlepšení koordinace využíváme „bossu“. Půlkruhových míčů, na kterých se snažíme zapojení vnitřních stabilizátorů těla a o zlepšení celkové koordinace. Žáci na těchto míčích začínali velmi nejistě, ale při pravidelném používání se nám podařilo nejen na těchto výborných „míčích“ nejen stát, ale provádět další podpůrná cvičení. V současné době využíváme i plochy, která je z druhé strany míče a i zde již máme výsledky hodné pochvaly. Někteří z žáků se nejen dokáží na ploše udržet, ale troufnou si i postavit se na ní ze sedu. Tato balanční pomůcka je vzhledem k výborným výsledkům velmi prospěšná pro zdravý rozvoj žáků.

Cvičení na nestabilních plochách prokládáme cvičením na pohyblivém chodníku a nesmím opomenout ani na cvičení zaměřené na posílení svalového korzetu, na kompenzační cvičení pomáhající nám napravit plochost nohou, případné skoliózy, kulatá záda apod.

Žáci cvičí s nadšením, mají radost z každého zlepšení. Jsou spokojeni, když se jim následující hodinu podaří udělat další krok, na dlouhé cestě k vysoké obtížnosti.

Grafomotorika

Kroužek je přístupný nejen žákům naší školy, ale také široké veřejnosti.

Tuto možnost využívají maminky, kterým není lhostejné, zda jejich dítě bude mít ve škole problém se psaním a tak tento kroužek navštěvují se svými dětmi již v jejich předškolním věku.

Společně s rodiči se děti učí uvolňovat klouby ruky. Učí se orientaci v prostoru, orientaci na ploše a také upevňovat pravolevou orientaci.

Rodiče, většinou maminky, pečlivě vstřebávají informace, které jsou jim poskytovány, naslouchají, jakým způsobem pracovat se svým potomkem a následně doma trénují cviky, které se děti v hodině naučily.

Od houby postupně přecházíme ke špejli, progresu a dostáváme se k peru.

Děti se naučí vnímat prostor, velikost papíru, na kterém právě pracují., orientovat se na něm.

Hravou formou, neustálým opakováním, uvolňováním a procvičováním se snažíme vzbudit v dítěti zájem o samotné psaní. Snažíme se, aby psací náčiní v dítěti nevyvolávalo odpor a nestalo se jen nutným zlem.

V případě, že dítě trpí vadným držením těla, zařazujeme i kompenzační cviky, které nejen tělo uvolní, ale také pomohou ke správnému držení těla a tím i ke zlepšení stability při psaní.

Kroužek Hello English

Kroužek probíhá jednou týdně 60 minut. Je určen pro žáky vyššího stupně.

Je především pro žáky, kteří potřebují při výuce anglického jazyka individuální přístup. Kroužek probíhá v jazykové laboratoři, kde se věnujeme rozvoji slovní zásoby a základní gramatické. Učíme se zvládat základní dovednosti v psané i mluvené podobě a správně číst jednoduché texty. Používáme dvojjazyčný slovník, program Terasoft, pracovní listy s probranou tematikou a krátké poslechy, kde se děti učí reagovat na jednoduché pokyny a otázky. Vyplňujeme jednoduché kvízy, křížovky a hrajeme různé scénky, při kterých žáci získávají dovednosti domluvit se v běžných, každodenních situacích. Kroužek také rozvíjí u žáků kladný vztah k cizímu jazyku a zvyšuje celkovou úroveň vyjadřování.

Počítače mladší žáci

Kroužek PC mladší žáci je určený pro žáky 1. stupně základní školy, probíhá jednou týdně a jedna lekce trvá 60 min.

Cílem je osvojení základních dovedností při práci s počítačem.

V úvodních hodinách probíhá seznámení s pravidly práce na PC, jak se o počítač starat, zásady správného sezení u počítače – tzv. hygiena při práci s PC. Žáci se také dovídají něco málo z historie počítačů.

V dalších hodinách se žáci seznamují se základními pojmy jako je hardware a software, učí se základní části počítače, vstupní a výstupní zařízení, dále základní dovednosti, jako je ovládání myši, psaní na klávesnici atd.

Učí se pracovat v programu Malování a Smart Notebook, kde upravují a vkládají různé obrázky – kliparty, později kopírují a vkládají obrázky z internetu.

Další lekce jsou zaměřeny na úpravu textu v programu Word, a jelikož již umí vkládat a kopírovat obrázky, učí se vytvářet jednoduché referáty na téma např. Můj oblíbený zpěvák/zpěvačka/skupina nebo Moje oblíbené zvíře. Dále vytváří různá přání (Sv. Valentýn, Den matek, vánoční, velikonoční přání) v programu Malování, Smart Notebook nebo Word.

Kroužek PC rozvíjí další stupeň gramotnosti žáků, učí je formulovat své myšlenky písemně. Při práci na PC žáci rozvíjí jemnou motoriku, zrakové vnímání, pozornost a soustředěnost.

Kroužek počítačů pro starší žáky

Proč kroužek navštěvujeme?

Máme rádi techniku, zajímají nás nové trendy v jejím vývoji, chtěli bychom se naučit práci se zajímavými programy. Myslíme si, že jejich znalost nám pomůže i ve studiu na středních školách.

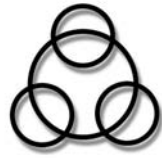
Jak často se scházíme?

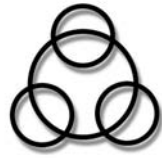
Pravidelné schůzky kroužku se odehrávají vždy ve čtvrtek. Sejdeme se ve dvě hodiny a čeká nás dvouhodinová práce, někdy proložená hrou. Na konci schůzky dá paní učitelce někdy dost práce od počítačů nás „utrhnout“, takže se schůzka mnohdy protáhne.

A co naše činnost?

Nejvíce nás každý rok baví vše, co je spojeno s grafikou. Učíme se pracovat s Malováním – to je pro nás základní činnost. Připojujeme práci a malé projekty v programech Zoner Callisto, Cartoonist, Gimp, Gif Animator, Pivot. Vytváříme prezentace a pak s nimi seznamujeme spolužáky za pomoci interaktivní tabule. Vymýšlíme a výtvarně ztvárňujeme pohádky a příběhy, které ozvučíme. Vyrábíme vizitky, plakáty, tangramy, diplomy. Pracujeme také s textovými a tabulkovými editory. Zkoušíme tvořit návrhy webových stránek.

Chuť do práce nám nechybí, někdy si zahrajeme hry, které nám pomohou rozvíjet postřeh, přesnost, prostorovou orientaci a představitivost, nebo nám pomáhají překonávat poruchy učení. Ano, i k tomu může být počítač dobrým pomocníkem. Myslíme si, že pro práci s PC na střední škole získáváme velmi slušné základy, které se nám budou se hodit!

Kroužek vaření

V kroužku vaření se setkávají žáci prvního i druhého stupně – od třetí do deváté třídy. Dochází tu ke spolupráci žáků různých ročníků, jejich vzájemnému poznávání a vytváření vazeb mezi nimi.

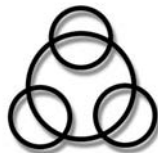
Hlavním cílem kroužku je seznámení žáků s pravidly zdravé výživy, zásadami správného stolování a společenského chování na různých akcích, kde je podáváno jídlo a samozřejmě hlavně s plánováním jídelníčku a přípravou jednoduchých jídel.

Děti pracují ve smíšených skupinách, každá se podílí na přípravě určité části menu (předkrmu, polévky, hlavního jídla, salátu či dezertu – podle domluvené skladby jídelníčku). Jídelníček se sestavuje vždy předem se zřetelem na případné alergie a oblíbené pokrmy dětí.

Děti obohacují jídelníček svých spolužáků rodinnými recepty, učí se hledat nová jídla a sestavovat jídelníček pomocí internetu, zapisují si vyzkoušené recepty do svého vlastního receptáře. Děti se často seznámí s pokrmy ze surovin, které v domácím prostředí nepoznaly. Jídla mají často ohlas i v jejich rodinách, kde se děti chlubí nově získanými dovednostmi.

V kroužku vaření se snažíme sledovat i tradice a sváteční zvyky, proto s dětmi vaříme pokrmy, které se objevují na rodinných stolech o Vánocích a Velikonocích (například vánoční perníčky, velikonoční nádivku apod.).

Kroužek je vždy hojně navštěvovaný, jeho organizace je vzhledem k rozdílnému věku dětí, různému stupni jejich obratnosti a pracovních návyků velmi náročná a vyžaduje plné nasazení jeho vedoucích. Kromě chutného jídla je však pro všechny odměnou radost ze společné práce a pocit, že jsme zase zvládli o něco víc.

Kroužek kytara

Kytara patří mezi velmi oblíbené hudební nástroje hlavně pro její univerzální využití – jako klasická kytara i jako folková. Velkou předností je, že hru můžeme doprovázet zpěvem. Každý rok se děti naučí několik nových akordů, rytmů a s nimi i nové písničky. Nenásilně také pronikají do tajů hudební teorie, která je potřebná k porozumění hudebních zákonitostí.

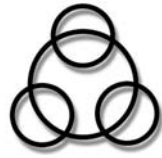
Probíhá zde výuka písní současných kapel i písní ze zpěvníku. Žáci se zde učí základy folkové kytary. Také nacvičují rytmizaci a prstoklad základních akordů. Cílem je se naučit udržet rytmus a postupně přidávat zpěv. Hlavní je radost ze hry a ovládnutí nástroje.

Hra na kytaru rozvíjí u žáků jemnou motoriku a rytmické cítění. Cílem kroužku je naučit žáky hrát na tento hudební nástroj. Žáci by se měli umět sebevědomě prezentovat na veřejnosti.

Žáci vystupují na různých školních besídkách a vernisážích.

Kroužek vede Mgr. Zdenka Kratochvílová.

Zpěv s kytarou

Scházíme se pravidelně jednou za týden, abychom se věnovali našemu oblíbenému zájmu – zpěvu.

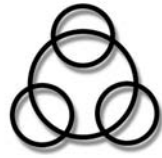
Náplní naší práce není jen zpěv písní samotných, ale i tvrdá práce, která se zpěvem souvisí. Pokud máme píseň správně interpretovat, musíme zvládnout přesnou intonaci a rytmus. Vše stojí na dechu, proto se pravidelně věnujeme dechovým cvičením, při rozezpívání trénujeme přesnou intonaci tónů a při rytmických cvičeních si rozvíjíme smysl a cit pro rytmus.

Odměnou za tuto tvrdou práci je nácvik písní. Čerpáme z různých žánrů – folk, filmová hudba, pop, rock. V repertoáru máme jak písně lidové, tak tvorbu současných hudebních interpretů a skupin. Při nácviku využíváme i informačních a komunikačních technologií.

Pokud se nám povede píseň správně zazpívat, máme z toho velkou radost.

Pravidelně se účastníme školních projektů a vystoupení, kde se snažíme tento hřejivý pocit předat i publiku. Důkazem toho, že se nám v tomto směru daří, jsou pochvalné ohlasy z řad rodičů.

Kroužek Hraní na flétnu

Flétna probíhá jedenkrát týdně. Přihlásilo se pět žáků z různých ročníků. Jedna žákyně je pokročilá hráčka, a tak nacvičuje různé lidové písně, i vícehlasé. Ostatní žáci jsou začátečníci. V úvodu se žáci seznamují s hudebním nástrojem, jeho složením, údržbou a stylem nátisku. Učí se dýchání do flétny a vytváření tónu, slabikou dú, dý – šeptem. Součástí každé lekce jsou dechová a motorická cvičení, různé hrátky s flétnou a soutěže. Nejvíce žáky láká měření dlouhého výdechu na čas. V průběhu dvou měsíců se žáci naučí základní držení levé ruky - tón H, A, G. Zvládají jednoduchá cvičení na procvičení druhů a délky not. Postupně hrají různá říkadla a písničku Halí, belí, kde si vyzkouší základní rytmus hraní. Později si žáci osvojí i tóny pravé ruky a s nimi spojená cvičení a písničky.

Kroužek Volejbal

Volejbal probíhá jedenkrát týdně. Činnost je zaměřena na zvládnutí základních prvků této míčové hry a jejích pravidel. Vždy začínáme tělesnou přípravou. Dále pokračujeme procvičováním vždy konkrétního prvku. Žáci se učí podání, příjem, spodní a horní nahrávku a odbití přes síť. Závěr každé lekce je věnován samotné hře volejbalu, ale i ostatním míčovým hrám podle přání dětí.

Kroužek Tanec

Tanec probíhá vždy v pátek. Během jednoho školního roku zvládneme nacvičit tři choreografie. Na začátku nácvičku si žáci společně vyberou vhodnou skladbu a poté začneme s nácvičkem. Každou lekci přidáváme část tance, až jsme schopni s choreografií vystupovat. Tančili jsme např. na vernisážích a projektových dnech školy.

Zážitkový kroužek

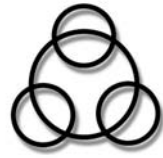
Jak už název napovídá, cílem zážitkového kroužku je získávání spousty nezapomenutelných zážitků, které si žáci odnesou po zakončení povinné školní docházky. Poznávání zajímavých míst, lidí a získávání zkušeností jsou samozřejmostí.

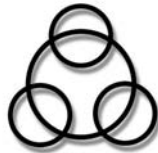
Ve školním roce 2008/2009 se uskutečnil první vodácký kurz na Kamencovém jezeře a následné splutí Ohře v úseku Karlovy Vary – Hubertus. Tato akce se žákům líbila natolik, že se stala podnětem pro fungování zážitkového kroužku. Kroužek vedly Mgr. Jana Tykalová a Mgr. Lenka Suchardová. Naším cílem bylo nabídnout dětem podobné víkendové akce celoročně. Chtěli jsme, aby děti pobývaly v přírodě, poznávaly své blízké okolí a vyzkoušely si činnosti, které ještě nevykonávaly.

Ve školním roce 2009/2010 jsme podnikli výlety do cisterciáckého kláštera v Oseku, advent jsme oslavili na statku v Podkrušnohorském zooparku, když napadl sníh, lyžovali jsme bobovali a sáňkovali v Bezručově údolí. Za pěkného počasí jsme se věnovali vodácké turistice na Kamencovém jezeře a na Ohři.

Členská základna se postupně rozšiřovala. Ve školním roce 2010/2011 se k nám mimo žáků připojili také jejich rodiče a paní učitelky, některé i se svými rodinami. To nám mnohdy pomohlo vyřešit logistiku celé akce.

V září jsme putovali za rytířem na zřícenině hradu Rýzmburk u Oseka. V plné zbroji tam na nás čekal bývalý žák Filip Brindler v doprovodu krásné hradní paní Terezy Vadlejchové, též bývalé žákyně.

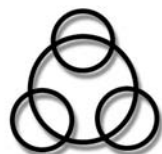

Díky rodičům Mírcě a Zdeňkovi Gremlíkovým jsme v listopadu shlédli výstavu maket dinosaurů v Teplicích. Také jsme navštívili divadelní představení na koních ve Svinčicích – Sněhurka a sedm trpaslíků.

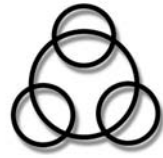
V zimě jsme sáňkovali, bobovali a běžkovali v Bezručově údolí v Chomutově. Vědomosti o krušnohorských hračkách a dalších tradicích jsme získali během únorového výletu do Oblastního muzea v Chomutově. Z muzea jsme pokračovali na Lesnou, kde jsme se po prohlídce tradičního krušnohorského domu kochali krušnohorskou přírodou.

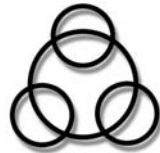

Na apríla jsme se vypravili do chomutovského zooparku, kde jsme se kromě obdivování a krmení zvířat seznámili s historií a unikátností Kamencového jezera. Průvodkyněmi nám byly žákyně ZŠ Zahradní v Chomutově. Pobyt jsme zakončili sportováním na dětském hřišti.

Vrcholem našich akcí byl květnový výlet na Ohři. V oblíbené půjčovně u pana Sýkory jsme si půjčili tři rafty a sedm kanoí. Do nich se rozmístila naše čtyřicetičlenná výprava. Za krásného počasí jsme dopluli na Hubertus. Na raftech se osvědčily odvážné maminky se svými potomky a na kanoích ještě odvážnější paní učitelky. Na konci plavby nás čekala peřej, kterou jsme též úspěšně zvládli. K dobré náladě přispěl vydatný oběd a po něm následovala cesta vlakem domů.

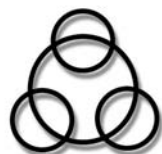

V následujícím školním roce 2011/2012 se vedení kroužku spolu s Janou Tykalovou ujala také Mgr. Zdeňka Kratochvílová, která vystřídala Mgr. Lenku Suchardovou, která se přestěhovala do jižních Čech. I přes značnou vzdálenost se snaží účastnit se nadále některých akcí zážitkového kroužku.

Celkem v tomto školním roce proběhlo 7 akcí, z toho 6 víkendových a 1 odpolední. Dvakrát jsme procvičovali vodácké dovednosti na Kamencovém jezeře. Šlo o úvodní a závěrečnou akci, kterou jsme pojali jako oslavu Dne dětí s grilováním.

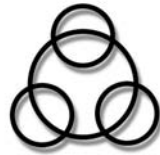

Mezi největší zážitky jistě patří seznámení s lidmi, jejich profesemi a zájmy. V říjnu jsme strávili odpoledne s myslivcem v hájence na Ressleru. Dozvěděli jsme se zajímavé informace nejen o místní zvěři, myslivosti a lovu, ale také o vycpávání zvířat.

V březnu měly děti možnost prožít jeden den ve společnosti Sboru dobrovolných hasičů Hory Svaté Kateřiny a prakticky se seznámit s jejich činností. Šikovní svěřenci paní učitelky Petry Hejnové - ukázali dětem simulaci hasičského zásahu při likvidaci požáru. Součástí ukázky byla i štafeta, jedna ze soutěžních disciplín. Děti měly možnost všechny činnosti si vyzkoušet a porovnat svoje dovednosti s dovednostmi malých hasičů.

Jedním ze zážitků, byl zejména pro chlapce, přejezd na hasičskou stanici hasičským vozem. Děti se seznámily s bohatou historií existence sboru, měly možnost nahlédnout do kroniky, prohlédnout si trofeje sboru ze soutěží, osahat si hasičskou výzbroj a vyzkoušet si ochrannou výstroj. Zakončením vydařeného dne byla návštěva rozhledny, střelba ze vzduchovky a společné opékání vuřtů.

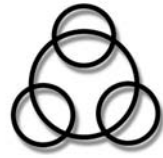

Pro děti, které jsou spíše kulturního než sportovního založení, byly uspořádány dva zájezdy. Před vánočními svátky nás manželé Gremlicovi odvezli do Vánočního domu v Karlových Varech. V něm jsme si prohlédli ručně malované ozdoby, andílky, stromečky, světýlka, svíčky a další nádherné dekorace. Vánoční atmosféru jsme nasávali i na kolonádě za zvuku koled. Další akcí, patřící k Vánocům, bylo shlédnutí divadelního představení Mrazík v Docela velkém divadle v Litvínově.

Nejmasovější akcí bylo dobrodružství na hradě Hněvín, kterého se zúčastnilo 24 dětí a někteří rodiče. Děti cestou na hrad načerpaly informace o hradu, které pak použily k sestavení tajenky při stezce odvahy. Také si prohlédli zimní oblohu z hvězdárny a zavzpomínaly na dobu astrologů, protože Hněvín je spjat s osudem Edwarda Kellyho.

V letošním školním roce zatím proběhlo 5 akcí. V září jsme opět navštívili Kamencové jezero. Za krásného počasí zde proběhl kanoistický výcvik a oblíbené grilování vuřtů. Pomáhali nám kolegyně a rodinní příslušníci.

Další akcí, kterou bychom nemohli uskutečnit sami a bez patřičné přípravy, byl zážitkový program Jak žili mniši ve Františkánském klášteře 14 sv. Pomocníků v Kadani. Šlo o prohlídku, na kterou se děti připravovaly podle – learnigového programu Monasterium, aneb nebojte se klášterů, který byl vytvořen v rámci projektu Kulturně historické dědictví a udržitelný rozvoj místních komunit na Katedře dějin a didaktiky dějepisu Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Skupiny dětí měly za úkol zmapovat denní režim mnichů – jejich aktivity v jednotlivých místnostech kláštera. Průvodcem nám byl historik Lukáš Gavenda z Městského muzea v Kadani. Konečné pojetí programu jsme dotvořili společně s archeoložkou Janou Šílovou.

V listopadu jsme navštívili Docela velké divadlo v Litvínově a shlédli představení s názvem „Ať žijí duchové“.

Další kulturní akcí byla návštěva koncertu folkového zpěváka Pavla Žalmana Lohonky v Kulisárně v Chomutově.

Dále jsme navštívili Červený Hrádek, kde jsme navštívili IQ park a prohlédli si zámek. Na Červeném Hrádku byla připravována Mnichovská dohoda, takže jsme si zde procvičili naše znalosti z hodin dějepisu.

Naše výlety se konaly převážně v blízkém okolí města Most. Nebylo to pouze z finančních důvodů, ale i proto, aby žáci lépe poznali region, ve kterém žijí. Výlety měly výraznou poznávací a vzdělávací složku, která se týkala historie regionu, jeho tradic a poznání přírody, hlavně zvířat a ekologických souvislostí.

Také jsme se snažili zvýšit fyzickou zdatnost a obratnost našich dětí. Ty se seznámily s takovými sporty, jako je vodní turistika nebo běh na lyžích. Šlo nám o to, aby děti získaly neobvyklé zážitky, a aby tyto zážitky nebyly samoúčelné.

Rozkopnutý hrnec

Co na našem kroužku můžete zažít?

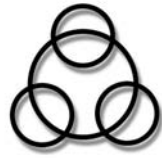
Na kroužku si zaručeně zlepšíte nebo posílíte dobrou náladu a odnesete si spoustu hezkých zážitků strávených v kolektivu stejně nadšených učitelů a žáků z 1. i 2. stupně naší školy.

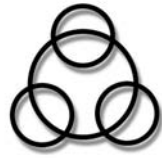
Seznámíte se s různými nástroji jako je kytara, klavír, buben, Orfeovy nástroje, boomwrackers, ale také se naučíte využívat další netradiční nástroje – vařečky, hrnce, poklice, lžičky, skleničky, apod. S dětmi si také hrajeme na orchestr, kdy jedno z dětí je kapelník a diriguje zbytek orchestru. Musí být schopen udržet rytmus a dokonale řídit hru orchestru. Při hře se nacvičuje improvizace, rytmus, melodie a dynamika.

V průběhu školního roku se scházíme nejen v odborné učebně HV, ale také v relaxačním sálku, tělocvičně a učebně s interaktivní tabulí. Bubnování spojujeme se zpěvem doprovázeným klavírem, kytarou a pohybovým doprovodem.

Zaměřujeme se hlavně na rytmus, který rozvíjíme a zdokonalujeme hrou na tělo různými rytmickými cvičeními, doplněnými pohybem, zpěvem, dramatizací a hrou na hudební nástroje.

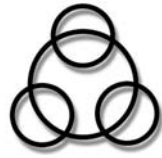
Aktivně se zapojujeme do různých akcí pořádaných školou. Velký úspěch zaznamenáváme každoročně na VŠFS, kde se konají vystoupení při příležitosti vernisáže výtvarných prací žáků naší školy. Zde se s radostí, chutí i nadšením zapojují i přítomní rodiče.

Školní družina

Náplň práce ve školní družině je každoročně přizpůsobena ročnímu období.

Školní družinu navštěvuje 25 žáků z 1. – 4. ročníku na základě vyplnění zápisového lístku. Svou činnost vykonává ve dnech školního vyučování a mimořádně i ve dnech ředitelského volna. Paní vychovatelka se snaží, aby děti v družině nacházely odpočinek, ale i zábavu, která je obohatí. Pomáhá rozvíjet vrozené předpoklady každého dítěte. Činnosti jsou spojeny s prožitkem. Ve školní družině probíhají opakovaně soutěže, diskotéky, zpívání s hudbou, Pohádkový les a další.

Slavíme anglosaský lidový svátek zvaný Halloween. Přijíždějí k nám zástupci z Farmy Klíny, kteří s dětmi vyrábí dřevěnou hračku, svíčky z včelího vosku. Každý rok v prosinci probíhá Mikulášská besídka a vánoční posezení u stromečku. Slavíme svátek Svatého Valentýna, vyrábíme si masky na pohádkový karneval.

Každý měsíc navštěvuje školní družina aquadrom, kde si děti užijí plno legrace.

Velký úspěch u dětí má pravidelné vaření ve školní kuchyňce. Už umíme skořicová slepovaná linecká kolečka, pudinkové řezy, vánoční a velikonoční perníčky, pizzu, slepovaná valentýnská srdíčka, tieamissu, pomerančové košíčky a spoustu dalších dobrot.

Ve školní družině probíhají dny zaměřené na určité téma – Vítání jara – otevírání jarní studánky, Barevný den, Den Země, Den vody, Den otevřených dveří u Hasičského sboru v Mostě, Den matek, Den dopravní výchovy, Den pro mého psa, Den pro mou kočku, Den dětí apod. Veliké oblibě se těší Rozlučkový den, kdy se děti loučí se starým školním rokem.

Dvakrát do roka mají děti možnost s paní vychovatelkou zažít i školu v noci. Ve škole zůstávají v pátek přes noc a tráví sobotu společnými činnostmi ve škole.

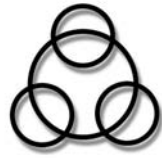

Nechybí ani výlety mimo školu, byli jsme např. v botanické zahradě v Teplicích, na Klínech, na zámku v Duchcově. Jezdili jsme do kina 3D do Loun a máme radost, že teď už nám stejný zážitek umožňuje i maxikino Kosmos.

Družina je otevřena denně do 15:30 hod. – pod vedením Marty Skokové.

Školní klub

Školní klub vedou Mgr. Kateřina Basáková (vedoucí klubu) a Pavla Peterková (vychovatelka), byl založen v září 2004 s počtem přibližně 30 žáků (nepravidelná docházka). Školní klub je využíván žáky pro volnočasové aktivity, ale využívají ho i žáci, kteří čekají na zájmové kroužky, odpolední vyučování či Hravé čtení v knihovně.

Součástí týdenní skladby zájmových činností jsou činnosti rekreační, společenskovední, sportovní a estetickovýchové.

Celý rok se ve školním klubu vytváří různé výtvarné výrobky, kterými si zdobíme náš školní klub. Pracujeme společně se školní družinou, kdy větší žáci z klubu pomáhají menším kamarádům v družině. Využíváme všechny odborné učebny ve škole, velmi často školní kuchyňku, kde vznikají dobroty dle přání dětí.

Samozřejmě máme i sportovní aktivity. Chodíme do tělocvičny, kde hrajeme různé míčové hry, honičky nebo také florbal či fotbal. Během roku pořádáme turnaje v ping-pongu, florbale. S družinou pořádáme soutěžní odpoledne. Pokud nám to dovoluje počasí, chodíme ven. Často vyrážíme do přírody. V zimním období, když je sníh, chodíme bobovat nebo sáňkovat. Nebojíme se uklidit kolem školy nebo v přírodě, upozornili také na černou skládku nedaleko školy.

Školní klub má, vedle pravidelných zájmových útvarů, mimoškolní aktivity a výlety. S dětmi chodíme na minigolf, bowling, badminton, plavat na aquadrom, navštěvujeme planetárium, kino, Městskou knihovnu v Mostě. Zveme si zajímavé lidi na besedy. Měli jsme tak možnost mluvit i se stíhacím pilotem.

Velmi rády spolupracujeme se školní družinou na tématicky zaměřených dnech, jezdíme také na společné výlety, např. na Ovčí farmu na Klínech.

Všechny společné zážitky zaznamenáváme do kroniky školního klubu.

Děti se zde nikdy nennudí a rády školní klub navštěvují. Jsme velice rády, že školní klub přispívá k tomu, že děti mají různé aktivity a kvalitně tráví svůj volný čas.

Školní časopis

Časopis začal vycházet v roce 2008 původně jako třídní časopis, ale žáci si přáli rozšířit jeho působnost pro celou školu.

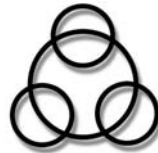
Časopis má informační charakter, hodnotí a informuje o akcích školy a úspěších jednotlivců. Vycházejí zde i ankety a naučné články na různá témata.

V současné době tvoří redakci žáci 9. tříd s vyučujícím předmětu Informační a komunikační technologie, případně další žáci a vyučující školy, protože do časopisu může svými články přispívat každý, kdo má zájem.

Název časopisu Devatenáctka vznikl z názvu školy. Protože kromě oficiálního názvu Základní škola profesora Zdeňka Matějčka, je naše škola nazývána 19. ZŠ (v Mostě je 19. základní školou v pořadí).

Časopis je určený pro všechny žáky školy. Na jednu třídu připadá jedno číslo časopisu zdarma. Pokud má někdo zájem si časopis zakoupit, zaplatí symbolickou cenu 5 Kč.

Časopis je měsíčník, vychází v počtu 15 ks (14 tříd + školní klub).

Ukázkové číslo časopisu

číslo: 7 - březen	Školní zpravodaj	2012
-------------------	------------------	------

DEVATENÁCTKA

SNÍŽ ZAJÍMEJ
Jiřina Čadřilová

U dělat jaro dá pořádkou práci –

*z ačít, aby už z pínali ptáci
vytácal ze zeme žitky a trávu,
pro lozky připravít barevnou slávu,
vyletít náoc, až z láte se třpytí,
čmeláček ovládnut jímlo a prít,
po stavní roz stávné do meděhy ívné,
k motýlům pro nábnit motýd ředí,
roz ronat jablóně a třešně a kručíže...*

U dělat jaro dá pořádkou řadíže

Milí žáci a žákyňe, začali jsme jednou krásnou jarní básničkou, protože jaro se blíží! Jarní prázdniny nám utekly jako voda a už jsme zase zpět ve školním procesu! Doufáme, že jste si prázdniny hezky užili... A protože jsme zvědaví, zeptali jsme se některých z vás, jak jste vlastně trávili jarní prázdniny...?

1.A
Bára B.: *jeřa jsem s tátou na hory lyžovat*
Pěta H.: *jeřa jsem s mamínkou a tátou na hory*
Tomáš J.: *byl jsem s mamínkou na lyžích na Kivčech*

2.A
Olga M.: *byl jsem s tátou v muzeu mařinek*

3.A
David M.: *dostal jsem psa a celé dny prožil s ním*
Daniel P.: *byl jsem na ~~zoo~~ a mac se mi to líbilo*

4.A
Patrik Z.: *byl jsem s rodič na horách*

5.A
Dan J.: *byl jsem na tuncji v hokaji*

5.B
~~Jan L.~~ L.: *byl jsem na horách*

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PROFESORA ZDEJKA MATĚJKY
Strana 1 (celkem 8)

číslo: 7 - březen

Školní zpravodaj

2012

6.A

Denisa Ů.: byla jsem na ~~vypravěčce~~

Eva F.: byla jsem v ~~školní~~ rana

6.B

Linda Ů.: byla jsem na ~~vypravěčce~~, byla to tam super

Teresa Ě.: spala a má spalovála Eva V.

7.A

Martin K.: byl jsem na hraních v ~~Arkanoidu~~

Matěj K.: byl jsem na hraních v ~~Rakousku~~ a u kamania v ~~Brně~~

7.B

Lukáš B.: jsem jsem nakladákem

Lukáš M.: staveb jsem staveb

8.A

Martin K.: jsem jsem na kate na ~~školě~~

paní učitelka Kanačková: byla jsem na hraních s dětmi

- rana se pro vás připravili: Jana Jiráková, P.B. Jan Zelený, R.Š. Jiří Němec, P.Š.

V tomto čísle vám také představíme některé adrenalinové sporty a
vzlykáte se chtěli některou nějaky vyzkoušet. ☺

ADRENALINOVÉ SPORTY - 1. ČÁST

Tobing

Nechte se zaprout do obří koule o průměru tři a půl metru a utrhnete se jako dvojitá lavina. Jen kamary a lidé, kteří propadli kouli ~~zprůvodu~~ se dovedou vrátit po svahu až šedesátikilometrovou rychlostí. Speciálně dříhy k tomu připravené jsou vybaveny bezpečnými zábránami a jejich povrch je stejně kvalitní jako golfová hrůžka.

Écťing

Luxostřelba prováděná v tandemu a na velkou vzdálenost. Spolu se soupeřem se snažíte zasáhnout střed samčného terče a při tom můžete v letu změnit soupeřův šíp nebo naopak. Soutěž se dá přizpůsobit pro libovolný počet hráčů, je ale třeba mít speciálně označené šíp.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PROFESORKA ZDĚNA HATĚČKA
Drota 2 (zářím 2)

Číslo: 7 - březen

Školní zpravoděj

2011

Bungee Jumping

Dnes již klasický adrenalinový sport je možné zažít v několika obcích. Bud' se můžete plít přirodním tichem z mostu do bezpečné propasti některé z našich vodních nádrží, nebo skočit z jeřábu. Druhá verze atrakce se provozuje na letních koupalištích a kempch.

Na pokračování si počkejte do příštího díla! ☺

- Radniční a Chrástová 9.4 -

...A nyní několik zajímavostí:

✓ V Mostě funguje nová **školka**

Nové **školka** začala letos fungovat v Mostě, a to v rámci mateřského centra při Středisku vlného času Most. Jde o službu, kterou využijí zejména rodiče, kteří musí na úřad, k lékaři či na pracovní pohovor a nemají „chvilkové“ hliďání pro své děti. **školka** je hliďání dětí pro **školka**, kteří nedocházejí do mateřské školky. Funguje nově každé úterý od 9 do 11 hodin a ve středu od 14 do 16 hodin. Služba je určena konkrétně pro děti ve věku od 3 do 5 let. Cena za hliďání je 60 korun za dítě na celou dobu. Dětem jsou zde nabídnuty hry na rozvoj jemné a hrubé motoriky, prvky dětské jógy s pohádkou, hravé malování či pohybové hry s hárkou.

✓ Obnovení pomníku T.G.M.

Mostečtí radní rozhodli o obnovení pomníku prvního československého prezidenta Tomáše **školka** Masaryka. Měly by se stát další významnou spojnici mezi zaniklým starým Mostem a nově vybudovaným městem. Zároveň si všichni mohou připomenout, kdo byl našim prvním prezidentem.

T. G. Masaryk se narodil 7. 3. 1850.

V neděli 22. prosince 1918 prezident přednesl na Pražském hradě své "První poselství". V květnu 1920 byl TGM zvolen prezidentem republiky podruhé.

Zemřel 14. 9. 1937.

✓ Výtvarná soutěž

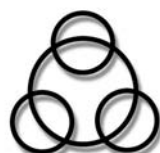
Centrum rozvoje turismu Mostocka a město Most vyhlašují výtvarnou soutěž **školka** zvířecí pomocník pro děti do 15 let. Tužte, který ze zástupců zvířecí říše dělal magstru Edwardu **školka** společnost při jeho alchymistických pokusech na hradě Hněvín?

Nakreslete, jak podle vás vypadá domácí mazlíček slavného mága. Nemařovaný obrázek velikosti A4 doneste do Centra rozvoje turismu Mostocka, které sídlí v hlavní budově magstru v Radniční ulici. Uzávěrka soutěže je 31. května.

Vyhodnocení nejhezčího výkresu a ocenění jeho autora proběhne 16. června při tradiční kulturní akci města Den magstra E. **školka** na hradě Hněvín.

- Denis Ševčík, **školka** 9.8-

ZÁKADNÍ ŠKOLA PROFESORA JEŽEVA PATEČKA
Most, 2. třída (E)

Číslo: 7 - březen

Školní zpravodaj

2012

**ROZHODLI JSEM SE, ŽE VAM UVAŽNĚM NEJOLŠÍ OBRAZU,
JAK VYPADALO NAŠE MĚSTO PŘED LÉTY...**

Starý Měst, v roce 1900 II. Polovina

Hrad Hlávka, v roce 1916

Starý Měst, rodnice 50 let, 20. století

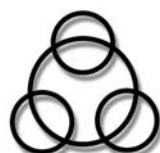
**Starý Měst,
divadlo postaveno
roku 1910 - 1911
doma stave
staveno 30. září 1911**

**Celkový pohled na město
Měst zhruba Hlávka**

- Lucie Hlavová, 9.B -

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PROFESORA JEŘÁKA PATŘÍČKA
Strana 4 (zářím 5)

Číslo: 7 - březen

Školní zpravodaj

2012

ZMĚNÍME TÉMA A PROZRADÍME VÁM NĚKOLIK ZAJÍMAVOSTÍ ZE SVĚTA ZVÍRÁTEK.

VÍTE, JAK DLOUHO ZVÍRATA SPÍ ???

(v hodinách za den)

Slůvka	méně než 1	Jagudr	11
Rejsak	méně než 1	Činčila	12
Žirafa	4	Krysa	13
Slon	4	Kočka	13
Kůň	5	Myš	13
Delfín	5	Prase	13
Ovce	6	Křeček	14
Morče	7	Veverka	14
Tur	7	Lemur	16
Člověk	8	Pískovec	19
Krtek	8	Vačice	19
Ježek	10	Natopýr	19
Šimpanz	10	Lenochod	20
Krdlík	10		

Většina zvířata potřebují spánek, někteří spí pouhých pár minut, jiní i 20 hodin denně. Můžeme si je zkusit, zda zvíře spí, bez odpovědi však stále ještě zůstává otázkou, proč spí...

Víte, že... Sloni spí často na suché trávě nebo si vyhrabávají muldy v zemi - „sloní lože“.

- Monika Semánová 9.B-

Zůstaneme ještě u zvířátek a na závěr přidáme něco pro zasmání:

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PROFESORA ZDEJKA PATEŽKY
Strana 5 (celkem 8)

Číslo: 7 - březen

Školní zpravoděj

2012

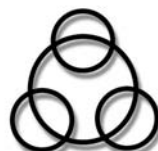
OTÁZKA DO KNIHOVNY NA MĚSÍC BŘEZEN

Otázka pro 1. stupeň:

- Víš kdo napsal knížku 'Pavídní a pejskovi a kočička' 777
- Namaluj obrázek z tvé nejoblíbenější kapitoly.

ŠKOLNÍ KNIHOVNA PROFESORNA ŠKOLNÍ PÁTÉRNA
Strana 5 (celkem 5)

Číslo: 7 - březen

Školní zpravodaj

2012

Otázka pro 2. stupeň:

- Jak se jmenoval autor knihy „V pravěkém světě“, podle které byl pravděpodobně natočen film „Cesta do pravěku“ ???

ŠKOLNÍ KLUB

- akce leden:

1. plavání na ~~quadrasu~~
2. vaření - pizza
3. závody aut
4. florbal
5. celoroční soutěž - dribling
6. turnaj - stolní tenis
7. hry v parku

- zájmové kroužky:

1. flétna - chojklas (lidové písně)
2. taneční - dokončení choreografie
3. stolní tenis
4. volejbal - přehazování

- anketa pro 5. - 7. třídu:

Co byste chtěli dělat v klubu???

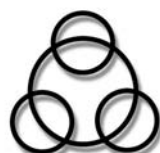
- chodit ven
- hrát vybíjenou
- počítačové aktivity
- hrát hry
- klubové spání
- hrát stolní tenis
- chodit na ~~quadrasu~~

- vyprávění: ~~Blaha~~ ~~Dobrá~~ ~~Jaké~~ ~~hlasy~~

Moudrosti a legrácky na závěr, nĚco pro hostitele , kteří si chtějí procvičit anglické barvy a také jedna soutěžní otázka!

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PROFESORA ZDEŇKA MATĚJČKA
Strana 7 (celkem 8)

číslo: 7 - březen

Školní zpravodaj

2012

❖ Neznávej nikomu, dopřej všem, zvidě se, kde máš, a náležit se všem dobrým lidem.
Jan Amos Komenský

❖ Mnoho změje síla duše, mnoho vina, mnoho naděje, ale všechno změje láska.
Jozef Trolldp

- Linda Hllová, 9.A -

Color Word Search My name is _____

Find the colors:

red yellow pink green
purple orange blue gold
silver white brown

SOUTĚŽNÍ OTÁZKA: Který den je první jarní den?

S odpovědí jděte za paní učitelkou Páhlíkovou do sborovny – vyhrává pouze jeden, a to ten, kdo přijde jako první – samozřejmě se správnou odpovědí! Sladká odměna vás nemine! 🍬

AMOU V DUBNU!!!

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PROFESORA ZDEJKA PATEJČKA
Strana 8 (celkem 8)

Celoroční projekty školy

Výchova ke vztahu ke kulturně historickému dědictví realizovaná pomocí dlouhodobých celoškolských projektů

„Kulturně historické dědictví lze charakterizovat jako prvky krajiny a hmotné a duchovní kultury, které jsou odkazem minulosti a je ve veřejném zájmu, aby byly zachovány pro budoucnost.

Toto průřezové téma si klade za cíl vytvářet pozitivní vztah žáku ke kulturním památkám. Výchova ke vztahu ke kulturně historickému dědictví by se tedy měla týkat především regionu, z něhož žáci pocházejí, kde mají osobní vazby, který mají rádi a o němž si mohou vyprávět s kamarády, s rodiči a často s prarodiči.

Regionální dějiny jsou pro žáky či studenty daleko více hmatatelné než dějiny obecné obsažené v každé učebnici dějepisu. Žáci velmi rádi navštěvují památky, zejména památky v jejich blízkém okolí, a proto vznikly na základní škole profesora Zd. Matějčka projekty, pod vedením Mgr. Jany Tykalové, které jim toto umožnily. Mezi tyto projekty patří:

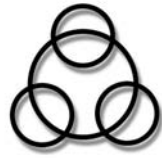
- **„Poznávejme Mostecko“ – 2008/2009 a 2009/2010**
- **„Skřítkové a démoni Krušných hor“ – 2010/2011**
- **„Hledáme tradice a objevujeme svět Krušných hor“**

projekt dlouhodobé spolupráce muzea a školy

- **Dřevěná hračka - tradice Euroregionu Krušnohoří – 2011/2012**
- **Krušnohorské Vánoce – 2012/2013**

Třída	Místo	Výstup
1. stupeň	<i>Vlastivědná procházka městským centrem</i> (dochované plastiky a kašna ze starého Mostu, městský znak)	Průvodce centrem Mostu Pracovní listy k jednotlivým plastikám
6. A	Naučná stezka Ressler Fauna a flora, vliv těžby uhlí na krajinu, rekultivace krajiny	Křížovka, odpovědi našli žáci na jednotlivých tabulkách stezky
6. B	Podkrušnohorské technické muzeum Doly a těžba uhlí v Krušných horách	Rozhlasová relace - pozvánka do Podkrušnohorského technického muzea v Kopistech
7. A	Děkanský kostel Nanebevzetí panny Marie Gotika a vnitřní vybavení kostela	Prohlídka vedená žákem Powerpointová prezentace Dramatizace a nastudování pověsti
7. B	Hrad Hněvín Znaky středověkých hradů, historie hradu v souvislosti s dějinami města pod ním, Edward Kelley, dobývání hradu, Třicetiletá válka – zkáza hradu a postavení jeho repliky	Powerpointová prezentace Příběh hradu
8. A	Zámek Jezeří Lobkoviczové - život na zámku, významné umělecké osobnosti, baroko, klasicismus, hudba a literatura, umělecké dílo	Soutěž Duch Jezeří Písemné a výtvarné práce na určená témata
8. B	Špitál sv. Ducha Vznik a funkce středověkých špitálů, vývoj zdravotnictví a současná nemocnice	Křížovka na téma zdraví a nemoc
9. A	Oblastní muzeum Most - kvíz	Proběhlo bez výstupu
9. B	Poznávací výlet Mosteckem Odklon od zadaného tématu	Dokumentární film z poznávacího výletu

Projekt „Skřítkové a démoni Krušných hor“ – 2010/2011

The poster features a light blue background with a subtle floral pattern. At the top left is the 'Europe Direct Most' logo, and at the top right is the European Union flag. In the center, there is a logo of three interlocking circles. Below this, the text reads: 'Základní škola profesora Zdeňka Matějčka Most, Zdeňka Stěpánka 340, příspěvková organizace. Tel./fax: 476 706 164, www.zsdy-most.cz, e-mail: zsdyvmost@volny.cz'. The main title is 'Žáci ZŠ prof. Zdeňka Matějčka alias skřítkové a démoni Krušných hor'. Below that, it says 'Vás srdečně zvou na vernisáž výstavy'. The exhibition title is 'Pohádkové Vánoce v Euroregionu Krušnohoří'. Further down, it mentions 'k projektu kulturně - historického dědictví "Poznávejme Mostecko - nadpřirozené bytosti v pověstech z Krušnohoří"'. Two star-shaped icons indicate the date 'Kdy 9.12.2010 v 11⁰⁰' and the location 'Kde v aule VŠFS Most, Pionýrů 2806/7'. A photograph at the bottom right shows a group of children in various costumes, including a witch and a prince, posing for a photo.

Žáci ZŠ prof. Zdeňka Matějčka pokračují v projektech výchovy ke vztahu ke kulturně-historickému dědictví. Po úspěšném dokončení projektu „Poznávejme Mostecko“ v loňském roce se ze žáků - průvodců Mosteckem stali skřítkové a démoni Krušných hor. Inspirovali se nadpřirozenými bytostmi, o kterých se dočetli v pověstech z Krušnohoří.

Žáci si nejprve o strašidlech přečetli pověsti. Z nich si potom vybrali postavy, které výtvarně ztvárňovali. Do výroby kostýmů se zapojili nejen žáci a paní učitelky, ale i rodiče. Jejich tvořivost a kreativita se vyplatila, protože skřítkové a démoni následně v rámci projektového

dne nafotili kalendář a současně procházeli stanovišti skřítků, kde pro ně byly nachystány různé úkoly – např. rozeznávání chutí se zavázanýma očima, skládání puzzle, hod na skřítku, atd.

Každá třída průběžně tvořila výtvarná díla s nadpřirozenými bytostmi a doplnila je literární charakteristikou vybrané postavy. Tuto část projektu završila vernisáž výstavy Pohádkové Vánoce v Euroregionu Krušnohoří, která se konala ve spolupráci s Europe Direct Most v aule VŠFS. Zde strašidla ožila znovu. Celým programem diváky provázel Rýbercoul, který si postupně zval ostatní nadpřirozené bytosti a seznamoval s nimi přítomné diváky. Bytosti recitovaly, zpívaly, tančily a hrály divadlo. Představila se Marcebilla, domácí skřítkové, čarodějnice Vela, Krásný muž, Ohnivec, vodní víla, vodník, permoníci, hejkal Hejma, čert z Ressleru.

Celé tematické pásmo uzavřel Ježíšek se svými malými pomocníky. Tradiční krušnohorské pověsti od zakladatele krušnohorské démonologie Christiana Lehmana (1611-1688) se tak spojily s novodobou tradicí z Božího Daru. Součástí a vyvrcholením programu bylo pokřtění nástěnného kalendáře, který se žákům i rodičům velmi líbil.

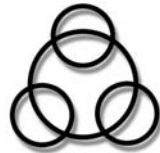
Kalendář 2011

Základní škola profesora Zdeňka Matějčka
Most, Zdeňka Štěpánka 340, příspěvková organizace
Tel./fax: 476 706 164, www.zsdvsmost.cz e-mail: zsdvsmost@volny.cz

Skřítkové a démoni Krušných hor 2011

V Krušných horách kdysi žili
draci, skřítkové a víly,
odešli tam, kde na ně věří,
ale jenom někteří...
Víte kteří?

Leden

Rýbrcoul - vládce
Krušných hor.
Lidem většinou škodil,
měnil své podoby
a pocestným ztěžoval
cestu lesem.

po	út	st	čt	pá	so	ne
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
	31					

Únor

Marzebilla - strážný
duch Krušných hor.
Byla dekou hradního
pána, nyní se zjevuje
v lesích.

po	út	st	čt	pá	so	ne
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
	28					

Březen

Domácí skřítkové hlídali
děti, ale pouze
v domácnostech,
kde se žilo zbožně.

po	út	st	čt	pá	so	ne
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
	28	29	30	31		

Duben

Čarodějnice Vela věštila
neštěstí Třicetileté války
u obětního kamene
pod Doubravskou horou.

po	út	st	čt	pá	so	ne
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
	25	26	27	28	29	30

Květen

	po	út	st	čt	pá	so	ne
							1
Krásný muž - lesní duch pocházející ze Schönwaldu.	2	3	4	5	6	7	8
Zimu tráví pod kořeny rostlin a na jaře se probouzí s první jarní kytičkou.	9	10	11	12	13	14	15
	16	17	18	19	20	21	22
	23	24	25	26	27	28	29
	30	31					

Červen

	po	út	st	čt	pá	so	ne
			1	2	3	4	5
Ohnivec - vyskytoval se spolu s bludčkami v bažinách mezi Chomutovem a Mostem.	6	7	8	9	10	11	12
	13	14	15	16	17	18	19
	20	21	22	23	24	25	26
	27	28	29	30			

Červenec

	po	út	st	čt	pá	so	ne
					1	2	3
Vodní víla - krásné stvoření se zlatými vlasy. Někdy lidem škodila a jindy pomáhala.	4	5	6	7	8	9	10
	11	12	13	14	15	16	17
	18	19	20	21	22	23	24
	25	26	27	28	29	30	31

Srpen

	po	út	st	čt	pá	so	ne
	1	2	3	4	5	6	7
V rybnících pod vrchem Hněvínem žili vodníci. Kvůli vysoušení jezer se zdejší lidem mstili.	8	9	10	11	12	13	14
	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28
	29	30	31				

Září

Permonci se objevovali v podzemních chodbách hlubinných dolů. Byli to stařečkové v havířském oblečení se svítlinou v ruce.

po	út	st	čt	pá	so	ne
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Říjen

Hejkal Hejma svými táhlými "hej, hej" děsil obyvatele Krušných hor. Žil poblíž hraničního kamene u Blatna.

po	út	st	čt	pá	so	ne
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Listopad

Čert z Resslerova dvora ležel ve sklepech na penězích. Hlídal je před sedlákem Resslerm.

po	út	st	čt	pá	so	ne
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Prosinec

Ježíšek a jeho pomocníci Vám přeji krásné Vánoce a mnoho štěstí v novém roce!

po	út	st	čt	pá	so	ne
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Projekt „Hledáme tradice a objevujeme svět Krušných hor“

projekt dlouhodobé spolupráce muzea a školy

1. *Dřevěná hračka - tradice Euroregionu Krušnohoří – 2011/2012*
2. *Krušnohorské Vánoce – 2012/2013*

ZŠ profesora Zdeňka Matějčka a Europe Direct Most

si Vás dovolují pozvat na
vernisáž výstavy
**Dřevěná hračka,
tradice Euroregionu Krušnohoří,**

která se koná
dne 1. 12. 2011 od 12:00
na VŠFS v Mostě

ZŠ profesora Zdeňka Matějčka v Mostě
a Informační centrum Europe Direct Most
si Vás dovolují pozvat
na vernisáž výstavy
„KRUŠNOHORSKÉ VÁNOCE“,
která se koná dne 13. 12. 2012 od 11,30 hod.
na Vysoké škole finanční a správní, o.p.s.,
Pionýrů 2806, Most.

Program vernisáže „KRUŠNOHORSKÉ VÁNOCE“

Výstava zakončuje projekt „Krušnohorské Vánoce“, ve kterém se žáci seznamovali s tradiční vysoce slavnostní krušnohorskou vánoční kulturou.

Vánoce v Krušných horách jsou spojeny s hornickou činností, oslavou světla a výrobou tradičních dřevěných předmětů.

Žáci si připravili pásmo o symbolech krušnohorských Vánoc, dramaturgii krušnohorských pověstí a hudební ztvárnění vánočních písní a koled.

Vystavované výrobky představují krajinu Krušných hor a dokumentují činnost Zážitekového kroužku na výletech v Krušných horách a v Podkrušnohoří.

Při výchově žáků ke vztahu ke kulturně historickému dědictví se spolupráce školy a muzea přímo nabízí. Svou nezastupitelnou úlohu sehrává muzeum zvláště při vedení žáků k odkazu regionálních tradic. Přímý kontakt se sbírkovými předměty je pro děti obohacujícím zážitkem, který jim jejich rodiče často ani poskytnout nemohou.

Projekt je pro žáky a učitele především možností, jak změnit zaběhlý systém vztahů a způsobu práce. Dítě má možnost vlastní aktivitou získávat zkušenosti. Při projektovém vyučování ze situace samovolně vyplyne potřeba spolupracovat, ale současně má dítě možnost se individuálně prosadit a sdělit své názory na možná řešení problému ostatním členům skupiny. Propojovat teorii s praxí je poměrně snadné na učilištích nebo středních odborných školách,

kde je součástí vyučování odborná praxe a i ve školní výuce se na ni lze odvolávat. Školy, které mají všeobecně vzdělávací program, tuto možnost vždy nemají. Proto výborným partnerem, který umožní dětem ze všeobecně vzdělávacích škol spojit školu s běžným praktickým životem, může být právě muzeum.

Základní škola prof. Zdeňka Matějčka v Mostě a Oblastní muzeum v Chomutově mají opakovanou zkušenost s výchovou dětí ke vztahu ke kulturně historickému dědictví. Spojení těchto dvou institucí za účelem společné práce proběhlo velmi přirozeným způsobem. Děti a rodiče ze Zážitkového kroužku při ZŠ prof. Z. Matějčka v Mostě začali výlet do Krušných hor návštěvou výstavy *Svět Krušných hor*. Hračky ze Ströherské sbírky se jim velmi líbily. Neméně se jim líbila i aktivita v muzeu, kdy si prohlíželi hračky a zjištěné údaje vypisovali do pracovních listů. Získané poznatky pak doplnila paní Miroslava Brůnová odborným výkladem, který byl přizpůsobený věku dětí. Úroveň zpracování těchto listů je velmi vysoká, hračky jsou oblíbeným tématem nejen u dětí. Výstava byla natolik inspirativní, že jsme následně zahájili spolupráci mezi zmíněnými institucemi. Ta byla již od samého začátku plánovaná jako dlouhodobá. Proto jsme téma našeho společného působení rozšířili z hraček a hračkářství na další tradiční řemesla a umělecké obory. Obecným záměrem projektu je podpora zájmu dětí o hračkářství, krajkářství, hornictví a hudbu. Tyto tradiční obory poskytují velký prostor pro teorii i praktickou realizaci. Náš záměr je obsažen i v názvu projektu - *Hledáme tradice a objevujeme svět Krušných hor*. Druhá část názvu je totožná s názvem expozice hraček ze Ströherské sbírky *Svět Krušných hor*. Cílem spolupráce bylo vytvořit a ověřit muzejní a školní programy (pracovní listy nejen k expozici, ale i pro práci ve škole, tvůrčí dílny), které budou nadále používat muzeum a další školy. Tyto programy jsme vytvářeli společně a po ověření na naší škole docházelo ještě k úpravám programů pro různé věkové skupiny či modifikacím pro práci v muzeu nebo ve školách. Hledání tradic počítá i s oslavami nejdůležitějších křesťanských svátků Velikonoc a Vánoc.

Úvodní program *Horníci a jejich přátelé* byl koncipován jako vandr po Krušných horách. Děti procházely s vandrovním listem po jednotlivých oblastech Krušných hor (stanovištích ve škole) a plnily zde praktické úkoly. Program *Na Vánoce dlouhé noci* spojoval vánoční oslavy s hudbou, zpěvem koled, tradičními zvyky včetně těch kulinářských a s poznáváním

hudebních nástrojů. Součástí programu byly i hry pro rozvoj komunikace. K Vánocům patří také hračky. Kvůli jejich výrobě a výrobě vánočních předmětů byly Krušné hory nazývány Vánoční zemí. Naše škola pořádala ve vánoční době výstavu pod názvem *Dřevěná hračka – tradice Euroregionu Krušnohoří* za finančního i organizačního přispění Informačního centra Europe Direct Most na VŠFS Praha (pracoviště Most). Uspořádání této výstavy jako ohlasu na Ströherskou sbírku bylo jedním z výstupu celého projektu a bylo velmi oceňováno rodiči a veřejností. Zajímavou součástí této výstavy bylo i vyhodnocení ankety prarodičů žáků naší školy, která se zabývala jejich dětstvím z hlediska her, hraček, zájmů, četby a tradic. Tak tento projekt získal kromě uměleckého charakteru také aspekt vědeckého výzkumu.

Jaro bylo tradičně spojeno s Velikonocemi a s krajkářstvím v programu *Krajkované kvítí*. Zde byli žáci některých tříd seznámeni s technikou krajkování, používanými materiály a jejich zpracováním před samotným vytvářením krajek. Děti takto získané poznatky zpracovaly ve formě posterů, pomocí kterých svoji práci představily ostatním žákům školy. Poslední část programu *Dřevěná hračka z Krušných hor* má charakter výtvarné dílny. Každé dítě si v tomto programu vyrobí vlastní hračku z jednotlivých dílů, které po slepení nabarví.

Na naší škole bylo vzhledem k již proběhlým dílčím projektům časové rozložení programu trochu odlišné. Pracovnice muzea za námi do školy v průběhu roku vyjely třikrát na celý den. Tím nám pomohly odborně zaštitit stanoviště s dobovými hračkami a hornickými předměty. Přivezly s sebou muzejní exponáty a zasvěceně je představily. Jejich vystoupení děti velmi zaujalo.

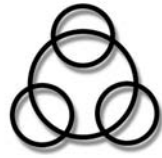
Před ukončením školního roku 2011/ 2012 vyjely dvě šesté třídy na vernisáž společné výstavy dětí ze škol, které s Oblastním muzeem spolupracovali. Některé jejich výrobky jsou umístěny ve skleněných vitrínách na chodbách Oblastního muzea v Chomutově. Samotná výstava byla koncipována jako krušnohorský tajemný les se dřevěnými zvířaty, démony a skřítky. Pro děti bylo velkou odměnou vidět, jak jsou jejich výrobky nainstalované. Jejich práce byla zdokumentována a uložena také na DVD, které si z muzea přinesly.

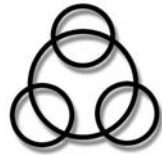
Z uvedeného je zřejmé, že atraktivní projektové vyučování je velmi náročné na přípravu a organizaci. Aby mohli žáci jednotlivých skupin nerušeně pracovat, vytvořili jsme systém

oddělených pracovišť, na kterých se skupiny střídaly podle určeného časového harmonogramu. Skupiny byly tvořeny žáky různých ročníků, což vedlo k hlubšímu poznávání žáků mezi sebou, navázání nových kontaktů a vyzkoušení si spolupráce v netradičních podmínkách. Osvědčilo se také, že žáci posledních ročníků fungovali jako asistenti pedagogů na jednotlivých stanovištích – pomáhali s prací mladším žákům, dohlíželi na dodržování časového harmonogramu. V této nové roli prokázali zodpovědnost a spolehlivost.

Další akce školy (výlety, exkurze, návštěvy, ...)

Výlety do kraje Oty Pavla aneb stanování u Berounky

Součástí poznávání pěkných koutů naší země byly čtyřdenní výlety k řece Berounce, do kraje spisovatele Oty Pavla. Usídlili jsme se před chatou č. 6 na samotě zvané Karáskův mlýn, místními obyvateli nazývaném „Mlýnec“.

Stany jsme postavili na palouku, který se mírně svažoval k potoku. Lokalita všude kolem je chráněnou krajinnou oblastí, takže jsme si zopakovali něco o zásadách pobytu v přírodě, abychom krajině neuškodili.

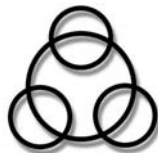

V průběhu těchto čtyř dní jsme pořádali výlety do překrásných míst v okolí. Navštívili jsme okolí skryjského mostu, mlýn a splav na Slapnici, Skryjská jezírka, okolí hospody U rozvědčíka, o které ve svých povídkách psal Ota Pavel. Hledali jsme v lese houby a lesní plody pro vylepšení jídelníčku, potkávali lesní zvěř, zvláště srnčí, a každý večer a noc zapalovali romantické táboráky, u nichž vždy jeden dospělý a tři žáci drželi noční hlídky.

V noci před odjezdem jsme uspořádali maškarní ples pod širým nebem. Poslední den se nám vůbec nechtělo balit a odjíždět – s radostí bychom si pobyt o několik dní prodloužili, zvláště, když jsme si uvědomili, že takto společně už prožíváme poslední dny na škole – pak už zbydou jen vzpomínky.

Škola v přírodě Ruprechtice

31. 5. – 6. 6. 2010 Penzion Malý dům

Ve školním roce 2009/2010 se nám podařilo vyjet s našimi žáky do školy v přírodě v Ruprechticích. Byli jsme ubytovaní v penzionu, kde o děti bylo dokonale postaráno. Celý týden žáci podnikali různé výlety za poznáním do okolí Ruprechtic. Navštívili skalní městečko, Adršpašské skály, mumie v Broumovském klášteře, muzeum hraček a stavebnice „Merkur“, kde si mohli postavit modely podle vlastní fantazie.

Prolezli Teplické a Broumovské skály skrz naskrz, zastříleli si jak z pušky tak pistole. Podívali se i do Polska. Vyzkoušeli, jak správně slanit ze skály a spoustu dalších aktivit. Majitel penzionu jim na nejvyšším bodě a kopci Ruprechtic uspořádal dětský den i s opékáním vuřtů a různými soutěžemi. Na závěr pobytu nesměla chybět diskotéka s rozdáváním odměn za splněné úkoly. Myslím si, že jak žáci, tak i učitelé si to velmi užili.

Načerpali jsme spoustu nových informací, zhlédli různá místa, protáhli si těla a získali nové dovednosti. Domů všichni odjžděli spokojení a plni nadšení.

Výlet do Dolů Bílina (7. A, B + 9. B – 2010/2011)

Na jaře roku 2011, se žáci 7. ročníků a 9. B zúčastnili exkurze v Dolech Bílina. Abychom si výlet zpestřili, vyrazili jsme vlakem, který nás vysadil na nádraží v Bílině. U vchodu do závodu se nás ujali zaměstnanci dolů, kteří přijeli terénním vozem, abychom si jak se patří, užili atmosféru dolů. Provezli nás celým areálem, včetně míst, kde se přímo před námi těžilo uhlí. Viděli jsme v akci rypadlo a další těžební stroje a byli seznámeni s tím, jak se v dolech pracuje. Výlet se nám i přes nepříznivé, deštivé počasí velmi líbil.

Výlet do Braňan

Ke konci školního roku jsme se společně se čtvrtou třídou vydali do blízké vesnice Braňany, kde byl za pomoci podpory Evropské unie zrekonstruovaný statek, ve kterém v současné době jsou chováni koně, kteří jsou využíváni k hipoterapii.

Areál je uzpůsoben k tomu, aby se tu zájemci mohli učit jezdit na koních. Na koni se zde učí již malé děti, ale i dospělí. Pokud někdo má zájem, může se projet také v kočáře.

Společně jsme si prošli stáje, viděli jsme, jak se hřebelcuje kůň. Naše děti si v místní jízdárně vyzkoušely jízdu na ponících. Projížďka pro ně byla velkým -zážitkem.

Je možné zde vidět i různá hospodářská zvířata. Viděli jsme oslíka, čerstvě narozené telátko a v neposlední řadě i kozy s kůzlaty.

Nechyběl ani pořádný oheň, u kterého jsme si sdělovali nevšední zážitky.

Akce byla velmi vydařená a děti se těší, že se do tohoto místa zase někdy vrátíme.

Zámek Libochovice (9. B – 2010/2011)

Abychom se pořádně rozloučili se školou a všemi svými kamarády z 9. ročníků, vyrazili jsme na konci školního roku na výlet do Libochovic. Cestě do Libochovic předcházela návštěva Malé pevnosti v Terezíně, kde jsme si doplnili znalosti z hodin dějepisu. Na zámku v Libochovicích jsme se náležitě vyřádili v zámecké zahradě, prohlédli si její krásy a vyrazili s paní učitelkou třídní za odměnu na zmrzlinu. Výlet se nám velice líbil a zážitky z něj jsme si odnesli s sebou do dalších let.

Team building s profesorem Křivohlavým

V přípravném týdnu školního roku 2011/2012 zvolila paní ředitelka pro všechny zaměstnance netradiční vstup do nového školního roku. Pozvala k sobě na chalupu celý učitelský sbor i ostatní zaměstnance školy a jako hlavního hosta zajistila vzácnou návštěvu pana profesora Jara Křivohlavého, žijícího v nedalekých Třebenicích.

Některé názvy z jeho mnoha knih: Psychologie nemoci, Psychologie vděčnosti a nevděčnosti nebo Psychologie moudrosti a dobrého života jsou vysvětlením, proč právě pan Jaro Křivohlavý měl být inspirací a zdrojem optimismu nejen pro učitele. Pokládá si otázky typu: „Kdo by nechtěl prožít dobrý a moudrý život? Kdo by si nepřál vědět, co je a co není moudrým řešením všelijakých životních problémů a konfliktů?“ Vytvořil Desatero proč se zabývat otázkami moudrosti. Sám uvádí, že píše knihy pro ty, kteří nechtějí, aby jejich život zplaněl a aby ho zbytečně promarnili. Psychologie byla a je nejen jeho profesí, ale také jeho životní láskou, kterou předává dál nejen svým studentům.

A tak se chalupa na Blešně proměnila na jeden den v útulnou posluchárnu a všichni ochotně naslouchali moudrému člověku s velkým přehledem, který byl ochotný se s nimi podělit o své bohaté životní zkušenosti.

Toto nevšední setkání bylo umocněno nádhernou scenérií Českého středohoří i slunečným počasím, takže nikoho nepřekvapilo, že se inspirativní obohacující odpoledne protáhlo do pozdního večera a nikomu se nechtělo odjíždět dřív.

Den recyklace

Třídění odpadu má na naší škole dlouhodobou tradici, od školního roku 2008/2009 jsme zapojeni do celostátního projektu „RECYKLOHRANÍ“, který každoročně vyhlašuje pro žáky přihlášených škol několik úkolů z oblasti environmentální výchovy. Plnili jsme kvízy, třídili jsme plast, odevzdávali vybité baterie, použité mobilní telefony, drobná elektrozařízení.

V rámci zadaného úkolu jsme hledali černou skládku elektroodpadu v místě bydliště - jednu z nich jsme objevili a zdokumentovali v parku Hrabák nedaleko naší školy. Zúčastnili jsme se soutěže o nejnápaditější a nejpraktičtější koš na třídění odpadků uplatnitelný v domácnosti (ten náš byl vyroben z papírových ruliček), vyráběli jsme novoročenku z recyklovaného papíru.

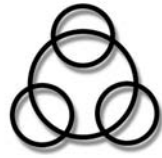
V rámci projektového dne Den Země vznikaly krásné obrazce z plastových víček na hřišti u školy, žáci sestavili obří logo školy na parkovací ploše před školou.

Od školního roku 2012/2013 spolupracujeme s regionálními Sběrnými surovinami Švarc a pravidelně podle předem stanoveného harmonogramu odevzdáváme použitý papír, plastové lahve, plastová víčka a hliníkové obaly od nápojů.

Abychom žáky motivovali a ukázali jim možnosti využití recyklovatelných materiálů, vyhlásili jsme 10. 5. 2012 Dnem recyklace. Žáci pracovali ve skupinách na jednotlivých stanovištích. Během dne tak vznikaly makety měst, loutky, hračky, zvířata ... Žáci vymýšleli tematicky zaměřené příběhy, desatera recyklace apod. Závěrečné vyhodnocení dne proběhlo na hřišti u školy, nejlepší výrobky byly oceněny a staly se součástí výzdoby interiéru školy.

Korporátní bubnování s dětmi naší školy

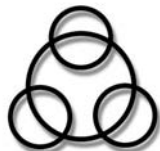
Co je to korporátní bubnování?

Neboli bubnujeme za lepší svět!

Korporátní bubnování je metoda vedoucí k rozvoji bubnování týmů, slouží jako energetizace a naladění publika. Korporátní bubnování je postaveno na nejnovějších poznatcích o fungování lidského mozku a nejstarší metodě týmové spolupráce známé ze všech kultur světa – rytmičtých rituálů.

S touto technikou se naši žáci poprvé seznámili v červnu 2012. Naši školu navštívili 3 charizmatičtí bubeníci z Prahy, pod jejichž vedením jsme se s dětmi jako tým naladili na jednu „vlnu“ a vytvořili rytmičtý orchestr pod širým nebem. Naše malé společenské prostory nám neumožnily kvalitní zážitek a prožitek, proto jsme se přestěhovali před školu. Žáci nadšeně nosili židle a vytvářeli orchestřiště, aby velká zábava mohla vypuknout.

Vyzkoušeli jsme si hromadné bubnování. Velký úspěch u dětí sklídila hra na boomwachers – barevné plastové trubice. S touto technikou jsme se setkali poprvé a tak moc se nám zalíbila, že jsme trubkami rozšířili nabídku netradičních hudebních nástrojů v naší hudebně.

Děti byly nadšené a i těm se slabším hudebním nadáním se to moc líbilo. V výsledný efekt byl oslňující, což dokazoval i nemalý zájem kolemjdoucích.

Indiánská vesnice

Na začátku června roku 2012 jsme skoro celý první stupeň vyrazili na Děčínsko, abychom se na chvíli vrátili v čase a podívali se, jak dříve žili indiáni. Navštívili jsme Indiánskou vesnici.

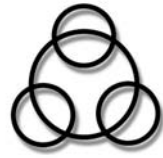
Seznámili jsme se s historií indiánských kmenů, poodkryli jsme malinko z tajemství jejich obživy a měli jsme možnost nakouknout do jejich typického obydlí.

Vyzkoušeli jsme si výrobu talismanu odhánějícího zlé sny, osahali jsme si kůže, kterými se chránili proti mrazu, viděli jsme i hračky, které malí indiánci používali ke hraní.

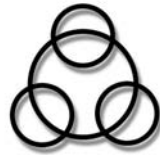
Děti prošly i indiánskou stezkou, na které vypracovávaly úkoly sestavené z informací, které se během prohlídky dozvěděly. V závěru byly jejich práce vyhodnoceny a byl vyhlášen vítěz.

Po takto náročném dnu si u ohně poslechly indiánskou píseň, shlédly indiánskou hru a opekly si buřta na indiánském ohništi.

Z Indiánské vesničky jsme se v pozdních odpoledních hodinách vraceli zpět do civilizace plni zážitků, ověnčení suvenýry nakoupenými v indiánské vesnici.

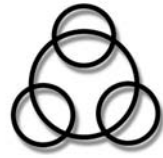

Sportovní odpoledne

V měsíci květnu jsme na atletickém hřišti u 10. ZŠ Most uspořádali atletický trojboj. Těchto závodů se zúčastnili žáci prvního stupně. Spoluorganizátoři a rozhodčí v jednotlivých atletických disciplínách byli žáci 8. a 9. tříd.

Malí atleti bojovali ve 3 disciplínách: skok z místa, sprint na 60 m a 400 m běh. Disciplíny byly bodované. Celkový součet jednotlivých bodů určil vítěze. Vítězem byli všichni, co se závodů zúčastnili. Platí heslo Pierra Coubertaina: „Není důležité vyhrát, ale zúčastnit se!“

Korporátní bubnování pedagogického sboru naší školy

V přípravném týdnu, na základě velmi úspěšné akce pořádané pro děti, kdy se žáci venku před školou seznamovali se skupinovým bubnováním, absolvoval podobnou akci celý pedagogický sbor.

Postupně jsme se naučili, jak s bubny a dalšími hudebními nástroji pracovat. Na cinkací a drnkací nástroje jsme byli v závěru schopni hrát melodii, naučili jsme se bubny rozvířit zvuky příjemné sluchu, na ozvučené trubky jsme podle barev zvládli rozezvučet tóny Bachovy sonáty.

Akci jsme intenzivně prožívali, přesto měla nesporně harmonizující účinky a velmi pozitivně nás naladila na náročný nový školní rok.

Závěr

V tomto sborníku jsme Vám přiblížili 20 let života jedné školy, která vznikla se záměrem ulehčit školní léta a start do života dětem, jež měly problémy se vzděláváním, jejich rodičům a širším rodinám. Pomoci všem, aby vyrostli v samostatné a odpovědné lidičky, kteří se v životě neztratí. Dnešní doba potvrzuje, že takováto škola má smysl a všichni pevně věříme, že budeme dalším žákům pomáhat ještě spoustu let.